

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

PROVOZNĚ EKONOMICKÁ FAKULTA

Katedra informačních technologií

DIPLOMOVÁ PRÁCE

***REGIONÁLNÍ ROZVOJ MIKROREGIONU
ŽELEZNÉ HORY***

Autor práce: Bc. Jitka Pavlová

Vedoucí práce: Ing. Jiří Vaněk, Ph.D.

© Praha 2012

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

Katedra informačních technologií

Provozně ekonomická fakulta

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Pavlová Jitka

Veřejná správa a regionální rozvoj nav.- Hradec

Název práce

Regionální rozvoj v mikroregionu Železné hory

Anglický název

Regional development in the microregion Zelezne hory

Cíle práce

Diplomová práce je tématicky zaměřena na regionální rozvoj Železných hor. Hlavním cílem práce je vypracování strategického plánu pro tento mikroregion. Dílčí cíle práce se zaměří na:

- zjištění současného stavu
- návrh a zhodnocení možností financování Evropskými fondy s ohledem na budoucí vývoj.

Metodika

Metodika řešené problematiky diplomové práce je založena na studiu odborných informačních zdrojů o regionalistice, regionálním rozvoji a na vlastní analýze. V praktické části jsou uvedeny zásady efektivního regionálního rozvoje a způsoby jeho dosažení. V analytické části jsou charakterizovány hlavní rozvojové podněty stanovené mikroregionem, navrženy a zhodnoceny možnosti financování z Evropských fondů a vypracován strategický plán a s ním související doporučení. Na základě syntézy teoretických poznatků a výsledků praktické části diplomové práce budou formulovány její závěry.

Harmonogram zpracování

- Příprava a studium odborných informačních zdrojů, definování a upřesnění dílčích cílů práce, stanovení postupu řešení: 06/2011
- Zpracování teoretických východisek práce (přehledu řešené problematiky): 07/2011 – 08/2011
- Vypracování vlastního řešení, diskuse a hodnocení výsledků, doporučení a závěry: 09/2011 – 02/2012
- Tvorba finálního dokumentu práce: 02/2012 – 03/2012
- Odevzdání práce a tezí: 03/2012

Rozsah textové části

60 - 80 stran

Klíčová slova

Železné hory, rozvoj venkova, Evropské fondy, mikroregion, strategický plán rozvoje, regionální rozvoj

Doporučené zdroje informací

RENÉ WOKOUN, JAN MALINOVSKÝ, MILAN DAMBERSKÝ, JIŘÍ BLAŽEK a kol. Regionální rozvoj: východiska regionálního rozvoje, regionální politika, teorie, strategie a programování. Praha: Linde, 2008. 475 s. ISBN 978-897201-699-0
JAN ČADIL. Regionální ekonomie. 1. vyd. Praha: Beck, 2010. 152 s. ISBN 978-80-7400-191-8
IRENA DIBELKOVÁ. Železné hory. 1. vyd. Praha: Olympia, 2004. 95 s. ISBN 80-7033-835-0
PETRA RYDVALOVÁ, MIROSLAV ŽIŽKA, BARBORA HRUŠOVÁ. Cesta rozvoje obce. Vyd. 1. Technická univerzita Liberec, 2010. 57 s. ISBN 978-80-87184-14-1
MILAN VITURKA a kol. Kvalita podnikatelského prostředí, regionální konkurenceschopnost a strategie regionálního rozvoje České republiky. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, 2010. 227 s. ISBN 978-80-247-3638-9
VLADIMÍR JENÍČEK a kol. Vyvážený rozvoj: na globální a regionální úrovni. Vyd. 1. Praha: Beck, 2010. 132 s. ISBN 978-80-7400-195-6

Vedoucí práce

Vaněk Jiří, Ing., Ph.D.

Termín odevzdání

březen 2012

doc. Ing. Zdeněk Havlíček, CSc.

Vedoucí katedry

prof. Ing. Jan Hron, DrSc., dr.h.c.

Děkan fakulty

V Praze dne 21.11.2011

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že diplomovou práci „Regionální rozvoj mikroregionu Železné hory“ jsem vypracovala samostatně pod vedením vedoucího diplomové práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu literatury na konci práce. Jako autorka uvedené diplomové práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušila autorská práva třetích osob.

V Praze dne

20. 11. 2012

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala Ing. Jiřímu Vaňkovi, Ph.D. za jeho cenné připomínky, odborné vedení, trpělivost a ochotu při vedení diplomové práce. Dále bych chtěla poděkovat starostům obcí ležících v mikroregionu Železné hory, Mgr. Miroslavu Žítkovi, Mgr. Bohuslavě Čepové, Stanislavu Pecovi a Jiřímu Ronovskému za poskytnutí podstatných informací o mikroregionu. Dík patří též mé rodině, manželovi a malým synům, za vytvoření zázemí, podporu a pochopen po celou dobu studia.

REGIONÁLNÍ ROZVOJ MIKROREGIONU ŽELEZNÉ HORY

REGIONAL DEVELOPMENT IN THE MICROREGION ŽELEZNÉ HORY

Souhrn

Diplomová práce je věnována regionálnímu rozvoji mikroregionu Železné hory. Analyzuje současnou situaci, vymezuje dané území a definuje klíčová témata. V rámci zpracování praktické části diplomové práce je vypracován Strategický plán mikroregionu. Jsou definovány zásadní rozvojové oblasti a formulovány vize, priority, programy a opatření. V poslední části diplomové práce jsou zpracovány návrhy možností financování vybraných programů.

Summary

The thesis is devoted to regional development of the micro region of Železné hory. It analyses the current situation, defines the territory and key issues. In the practical part of the thesis there is an elaborated strategic plan of the micro regional development. There are defined major development areas and formulated visions, priorities, programs and measures. In the last part of the thesis there are elaborated proposals for the financing of selected programs.

Klíčová slova: Železné hory, rozvoj venkova, Evropské fondy, mikroregion, strategický plán rozvoje, regionální rozvoj

Keywords: Železné hory, rural development, European funds, micro region, strategic plan development, regional development

Obsah

Seznam použitých zkratk	11
1 Úvod	13
2 Cíl práce a metodika	14
2.1 Cíl práce	14
2.2 Metodika teoretické a praktické části práce	14
3 Rozbor situace a literární rešerše	16
3.1 Regiony a jejich význam	16
3.2 Funkce mikroregionu	18
3.3 Hlavní disparity v regionech České republiky	20
3.4 Cestovní ruch – zdroj prostředků pro regionální rozvoj	23
3.5 Vymezení popisovaného území a analýza současného stavu	25
3.5.1 Pardubický kraj	25
3.5.2 Okres Chrudim	25
3.5.3 Železné hory	26
3.5.4 Mikroregion Železné hory	28
3.6 Regionální politika Evropská unie	36
3.6.1 Cíle Evropské unie	36
3.6.2 Fondy EU a financování operačních programů	39
3.6.3 Podpory poskytované na národní úrovni	42
3.6.4 Program rozvoje venkova - PRV	43
3.6.5 Přímé platby a platby TOP-UP	46
3.6.6 Speciální metodika NUTS	47
3.7 Teorie regionálního strategického plánování	48
4 Praktická část	52
4.1 Strategický rozvoj	52
4.2 SWOT analýza mikroregionu Železné hory	57
4.3 Strategický plán	59
4.4 Priority A: Podpora regionálních produktů	62
4.4.1 Program A1 – Společný vstup na trhy	63
4.4.2 Program A2 – Společná propagace regionálních produktů	64
4.4.3 Program A3 – Podpora prodeje ze dvora	65
4.5 Priorita B – Podpora cestovního ruchu	67
4.5.1 Program B1 – Tvorba unikátních programů pro mikroregion	67
4.5.2 Program B2 – Marketing cestovního ruchu	68

4.5.3	Program B3 – Zkvalitňování a propojování infrastruktury	70
4.6	Priorita C – Zlepšení kvality života	71
4.6.1	Program C1 – Podpora pořádání společenských a kulturních akcí	71
4.6.2	Program C2 – obnova a rozvoj vesnic	72
4.6.3	Program C3 – Ochrana a rozvoj kulturního dědictví	74
4.7	Financování projektů z evropských a jiných zdrojů	75
4.7.1	Priorita A: Podpora regionálních produktů:.....	76
4.7.2	Priorita B: Podpora cestovního ruchu	77
4.7.3	Priorita C: Zlepšení kvality života	78
4.8	Evropský venkov po roce 2014.....	80
5	Výsledky a diskuse	82
5.1	Strategický plán.....	82
5.2	Současný stav	84
5.3	Návrhy projektů	84
6	Závěr	86
7	Seznam použitých zdrojů.....	87
8	Přílohy.....	90
8.1	Příloha 1 – Statistická data - obec Běstvína:	90
8.2	Příloha 2 – Statistická data - Biskupice.....	92
8.3	Příloha 3 – Statistická data – Bousov	94
8.4	Příloha 4 – Statistická data - Kněžice	96
8.5	Příloha 5 – Statistická data – Lipovec.....	98
8.6	Příloha 6 – Statistická data – Míčov/Sušice.....	100
8.7	Příloha 7 – Statistická data – Podhořany.....	102
8.8	Příloha 8 – Statistická data – Prachovice	104
8.9	Příloha 9 – Statistická data – Ronov nad Doubravou	107
8.10	Příloha 10 – Statistická data - Třemošnice.....	109
8.11	Příloha 11 – Statistická data – Žlebské Chvalovice	112

Seznam obrázků

Obr. 1 – Znak Pardubického kraje ¹²	25
Obr. 2 – Mapa Železných hor ²⁰	27
Obr. 3 – Vymezení mikroregionu Železné hory ²³	28
Obr. 4 – Graf charakterizující změnu počtu obyvatel v letech ²⁵	30
Obr. 5 – Počet obyvatel jednotlivých obcí mikroregionu ²⁶	31
Obr. 6 – Pařížovská přehrada ³³	35
Obr. 7 – Cíle Evropské unie – rozložení finančních prostředků ⁴⁴	38
Obr. 8 – Loga související s fondy Evropské unie ⁴⁵	39
Obr. 9 – Logo Programu rozvoje venkova ⁵³	43
Obr. 10 – Označení LFA oblastí ⁶⁵	45
Obr. 11 – Regiony soudržnosti a kraje v ČR ⁷¹	48
Obr. 12 – Strategický plán, schéma priorit ⁷⁸	60
Obr. 13 – Logo regionálních produktů Železné hory ⁸¹	65

Seznam tabulek

Tabulka 1 – Počet obyvatel v mikroregionu v letech 1990 - 2011 ²⁴	29
Tabulka 2 – Hospodářské činnosti/obce ²⁷	32
Tabulka 3 – Nezaměstnanost/obce ²⁸	32
Tabulka 4 – Školství/obce ²⁹	33
Tabulka 5 – Vybrané statistické údaje ³¹	34
Tabulka 6 - Finanční rozdělení prostředků mezi cíle EU ⁴³	38
Tabulka 7- Cíle EU a jejich finanční nástroje ⁵¹	41
Tabulka 8 – Expertní vs. komunitní metoda ⁷⁴	50
Tabulka 9 – SWOT analýza ⁷⁷	58
Tabulka 10 – Preference opatření ⁸³	75
Tabulka I – Statistická data – Běstvína	92
Tabulka II – Statistická data – Běstvína	94
Tabulka III – Statistická data - Bousov	96
Tabulka IV – Statistická data - Kněžice	98
Tabulka V – Statistická data – Lipovec	100
Tabulka VI – Statistická data – Míčov/Sušice	102
Tabulka VII – Statistická data - Podhořany	104
Tabulka VIII – Statistická data - Prachovice	107
Tabulka IX – Statistická data – Ronov nad Doubravou	109
Tabulka X – Statistická data - Třemošnice	112
Tabulka XI – Statistická data – Žlebské Chvalovice	114

Seznam použitých zkratk

aj.	a jiné
apod.	a podobně
atd.	a tak dále
např.	například
tzn.	to znamená
B2B	Business to business
B2C	Business to customer
CF	Cohesion Fund
ČR	Česká republika
DPH	Daň z přidané hodnoty
ERDF	Evropský fond regionálního rozvoje
ESF	Evropský sociální fond
EU	Evropská unie
HDP	Hrubý domácí produkt
HND	Hrubý národní důchod
CHKO	Chráněná krajinná oblast
LAU	Local Administrative Units
LFA	Less Favoured Areas
MAS	Místní akční skupina
MMR	Ministerstvo pro místní rozvoj
MŽH	Mikroregion Železné hory
NATURA	Soustava ptačích oblastí a evropsky významných lokalit
NUTS	Nomenclature of Units for Territorial Statistics
OP	Operační program
PGRLF	Podpůrný a garanční rolnický a lesnický fond
PK	Pardubický kraj
PP	Přírodní památka
PRV	Program rozvoje venkova

ROP	Regionální operační program
SAPS	Single area payment schema
SWOT	Strengths, Weaknesses, Opportunities, Threats
SZIF	Státní zemědělský intervenční fond
TOP UP	Doplňkové přímé platby
ŽH	Železné hory

1 Úvod

O regionálním rozvoji je možno v současné době mluvit jako o nové záležitosti, která se zabývá velmi aktuálními tématy. Regionální politika, která s rozvojem úzce souvisí, se zaměřuje na snižování regionálních rozdílů, řeší například otázky využití místních surovin či meziregionální přerozdělování. Modernější pojetí se soustředí na podporu malých a středních podniků, modernizaci vnitřních zdrojů a služeb či se více orientuje na inovace.

Mikroregion Železné hory je možno nalézt v oblasti NUTS 2 Severovýchod, v Pardubickém kraji, v okrese Chrudim. Je charakterizován spíše jako venkovský region, který se rozkládá z části v Chráněné krajinné oblasti Železné hory. Rozloha mikroregionu je 93 km² a žije zde přes 8 000 obyvatel. Mikroregion se skládá z 11 obcí a společně s několika okolními mikroregiony patří do místní akční skupiny (MAS) Železnohorský region. V oblasti je možno nalézt velké množství přírodních památek, turisticky nejzajímavější je národní přírodní památka Lichnice – Kaňkovy hory či technicky pozoruhodná přehrada na řece Doubravě - Pařížov.

V ideálním případě by měl mít mikroregion Železné hory vypracován Strategický plán, který by naznačil proces a představy jeho směřování. Plán může být vytvořen dvěma metodami, které je vhodné vzájemně prolínat. Expertní metodu je vhodné využít v první fázi, kdy je třeba získat analytická data, komunitní metoda se hodí do druhé fáze tvorby strategického plánu, kdy je kladen důraz na místní specifika a řeší se již konkrétní témata. Plán mimo jiné čerpá ze SWOT analýzy, která umožní rozebrat jednotlivé složky z hlediska vnitřních a vnějších faktorů.

Pomocí SWOT analýzy a studia mikroregionu je možno vybrat několik zásadních rozvojových oblastí, na které by se mělo dané území soustředit. Důležitou součástí strategického plánu je stanovení vize a definování rozvojových programů, priorit a opatření. Poté, co má mikroregion vytvořen Strategický plán, čeká na předložitele neméně náročná práce týkající se přesvědčení všech zúčastněných subjektů o vhodnosti a přínosnosti tohoto dokumentu a ztotožnění se s danými vizemi a programy. Podporou k snazšímu přijetí strategického cíle mohou být návrhy možností financování jednotlivých opatření pomocí fondů Evropské unie či jiných zdrojů mimo samotné rozpočty obcí.

2 Cíl práce a metodika

2.1 Cíl práce

Hlavním cílem předložené diplomové práce je vypracování strategického plánu pro mikroregion Železné hory, který charakterizuje procesy a představy o směřování daného území a definuje vize, priority, programy a opatření regionálního rozvoje. Strategický plán vychází z rešerše odborné literatury, z analýzy daného prostředí a z informací získaných od představitelů místních samospráv.

K dílčím cílům diplomové práce patří zjištění současného stavu, ve kterém se mikroregion nachází. Součástí je jeho charakteristika a zhodnocení jednotlivých analýz týkajících se např. demografie, hospodářství, kultury, zdravotnictví či školství. Neoddělitelným prvkem je vypracovaná SWOT analýza, na základě které jsou společně se studiem mikroregionu stanoveny základní rozvojové oblasti.

Vedle výše uvedeného je dalším dílčím cílem zpracování návrhů možností financování projektů Evropskými fondy. Řešení vycházejí z výsledků strategického plánu a z debaty s místními zastupiteli obcí tak, aby bylo možné v budoucím období využít zjištěných poznatků a aplikovat je v praxi.

2.2 Metodika teoretické a praktické části práce

Podkladem pro zpracování teoretické části práce je literární rešerše, která je založena na studiu odborných informačních zdrojů o regionálním rozvoji, právních předpisů, odborných článků, statistických dat a vlastních informací získaných konzultací s představiteli jednotlivých obcí mikroregionu Železné hory.

Teoretická část poskytuje vysvětlení základních pojmů týkajících se oblasti regionálního rozvoje, samotných regionů, jejich významu, jednotlivých funkcí či důvodů disparit mezi nimi. Definuje jeden z prostředků pro rozvoj, a to cestovní ruch. Vymezuje území, do kterého mikroregion Železné hory spadá. Teoretická část se též soustředí na regionální politiku Evropské unie, její cíle, jednotlivé fondy a operační programy, ze kterých mohou mikroregiony čerpat finanční prostředky. V neposlední řadě definuje další možnosti čerpání finančních prostředků jak z Programu rozvoje venkova, tak dalších zdrojů.

Praktická část práce vychází z teoretického rozboru a jsou v ní uvedeny zásady efektivního regionálního rozvoje a způsoby jeho dosažení. Ze zjištěných informací je vypracována SWOT analýza, která je s informacemi získanými v obcích mikroregionu základem pro stanovení zásadní rozvojové oblasti mikroregionu Železné hory. Na těchto daných tématech je postaven Strategický plán. V plánu je určena vize, priority, programy a opatření týkající se projektů vhodných pro regionální rozvoj. Dále jsou navrženy možnosti financování doporučených projektů z fondů Evropské unie.

Na základě syntézy teoretických poznatků a výsledků praktické části diplomové práce jsou formulovány její závěry.

3 Rozbor situace a literární rešerše

3.1 Regiony a jejich význam

Pojem regionální rozvoj a region obecně se stal v poslední době slovem velmi populárním. Nově totiž vyvstaly otázky týkající se trvale udržitelného rozvoje, demokratizace a globalizace ekonomiky a společnosti, vznikly nové výzvy týkající se technologického rozvoje.

V dřívější době byl pojem region používán především v ekonomické a sociální geografii. Nyní se diskuse o regionech dostává do mnoha vědních disciplín, které v době předrevoluční tento termín povětšinou ignorovaly. V současné době tento pojem neřeší pouze prostorovou klasifikaci, ale stává se veledůležitým prvkem společenské a ekonomické strukturace. Vědci a politici, vzhledem k objektivně rostoucímu významu regionů, posouvají svůj zájem od prosté klasifikace a typologie regionů k politickému řízení regionů – otevírá se zde například otázka regionálního managementu, rozhodování a správy. Pokud řešíme pohled celoevropský, je zde růst regionů ještě významnější. V 80. letech 20. století se díky evropským dokumentům¹ začaly řešit regionální rozvojové strategie, které byly podstatným základem pro regionálně-politické intervence.

Růst regionů je možno rozdělit do pěti oblastí. Jedná se o dimenzi ekonomickou, politickou, sociálně-kulturní, ekologickou a strategickou.

Ekonomická dimenze

Vzhledem ke globalizaci ekonomiky by se mohlo zdát, že národní a regionální ekonomiky nemají šanci na úspěch, opak je ale pravdou. V současné době ve světové ekonomice dochází k paradoxu globalizace, ve kterém jsou regionální ekonomiky v popředí, jejich význam roste a jsou důležité především pro konkurenceschopnost, růst a inovace. Globalizace zvyšuje význam místa tím, že prosazuje a podporuje regionální specializaci a vymezenost. Např. významnými oblastmi, které tvoří největší světové bohatství, jsou právě regiony a ne národy. Snižuje se význam jednotlivých měst, v současné době si daleko více konkurují městské regiony a mikroregiony²

¹ Hlavním dokumentem je Charta regionalismu Evropského parlamentu.

² WOKOUN René a kol., Regionální rozvoj, s. 285

Politická dimenze

Regiony jsou výrazně méně institucionalizované nežli územně správní celky – kraje, které jsou vymezené ústavou a zákony. Díky tomu mají jedinečnou šanci jednoduše a lépe řídit, rozhodovat a aplikovat inovativní politické koncepty. V regionech se odehrávají vztahy mezi městy a obcemi, jak kooperační, tak konkurenční, řeší se regionální problémy, strategie konkurenceschopnosti a udržitelnosti rozvoje, plánují se zde, mimo jiné, např. dlouhodobé koncepce rozvoje.

Sociálně-kulturní dimenze

Na konci 20. století začíná stoupat význam regionů jako „místa pro život“. Lidé začínají daleko více užívat pojmů regionální. Obnovují se tradice, regionální kultura, zkušenosti anebo se využívají historické výhody regionů. Zajímavé je, že regionálně se snaží vymezit například i média. Již není tak velká vazba přímo na jedno místo, kde lidé žijí, jejich životní prostor se rozšiřuje k hranicím regionů.

Ekologická dimenze

Růstem významu regionů stoupají na důležitosti též regionální systémy územní stability, regionální strategie trvalého udržitelného rozvoje, či koloběhy materiálů a energie. Do 90. let 20. století se ochrana životního prostředí zaměřovala převážně na dílčí biotopy anebo problémy týkající se globální ekologie, nyní se regiony již konkrétně snaží starat o svou budoucnost.

Strategická dimenze

Růstem zodpovědnosti za území, ve kterém občané žijí, nutí obce vzájemně spolupracovat, protože některé projekty, které jsou bezpodmínečně nutné, jako např. hromadná doprava, čističky odpadních vod, atd. není možné realizovat samostatně. Výrazně výhodnější je spolupráce, která při správném managementu dokáže obcím ušetřit nemalé finanční prostředky, při již tak dosti krizových veřejných rozpočtech.³

G. Wood naznačil příčiny růstu významu regionů jako společenské vývojové trendy. Označil současné podmínky územního rozvoje jako čtyři krize⁴:

- Fiskální krize omezuje pole působnosti státních aktérů

³ WOKOUN René a kol., Regionální rozvoj

⁴ WOKOUN René a kol., Regionální rozvoj, s. 286

- Krize národního státu vede ke zvýšení významu supranacionálních (globálních) a subnacionálních (regionálních a lokálních) rovin.
- Rostoucí diferenciaci a pluralizaci sociálních hodnot, norem a životních stylů vede k oslabení a krizi státu blahobytu, který již nemůže přerozdělovat a jednat ve prospěch všech.
- Krize územního (regionálního) plánování, která vyplývá jak z výše uvedené krize státu blahobytu, tak je projevem omezeného přírodovědeckého pojetí racionality, z něhož vychází.

3.2 Funkce mikroregionu

Na většině území České republiky je v současné době moderní zakládat mikroregiony. Tato iniciativa byla podpořena ministerstvem pro místní rozvoj, které vyhlásilo dotační pravidla na finanční prostředky z programu obnovy venkova. Získání finančních prostředků je jedním z důvodů zakládání mikroregionů, další činnosti, pro které se obce sdružují, jsou například⁵:

- **Řešení infrastruktury obcí**

Sdružení obcí za tímto cílem je častým důvodem. Důležitý pro rozhodnutí, zda se obce spojí v ten či onen mikroregion, je jejich velikost. Malé obce častokrát nemají finanční prostředky na velké projekty, v tomto případě je lepší spojení více malých obcí, aby jejich finanční zátěž nebyla tak vysoká. Další vliv, který je neoddiskutovatelný, jsou mezilidské vztahy na venkově. Celkově jsou vztahy mezi lidmi na venkově výrazně silnější nežli lidí v městech. Mohou se zde projevit různé antipatie, jak historické, rodinné, či osobní, které mohou bránit bezproblémové komunikaci a spolupráci. Vytvoření mikroregionu ale může někdy naopak problémy vyřešit.

- **Velké, významné a hlediska času dlouhodobé problémy**

Společné investice, které jsou vynaloženy mikroregiony, jsou převážně výrazně nižší, nežli by tomu bylo u nákladů vynaložených jednotlivými obcemi. V dnešní době se většina obcí snaží o zlepšení infrastruktury, plynofikují se, zavádí kanalizace či čističky odpadních vod. Všechny tyto realizace jsou velmi finančně

⁵ REKTOŘÍK Jaroslav a kol., Strategie rozvoje měst, obcí, regionů a jejich organizací, s. 26 a dále

náročné a obce, které se sdružují za tímto účelem, hledají společně zdroje na realizaci.

- **Kvalita života obyvatel**

Život na venkově byl v dobách minulých, za existence jednotných společenských družstev pro lidi, „pohodlnější“. Družstva častokrát kromě toho, že zaměstnávala velké množství občanů, tak se také podílela na kulturních a sociálních projektech. Lidé častokrát přijímali náměty a návrhy místních zemědělských podniků, které se staraly o kulturu, sport, rekreaci, vzdělávání, aj. V dnešní době, kdy se původní jednotná zemědělská družstva převedla na podnikatelské subjekty, tyto aktivity opadly. V současné době převzaly iniciativu aktivní svazy chovatelů, zahrádkářů, fotbalistů, či hasičů. Tyto spolky jsou však povětšinou nevýdělečné, tudíž problém s podporou společenského života na vesnicích je hlavně otázkou peněz. Řešení je podpora mikroregionů, které sdružují více obcí a mohou přispět nižší částkou na pořádání různých kulturních akcí. Nezbytná je též podpora podnikatelů, kteří potom mohou svými sponzorskými příspěvky zafinancovat některé aktivity. Nemělo by se zapomínat ani na využívání místních památek k pořádání různých kulturních akcí. Všechny tyto akce je možné provádět v rámci celého mikroregionu a tím si pomoci

- **Společná ochrana práv a zájmů**

Obce musí koordinovat postoj k orgánům státní správy, správci infrastruktury, podnikatelům, neziskovým organizacím a dalším institucím. Větší subjekt typu mikroregion může být pro podnikatele zajímavější a je možné vyjednávat o množstevních slevách. Další významnou složkou je v rámci mikroregionů vznik pracovních míst a podpora subjektů, které pocházejí z daného území. Mikroregiony se musí snažit a podílet na zabezpečování zaměstnanosti, v opačném případě nemá regionální rozvoj naději na úspěch

- **Prosazování zájmů regionu**

Meziregionální spolupráce a spolupráce mezi místní samosprávou, místní státní správou, občany a podnikateli vede ke kvalitnějším projektům a ke snazšímu přijetí všemi zúčastněnými. Pokud se podaří spojit nejen na úrovni mikroregionů, ale též na úrovni regionální, či krajské, ba dokonce okresní, dostáváme se ke sdružením, které jsou již partnery zákonodárců zvolených za určitý region. Státní činitelé tak dostávají jasnou zpětnou vazbu ze svých obvodů a mohou lépe pochopit

a prosazovat místní zájmy. Důležitým faktem je, že řešení tímto způsobem je častokrát dlouhodobé, však se také na této úrovni jedná o velké projekty. Nutné je obyvatele informovat o činnostech, které pro ně region vykovává a vysvětlovat, proč právě tak je činěno.

- **Společný postup při územním a investičním plánování**

Každá obec, která spadá do daného mikroregionu, by měla být na základě nějaké analýzy schopna popsat své silné, slabé stránky, příležitosti a hrozby. Na základě těchto dokumentů by měli zástupci mikroregionu rozhodovat o investičních záměrech obcí, koordinovat územní plány, či plánovat postupy získávání finančních prostředků. Koordinací je možno zefektivnit výstavbu např. pečovatelských služeb, které samozřejmě nemusí být v každé obci.

- **Výměna zkušeností**

Ať již se jedná o formální, či neformální komunikaci mezi představiteli jednotlivých obcí spadajících do mikroregionu, přináší to celou řadu důležitých a cenných informací, podnětů a nápadů.

3.3 Hlavní disparity v regionech České republiky

Velké množství faktorů, které ovlivňují regionální rozvoj společně s odlišnými výchozími podmínkami, vede ke stále větším regionálním disparitám. Tyto rozdíly se negativně odrážejí v konkurenceschopnosti jednotlivých regionů. Pokud má docházet k celkovému růstu, k hospodářskému rozvoji a ke zvýšení, či alespoň udržení stávající zaměstnanosti, musí se podpořit podmínky, a to především⁶:

- Vhodná úroveň **technické infrastruktury** (dopravní, telekomunikační a energetické sítě). Dobrá dopravní infrastruktura je bezpodmínečně nutná pro rozvoj státu a regionů a to především díky tomu, že v první řadě zajišťuje mobilitu osob, zboží a informací, další výhodou je zvýšení atraktivnosti pozemků a staveb, které jsou připraveny k investičním podnikatelským záměrům. Vhodná infrastruktura se tedy může stát pohonem růstu, nebo naopak bariérou, pokud je její úroveň nedostatečná, ať již v kvalitativním, tak kvantitativním směru. Na dopravní infrastrukturu můžeme pohlížet též z pohledu turistiky. V některých regionech je

⁶ LACINA Karel, Regionální rozvoj a veřejná správa, s. 11

tato oblast výrazným prvkem rozvoje. V místech, ve kterých tvoří cestovní ruch jednu ze základních složek rozvoje, je tedy třeba dopravní infrastrukturu podpořit (revitalizace historických železnic, úprava, výstavba cyklistických stezek, rozvoj sportovní plavby, atd.)

- **Kvalitní lidský kapitál** (pracovní síla s příslušnou úrovní dovedností a odborného vzdělání). Další složkou, která je v regionálním rozvoji neméně důležitá, je především snaha vytvořit, udržet si či přilákat lidský kapitál. Politické reformy, které pozitivně hledí do budoucnosti, musí mít investice do vzdělávání a odborné přípravy na předních místech svých programů. Studie EU zjistila, že rozdíly ve vzdělávání jsou výrazně větší v meziregionálním srovnání, nežli ve srovnání mezi členskými státy. Výsledek studie naznačuje, že by bylo vhodnější nechat rozhodování o lidském kapitálu přímo na regionech.
- **Inovace, know-how, výzkum a vývoj** se stávají základem pro utváření znalostí společnosti jak na kontinentální, národní, ale i regionální úrovni. Tyto faktory se začaly objevovat při hodnocení makroekonomických dat a konkurenceschopnosti na všech stupních rozvoje. Negativem inovační politiky je fakt, že se jedná ve většině případů o nejisté a dlouhodobé aktivity, které často nemohou být jednoznačně a přímo měřeny. Podstatná je též skutečnost, že efekty z inovací jsou vícenásobné a nejsou ve většině případů jasně lineární.
- **Ekologická udržitelnost rozvoje** – tato podmínka nesmí být opomíjena, i když v řadě případů jsou vztahy výše zmíněných komponent (infrastruktura, lidský kapitál, inovace) protichůdné. Je totiž pravda, že ve většině případů je zvyšování ekonomického růstu provázeno zhoršováním kvality životního prostředí. Právě tento vztah je základem pro potvrzení správnosti věnování pozornosti ekologické udržitelnosti rozvoje. Z podstaty věci také vyplývá, že v nejvíce rozvinutých regionů je nutné řešit environmentální problémy systematicky a častěji než je tomu u regionů méně rozvinutých. Hlavním cílem regionální politiky v České republice je udržitelný rozvoj založený na konkurenceschopnosti. Plnění tohoto cíle by mělo vést k růstu kvality života v regionech, která zahrnuje též ochranu životního prostředí a mělo by přispívat k dostatečnému udržitelnému rozvoji. K zvýšení efektivity propojení environmentální a ekonomické politiky by mohly v České

republice pomoci koncepční a plánovací činnosti a též směr výchovy a osvěty orientovaný na environmentální vzdělávání.

Hlavní příčiny disparit regionů v České republice⁷:

- **Zemědělství** – snižování počtu zaměstnanců. Jedná se především o podhorské a horské oblasti a oblasti, které měly významné zastoupení obyvatelstva v tomto odvětví.
- **Těžký průmysl** – výrazný pokles výroby a zaměstnanosti. Jedná se především o těžké strojírenství, hutnictví, chemii, těžbu uhlí.
- **Textilní a elektrotechnický průmysl, odvětví oděvního a obuvnického průmyslu** – pokles těchto odvětví se projevil v mnoha krajích ČR.
- **Rozdílná vybavenost infrastrukturou**
- **Nestejný rozvoj soukromého podnikání** – nepodařilo se vybudovat silný sektor malých a středních podniků zaměřených na hmotné statky a průmyslové služby.
- **Lidské zdroje a místní samospráva** – zde hraje hlavní roli vzdělanost, ale též tradice v podnikání. Z hlediska samosprávy jde o kvalitu vedení krajů, orientace na strategické plánování, koncepční přístupy, atd.)
- **Nízká mobilita** pracovníků mezi regiony – tento problém se projevuje zejména v oblastech s většími vzdálenostmi obcí a tam, kde je nižší hustota zalidnění. Nízká mobilita je též zapříčiněna velmi malou možností získání bydlení v novém regionu, špatnou dopravní obslužností a především často osobní nechtív občanů.
- **Různá technicko-územní specifika** a problémy, které nedovolují kvalitní regionální rozvoj některých území. Postiženy jsou zejména regiony, ve kterých se dříve těžilo nerostné bohatství, nebo regiony, které jsou svým profilem velmi členité – problém dopravní dostupnosti a z toho vyplývající nižší ekonomická efektivnost.
- **Geografická poloha** – podstatnou roli hrají též hlavní dopravní koridory vedoucí přes Českou republiku nebo například sousedství se státy EU.

⁷ KUTSCHERAUER Alois. a kol., *Dlouhodobý vývoj regionálních disparit mezi kraji České republiky*, [online] Ostrava, VŠB – Technická univerzita Ostrava, Ekonomická fakulta, [cit. 24.10.2012], dostupný z [www: http://disparity.vsb.cz/vysledky/17_PS3_vyvoj_disparit_v_cr.pdf](http://disparity.vsb.cz/vysledky/17_PS3_vyvoj_disparit_v_cr.pdf)

Projevy regionálních disparit⁸

- Hlavní město Praha vs. ostatní kraje – existují velké rozdíly v životní úrovni občanů, které můžeme sledovat pomocí mnoha ukazatelů, jako např. nezaměstnanost, hrubý domácí produkt, aj.
- Některé kraje se potýkají s vysokou a stále rostoucí nezaměstnaností – jedná se především o kraje postižené strukturálními přeměnami.
- Velký rozdíl mezi prostředím venkovským a prostředím městským – venkovské obyvatelstvo stárne, podmínky pro podnikání jsou na venkově nepříznivé.
- Zaostávají některé příhraniční regiony.
- O některé regiony nemají investoři zájem vzhledem k nedostatečnému dopravnímu napojení
- Velký rozdíl ve vzdělanosti lidí Prahy a Brna a ostatních krajů
- Narušené životní prostředí způsobené minulou průmyslovou činností.

3.4 Cestovní ruch – zdroj prostředků pro regionální rozvoj

Jasným rysem, který se v současné době objevuje po celé Evropě, tedy i v České republice, je zesilující zájem o cestovní ruch, rozvíjející se tzv. turistický průmysl. Tento zájem o různé kraje ať již mezistátní, či vnitrostátní velmi ovlivňuje kulturní a sociální život obyvatelstva jak v regionech, tak potažmo v celém státě. Podstatný z hlediska ekonomického je fakt, že turistický ruch je jedním z důležitých odvětví, který vytváří nová pracovní místa především tím, že zasahuje velké množství aktivit – např. stravovací služby, ubytovací služby, poskytování informací, doprava a mnoho dalších aktivit, které zajišťují atraktivitu a zájem o místo samotné (zpřístupnění hradů, vybudování turistických/cyklistických stezek, marketingová podpora, budování tenisových kurty, golfových hřišť, bazénů aj.).

Důležitost podpory a rozvoj cestovního ruchu napříč celou Evropou nám mohou doložit následující aktualizovaná⁹ fakta:¹⁰

⁸ WOKOUN René a kol., Regionální rozvoj

⁹ TAJANI Antonio, *Cestovní ruch: Evropa musí zůstat přední světovou destinací*, [on-line], [cit. 28. 10. 2012], dostupné z [www: http://ec.europa.eu/commission_2010-2014/tajani/hot-topics/tourism/index_cs.htm](http://ec.europa.eu/commission_2010-2014/tajani/hot-topics/tourism/index_cs.htm)

¹⁰ LACINA Karel, Regionální rozvoj a veřejná správa

- Roční tempo růstu turistických služeb se v Evropě pohybuje na hodnotě 3-4%.
- Přibližně 5,5% HDP v Evropě pochází z turistických služeb. Z tohoto pohledu má turistika obdobný význam jako například zemědělství.
- Dle odhadů dnes v turistických službách na evropském kontinentu pracuje zhruba 9,7 miliónů lidí. Přidáme-li k tomu ještě skutečnost, že je na turistice závislá řada profesí a výrobců, dá se reálně předpokládat, že přibližně 12% z celkové zaměstnanosti v Evropě je ovlivněno turistikou.
- Cestovní ruch generuje velké investice nejen pro přímou turistiku, ale také pro další oblasti národních ekonomik, nepřímo vytváří více jak 10% HDP EU.
- Turistika pozitivně přispívá ke zlepšování platební bilance jak Evropské unie, tak i jednotlivých států.

Dle Laciny¹¹ může atraktivitu oblastí z hlediska turistického zvýšit především:

- budování čistých, méně nákladných dopravních systémů
- využívání obnovitelných zdrojů energie
- modernizace zemědělské produkce a využívání marketingu
- zvýšení povědomí o zdravém životním prostředí, památkách a dalších hodnotách
- zesílení informování o agroturistice, ekoturistice, ekoagroturistice.

Z výše uvedeného vyplývá nutnost celkového řízení aktivit spojených s cestovním ruchem a kooperace veřejných a soukromých subjektů. Této spolupráci se říká koncepce Public – Private – Partnership, tzv. management destinace. Zvláštností tohoto managementu oproti tradičnímu podnikovému řízení je fakt, že v managementu destinace můžou spolupracovat a kooperovat i takové firmy, které jsou proti sobě na běžném trhu konkurencí. Náročnost tohoto řízení je dána především nutností a schopností jednotlivých veřejných a soukromých subjektů spolupracovat. Ochota kooperace je založena na vzájemné výhodnosti, je nutné přesně definovat oblasti spolupráce. Koncepce Public – Private – Partnership vede nepochybně ke zlepšení konkurenceschopnosti regionů.

¹¹ LACINA Karel, Regionální rozvoj a veřejná správa

3.5 Vymezení popisovaného území a analýza současného stavu

3.5.1 Pardubický kraj

Pardubický kraj (PK), znak na obr. 1¹², se rozkládá na 4 519 km² s počtem obyvatel 516 411 (stav k 1. 1. 2012). Po svém obvodu sousedí s pěti kraji, a to s krajem Středočeským, Jihomoravským, Královéhradeckým, Olomouckým a Vysočinou. Územně se skládá ze čtyř okresů, Chrudim, Pardubic, Svitavy a Ústí nad Orlicí. Kraj Pardubický je součástí NUTS II region Severovýchod společně s krajem Libereckým a Královéhradeckým. Správním centrem tohoto kraje je město Pardubice.¹³

Obr. 1 – Znak
Pardubického kraje¹²

Pardubický kraj tvoří centrální část České republiky, což je možné považovat za výhodu vzhledem k dobrému dopravnímu spojení s ostatními částmi země. Silnou stránkou je též modernizovaný železniční koridor, chybí tu však dálniční tahy.

Dle Podhorského¹⁴ je především severozápadní část Pardubického kraje druhově slabší z pohledu fauny a flóry. Tento fakt je způsoben intenzivním využíváním krajiny. Bohatší oblasti jsou povětšinou v chráněných krajinných oblastech, které má Pardubický kraj tři (CHKO Železné hory, CHKO Orlické hory, CHKO Žďárské vrchy).

Z hlediska vodních toků je o tomto kraji možno mluvit jako o bohatém, mimo jiné tudy protéká Labe, Chrudimka, Doubrava, Svitava, Loučná, mezi největší vodní plochy je možno zařadit Seč, poté Pařížov, Pastviny a Hamry¹⁵.

3.5.2 Okres Chrudim

Na základě informace z Burdychové¹⁶ se okres rozkládá na 1 030 km², žije v něm přes 104 000 obyvatel a sousedí s pěti okresy Ústí nad Orlicí, Svitavy, Žďár nad Sázavou,

¹² Zdroj: <http://www.pardubickykraj.cz/symboly-kraje/27644/znak-pardubickeho-kraje?chapter=1170>

¹³ GaREP, spol. s r. o., *Program rozvoje Pardubického kraje*, [on-line], Pardubice, Krajský úřad Pardubického kraje, [1. 11. 2012], dostupný z [www. http://www.pardubickykraj.cz/rozvoj-kraje](http://www.pardubickykraj.cz/rozvoj-kraje)

¹⁴ PODHORSKÝ, M., *Pardubický kraj – průvodce na cesty*

¹⁵ DIBELKOVÁ Irena, *Železné hory*

¹⁶ BURDYCHOVÁ M., *Průvodce Chrudimskem*

Havlíčkův Brod a Kutná hora. Okres Chrudim je rozdělen na 108 obcí, 13 měst a 5 městysů.

Zajímavostí tohoto okresu je rozložení na dvě, geomorfologicky odlišné oblasti¹⁷. Sever a severovýchod je tvořen Českou tabulí (nízká nadmořská výška, mořské usazeniny). Jih a jihozápad náleží k Českomoravské soustavě. Součástí je Českomoravská vrchovina zastoupená Železnými horami, které se dále mění v Hornosvrateckou vrchovinu – Žďárské vrchy.

Z hlediska turistického se jedná o relativně zajímavou a atraktivní oblast s velkým množstvím kulturních a historických památek a přírodního bohatství. Nachází se zde výjimečná prehistorická památka, keltské oppidum v Hradišti u Nasavrku. Hradní památky reprezentuje hlavně zřícenina hradu Lichnice, hrad Rychmburk či zřícenina hradu Oheb. Nalezneme tu též řadu kostelů (v Kočí, v Ronově nad Doubravou, Na Chlumku). Setkáváme se zde i s řadou židovských památek, nejvíce se jich nachází v Heřmanově Městci.

V roce 2010 byly dokonce do nehmotného kulturního dědictví UNESCO zařazeny masopustní průvody z Hlinecka¹⁸.

3.5.3 *Železné hory*

Historie Železných hor je staletá, datuje se od 2. století př. n. l. První zmínky se objevují roku 1137. Železné hory, součást Českomoravské vrchoviny, jsou geomorfologický celek ve východních Čechách, který zaujímá prostor o rozloze téměř 600 km², při střední nadmořské výšce 450 metrů nad mořem.

Součástí Železných hor je Chráněná krajinná oblast Železné hory, vyhlášená Ministerstvem životního prostředí ČR v roce 1991 na rozloze 284 km². Na severu jsou Železné hory ohraničeny Polabskou nížinou, na jihozápadě Čáslavskou kotlinou. Mají ráz vrchoviny až pahorkatiny. Z hlediska geologického složení se jedná o jedno

¹⁷ ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD, *Charakteristika okresu Chrudim*, [on-line], Český statistický úřad, 16. 5. 2012, [15. 10. 2012], dostupný na [www: http://www.czso.cz/x/redakce.nsf/i/charakteristika_okresu_chrudim](http://www.czso.cz/x/redakce.nsf/i/charakteristika_okresu_chrudim)

¹⁸ MĚSTO HLINSKO, *Hlinecko – krajina tradic*, [on-line], Město Hlinsko, [15. 10. 2012], dostupné na [www: http://www.hlinsko.cz/mesto/cestovni-ruch-turistika-pamatky/hlinecko](http://www.hlinsko.cz/mesto/cestovni-ruch-turistika-pamatky/hlinecko)

z nejsložitějších pohoří v České republice. Název pohoří je spojován s výskytem a těžbou železné rudy, červené zbarvení hornin je vyvoláno oxidy železa¹⁹.

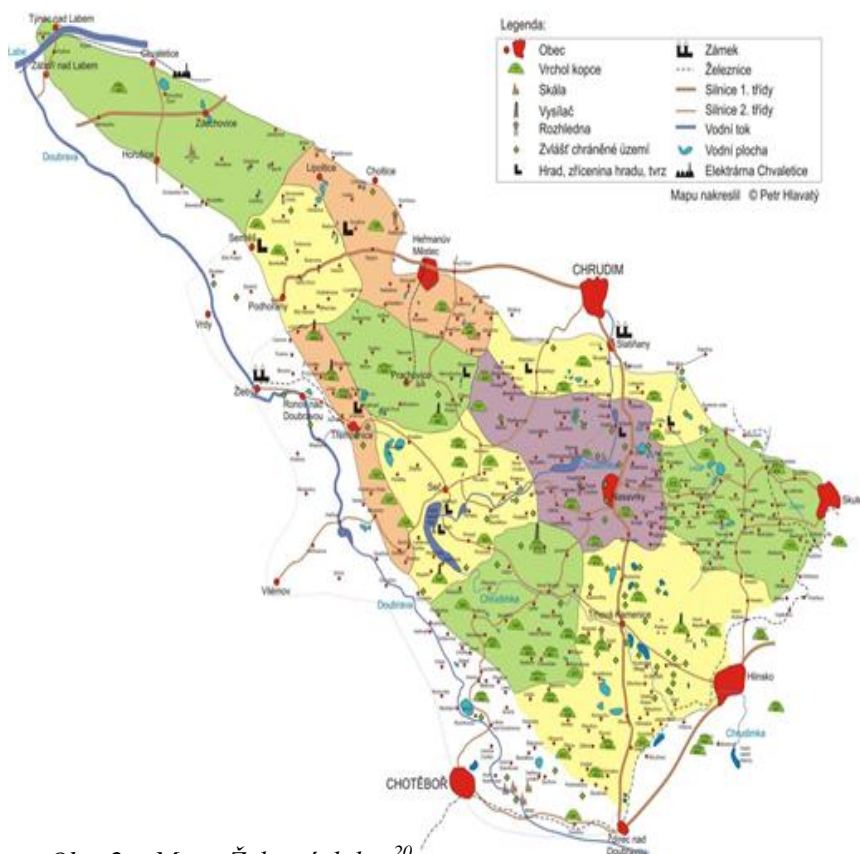
Rozmanitá geologická stavba a velká členitost území podpořila výskyt zajímavých rostlinných společenstev. Byl tu dělán komplexní botanický průzkum, při kterém bylo objeveno 1 200 druhů vyšších cévních rostlin. Je možné nalézt i některé chráněné či ohrožené druhy.

Z hlediska přírodních pamětihodností je toto území velmi bohaté. Zlomek z nabídky zobrazuje obrázek 2²⁰.

Z hlediska zoologického zde bylo zaznamenáno velké množství pozoruhodných druhů, včetně měkkýšů, kterých bylo v této oblasti objeveno 75 druhů.

Krajinu Železných hor vyhledávala od 19. stol. elita českých malířů – krajinářů pro její výraznou malebnost, obrazové dominanty a harmonii, jako např. A. Chittussi, F. Kaván, B. Dvořák, A. Slaviček, O Blažíček či J. Průcha²¹.

Z hlediska hospodářského je poloha Železných hor příznivá. Železniční dopravní trasy vedou z Pardubic, přes Chrudim až do Havlíčkova Brodu a jedná se o jednu z nejdůležitějších dopravních cest v regionu. Nejdominantnější je však stále automobilová doprava, která je charakterizována svou rychlostí, ale též neohledupností k životnímu prostředí. Zemědělská činnost má v tomto kraji historii,

Obr. 2 – Mapa Železných hor²⁰

¹⁹ BALÁK Ivan a kol., Národní parky a chráněné krajinné oblasti, s.198

²⁰ Zdroj: http://zelezne-hory.aspone.cz/z_hory54.htm

²¹ DIBELKOVÁ Irena, Železné hory, s. 11

avšak dříve se jednalo o činnost nerespektující ekologii. V mikroregionu Železné hory, který je cenný především z pohledu přírodního bohatství, je žádoucí, aby docházelo k šetrnějším zásahům do přírody, oproti dřívějším letům. Žádný průmysl přímo v chráněné krajinné oblasti neleží, kromě lehčích forem typu zpracování místních surovin. Na hranicích regionu (Třemošnice, Prachovice, Hlinsko, Chrudim) najdeme však významná střediska dopravního a strojírenského průmyslu. Z pohledu nerostných surovin jsou Železné hory velice bohaté. Vyskytuje se tu železná ruda, měď, zinek, uran, fluorit, dokonce i zlato a stříbro.

Cílem oblasti a obyvatel Železných hor by mělo být zachování krásné krajiny a podpora šetrného využívání přírody, mimo jiné i udržení venkovského typu území. V Železných horách je možno navštívit velké množství zvláště chráněných území a několik památných stromů²².

3.5.4 Mikroregion Železné hory

Hranice tohoto mikroregionu (viz. obr. 3²³) se na západní straně dotýkají územní dominanty regionu, nádherného zámku Žleby. Na jih pokračují hranice předhůřím Železných hor na jedné straně, na druhé ohraničuje mikroregion čáslavská oblast. Jih lemují meandry řeky Doubravy, východ a sever naznačuje hřeben Železných hor s další významnou dominantou regionu, a to zříceninou hradu Lichnice. Mikroregion se rozkládá na území

Obr. 3 – Vymezení mikroregionu Železné hory²³

²² DIBELKOVÁ Ivana, Železné hory, s.25

²³ Zdroj:

http://mapy.crr.cz/tms/crr_a/mikro/index.php?interface=tmv&Theme=mikroregiony&Values=146&lg=#c=3541820%252C5527635&z=5&l=ajax_mikro,ajax_mikro_plochy&p=&hs=1&

NUTS 2 Severovýchod, kraj Pardubický, okres Chrudim. Oblast můžeme charakterizovat jako venkovskou ležící z větší části v CHKO Železné hory. Mikroregion má 93 km² a žije zde 8 168 obyvatel (stav k 31. 12. 2011)

Mikroregion se skládá z 11 obcí:

Běstvina, Biskupice, Bousov, Kněžice, Lipovec, Míčov-Sušice, Podhořany, Prachovice, Ronov nad Doubravou, Třemošnice, Žlebské Chvalovice.

Demografická charakteristika mikroregionu

Do mikroregionu Železné hory patří 11 obcí s více než 8 000 obyvatel. Největší počet obyvatel má město Třemošnice s více než 3 000 obyvatel. Druhé místo z hlediska počtu obyvatel zaujímá Ronov nad Doubravou s přibližným počtem 1 700 obyvatel. Nejmenší obcí v mikroregionu jsou Biskupice, ve kterých žije 61 obyvatel. Z níže uvedené tabulky a grafu je patrný za uplynulé období 20, let úbytek občanů, a to celkem o více než 500 obyvatel. Zajímavý je údaj z posledních let, kdy poprvé za relativně dlouhé období zaznamenáváme přírůstek, i když pouhých 15 obyvatel. Pokles počtu obyvatel v malých obcích odpovídá trendu, který je v celé České republice. Souhrnné počty obyvatel v jednotlivých letech ukazuje následující tabulka 1²⁴.

Rok	2011	2010	2009	2008	2007	2006	2005
Obyvatel	8168	8153	8176	8202	8227	8232	8253

Rok	2004	2003	2002	2001	2000	1999	1998
Obyvatel	8237	8283	8378	8441	8455	8390	8398

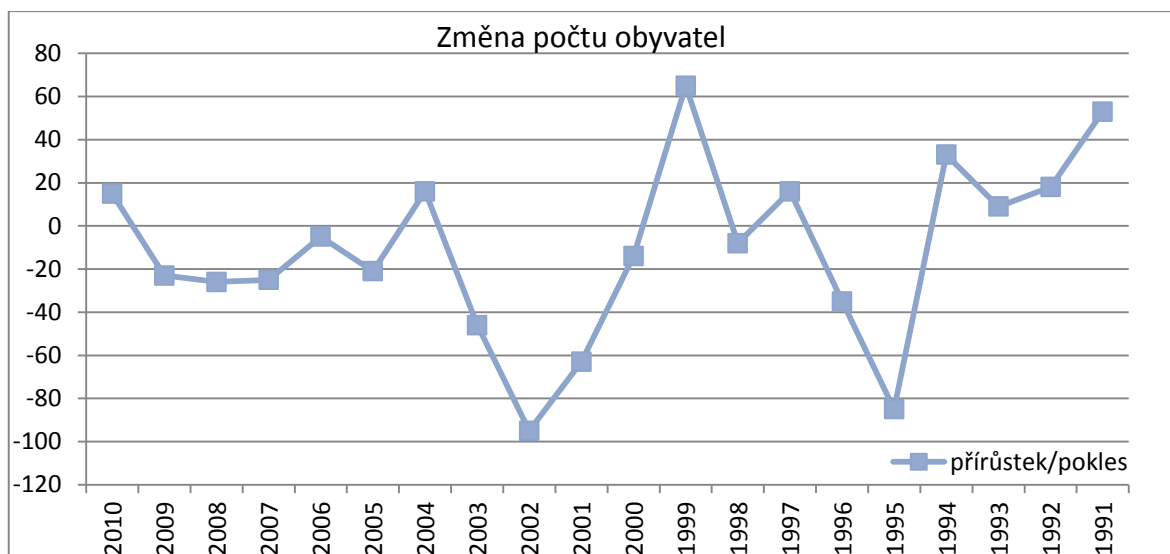
Rok	1997	1996	1995	1994	1993	1992	1991	1990
Obyv.	8382	8417	8502	8469	8460	8442	8389	8703

Tabulka 1 – Počet obyvatel v mikroregionu v letech 1990 - 2011²⁴

Na následujícím grafu – obr. 4²⁵ je naznačena meziroční změna počtu obyvatel. Nejedná se o průběžnou veličinu, ale pouze o její meziroční změny.

²⁴ Zdroj: Příloha 8.1 – 8.11, upraveno autorem

²⁵ Zdroj: Příloha 8.1 – 8.11, upraveno autorem

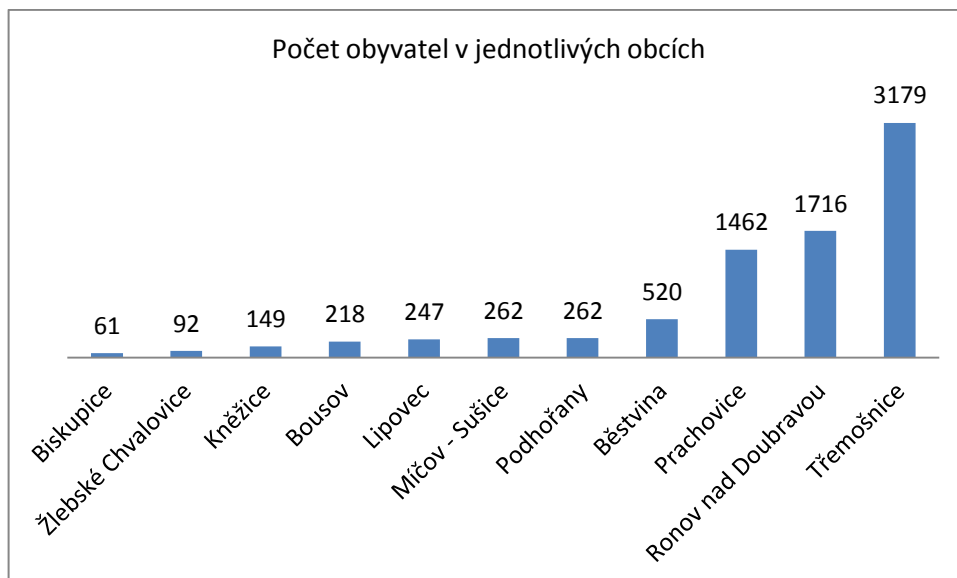

Obr. 4 – Graf charakterizující změnu počtu obyvatel v letech²⁵

S demografickým vývojem koresponduje též bytový a domovní fond, který se v tomto mikroregionu nachází. Jeho stav odpovídá celorepublikovému vývoji. Obce, které mohou nabízet volné stavební pozemky, mají možnost přilákat do svých sídel mladší generace a tím zabránit úbytku obyvatel a vylidňování venkova. S nabídkou volných stavebních pozemků musí obce řešit též dostatečnou občanskou vybavenost, která je bohužel v tomto mikroregionu spíše nevyhovující a její obnova pro mnohé obce finančně téměř nemožná. Na druhé straně tento mikroregion obklopuje nádherná příroda. Lokality, které jsou zde nabízeny, zajišťují kvalitní život v přírodě a relativně dobrou vzdáleností od větších měst, kde mohou najít místní obyvatelé zaměstnání.

Obr. 5²⁶, uveden níže, ukazuje rozdělení počtu obyvatel do jednotlivých obcí mikroregionu Železné hory. Na první pohled je jasné, že s nejvyšším počtem obyvatel dominují tři největší obce, a to Třemošnice, Ronov nad Doubravou a Prachovice.

²⁶ Zdroj: Příloha 8.1 – 8.11, upraveno autorem

Obr. 5 – Počet obyvatel jednotlivých obcí mikroregionu²⁶

Hospodářství v mikroregionu:

Region je možné charakterizovat z hlediska hospodářského z několika pohledů. Prvním, který se nabízí a je pro tento kraj velkou příležitostí, je turistický ruch. Železné hory jsou vzhledem ke geologické cennosti jedním z nejzajímavějších míst v České republice. Druhou oblastí, která je též tradiční, je zemědělství, především se jedná o prvovýrobu jak rostlinnou, tak živočišnou. V neposlední řadě je možné mluvit o mikroregionu, který má potenciál růstu průmyslové výroby. Velká tradice se stále udržuje na Třemošnicku, které je již dlouhodobě centrem výroby a zpracování dřeva. Ekonomický rozvoj krajů jako je tento, ve kterých převládají venkovské oblasti a malé obce, by se měl opírat o malé a střední podnikání. Různorodost těchto podniků zajišťuje zvyšující se počet pracovních míst. Tabulka 2²⁷, uvedena níže, ukazuje, jak jsou na tom jednotlivé obce:

Obec	Běstvína	Biskupice	Bousov	Kněžice	Lipovec	Míčov-Sušice
Podnik. subjektů	91	13	37	27	41	42
Převažující činnost	Stavebnictví, obchod	Stavebnictví	Zemědělství lesnictví	Průmysl	Stavebnictví	Ubytování

²⁷ Zdroj: Příloha 8.1 – 8.11, upraveno autorem

Obec	Podhořany	Prachovice	Ronov	Třemošnice	Žlebské Chvalovice
Podnik. subjektů	55	306	307	563	15
Převažující činnost	Průmysl	Stavebnictví	Obchod	Obchod	Obchod

Tabulka 2 – Hospodářské činnosti/obce²⁷**Nezaměstnanost v regionu:**

Průměrná nezaměstnanost v obcích mikroregionu převyšuje průměrnou míru nezaměstnanosti České republiky. Překonává též Pardubický kraj, jehož míra nezaměstnanosti ke sledovanému období byla 6,5%. Chrudim, s mírou nezaměstnanosti rovnající se 10%, převyšovala Pardubický kraj. Obce spadající do mikroregionu Železné hory měly povětšinou míru nezaměstnanosti mírně vyšší nežli v Chrudimi, výjimku tvořily Biskupice s rekordními 23,8% nezaměstnaných (k 31. 12. 2011). Jasný přehled jednotlivých obcí nabízí tabulka 3²⁸ níže:

Obec	Běstvina	Biskupice	Bouzov	Kněžice	Lipovec	Míčov-Sušice
nezaměstnanost	12,2%	23,8%	10,9%	9,7%	15,4%	9,6%

Obec	Podhořany	Prachovice	Ronov	Třemošnice	Žlebské Chvalovice
Nezaměstnanost	14,2%	15,2%	10,5%	7,9%	5,9%

Tabulka 3 – Nezaměstnanost/obce²⁸**Školství v mikroregionu:**

Z níže uvedené tabulky 4²⁹ je možno vyčíst, že v mikroregionu je především vzhledem k nižšímu počtu obyvatel počet školních institucí malý, avšak dostačující. Kromě v tabulce 4 uvedených měst se v mikroregionu Železné hory nevyskytuje ani jedná mateřská školka, základní škola, či střední škola. Výjimkou je město Třemošnice, ve kterém se nachází Střední odborná škola a Střední odborné učiliště technické. Tato instituce byla zřízena Pardubickým krajem.

²⁸ Zdroj: Příloha 8.1 – 8.11, upraveno autorem²⁹ Zdroj: Příloha 8.1 – 8.11, upraveno autorem

Obec	Běstvina	Prachovice	Ronov	Třemošnice
MŠ	1	1	1	1
ZŠ	-	1	1	1
SŠ	-	-	-	1

Tabulka 4 – Školství/obce²⁹

Kultura, historie a památky vybraných obcí:

Běstvina – Historie obce je datována již počátkem 12. století. V prvních dokumentech, které se o obci zmiňují, je možné nalézt informace o kostele a faře. Tisíciletá historie této obce byla doložena nálezy římských mincí. V současné době je možné v obci navštívit přehradu v Pařížově postavenou na řece Doubravě. Její hráz je dokonce kulturní památkou. Barokní gotiku je možné v této obci spatřit na kapli sv. Jana Nepomuckého, která byla postavena počátkem 18. století. Dominantou obce je však kostel Svatého Jana Křtitele, o kterém je možné dohledat první zmínky již v roce 1137. V obci se nachází též rozsáhlé panství se zámek ze 17. století. V neposlední řadě je zde možné navštívit kapličku Sv. Panny Marie a Srdce Ježíšova a P. Marie.

Biskupice - Tato obec není z hlediska historického tolik ceněná jako Běstvina, zmínky o ní jsou však zaznamenány již r. 1352. V Biskupicích se nachází kaple vysvěcená roku 1900.

Míčov – Sušice - Malá obec, která byla založena počátku 13. století. Největší dominanta a pamětihodnost je kostel sv. Matouše.

Prachovice - Historie obce, která se rozkládá pod zalesněnou horou Bučina, se datuje kolem roku 1400. Nejzajímavější podívanou této části mikroregionu Železné hory jsou ložiska vysoce kvalitního vápence. Díky tomuto „pokladu“ se v obci nachází velký počet jeskyní.

Ronov nad Doubravou - V tomto městečku je možné spatřit několik zajímavých kostelů, ať již kostel sv. Vavřince v novobarokním stylu, nebo kostel sv. Kříže ležící nad řekou Doubravou. První zmínky o kostelu sv. Martina, který leží nedaleko Ronova, jsou z roku 1352. Ronovským rodákem je slavný malíř Antonín Chittussi.

Třemošnice - O Třemošnici je možné nalézt první zmínky kolem 16. století. Nachází se zde zámecká kaple sv. Anny. Tato kaple se stala prvním počinem majitelů panství při stavbě zámku. Město se stalo centrem regionu hlavně díky průmyslu.³⁰

V následující tabulce jsou uvedena další vybraná statistická data za obce:

Počet zařízení v mikroregionu				
Obec	Kultura	Sociální oblast	Sport	Zdravotnictví
Běstvina	-	-	-	1
Biskupice	-	-	-	-
Bousov	-	-	-	-
Kněžice	1	-	1	-
Lipovec	-	-	1	-
Míčov-Sušice	-	-	1	-
Podhořany	-	-	-	-
Prachovice	4	1	5	4
Ronov	3	1	3	5
Třemošnice	5	1	6	9
Žl. Chvalovice	-	-	1	-

Tabulka 5 – Vybrané statistické údaje³¹

Z tabulky 5³¹ vyplývá, že převážná část zařízení, která slouží obyvatelům mikroregionu je v největších obcích, a to v Třemošnici, Ronově nad Doubravou a Prachovicích. Z pohledu kultury se jedná především o knihovny, kina, kulturní zařízení a střediska pro volný čas, ze sociální oblasti se ve třech obcích nachází dům s pečovatelskou službou. Mezi sportovní zařízení jsou zařazena hřiště se správcem, 2x koupaliště, otevřené stadiony a tělocvičny). Zdravotnictví je zajištěno přítomností praktických lékařů jak pro dospělé, tak pro děti a dorost, stomatology, gynekology a dvěma lékárnami.

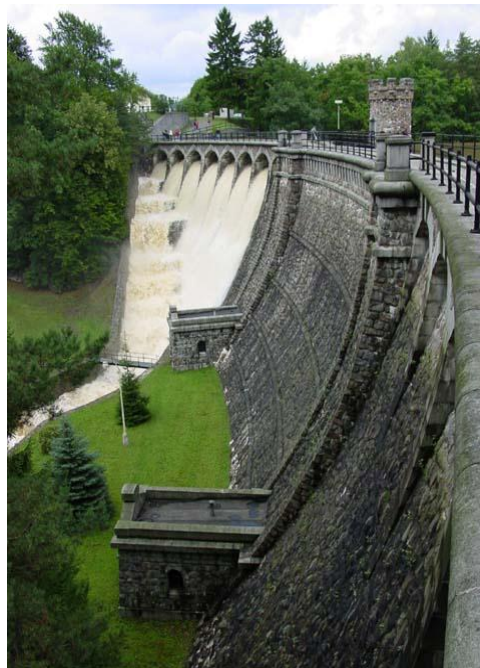
³⁰ MIKROREGON ŽELEZNÉ HORY, *Železné hory*, [on-line], [21. 9. 2012], dostupné na [www: http://www.mzh.cz/](http://www.mzh.cz/)

³¹ Zdroj: Příloha 8.1 – 8.11, upraveno autorem

Turisticky zajímavé oblasti:

Lichnice – zřícenina hradu je dominantou kraje, která stojí na skalnatém návrší. Dle statistických údajů se návštěvnost hradu od jeho znovuotevření příjemným tempem zvyšuje – v roce 1991 hrad navštívilo 3 000 osob, v roce 2011 to bylo již téměř 19 000 návštěvníků. Na hradě se každoročně pořádají kulturní akce, např. folkové a rockové festivaly, šermířská představení či dětské dny.³²

Pařížovská přehrada (obr. 6³³) - mezi technickou zajímavostí je možné zařadit tuto přehradu, která stojí na řece Doubravě. V roce 1913 byla dokončena 23 metrů vysoká hráz, která se stala kulturní památkou³⁴.

Obr. 6 – Pařížovská přehrada³³

Kaňkovy hory – jedná se o národní přírodní rezervaci, ve které se nachází dominanta kraje, a to zřícenina hradu Lichnice. Stejně jako celé Železné hory, je i toto území z geologické stránky velice pestré. Území je protkáno několika značenými turistickými či cyklistickými trasami.³⁵

Údolí řeky Doubravy – je přírodní rezervace již od r. 1986 a rozkládá se na více než 90 hektarech. Výlet do skalnatého, úzkého kaňonovitého údolí, ve kterém je možno spatřit několik vodopádů, může být uskutečněno po místní naučné stezce (otevřená v r. 1993), která má za cíl seznámit turisty s nádherami zdejší krajiny. Pomocí 11 informačních tabulí se návštěvník dozví mimo jiné o zbytcích hradu Sokolohrady³⁶.

Lovětínská rokle – nedaleko zříceniny hradu Lichnice je možno narazit na sevřenou rokli, jejímž nejzajímavějším geologickým prvkem je pás kamenů (kamenná řeka).³⁷

³² BALÁK Ivan, Národní parky a chráněné krajinné oblasti, s. 199

³³ Zdroj: <http://www.mzh.cz/clanek.asp?id=60>

³⁴ VOKÁČ, *Úvodem*, [on-line], Fakulta jaderná a fyzikálně inženýrská, 9. 4. 2012, [21. 10. 2012], dostupné na [www: http://bimbo.fjfi.cvut.cz/~horsky/prehrady/parizov/uvod.htm](http://bimbo.fjfi.cvut.cz/~horsky/prehrady/parizov/uvod.htm)

³⁵ BALÁK Ivan, Národní parky a chráněné krajinné oblasti, s. 200

³⁶ DIBELKOVÁ Irena, *Železné hory*, s. 43

³⁷ DIBELKOVÁ Irena, *Železné hory*, s. 61

3.6 Regionální politika Evropská unie

Smyslem regionální politiky Evropské unie je posílení hospodářské a sociální soudržnosti, rozvoj regionů, vyrovnání ekonomické úrovně zemí při zachování mnohotvárnosti regionů jak po stránce historické, tak i kulturní a geografické. Mezi jednotlivými regiony EU jsou spatřovány velké rozdíly v životní úrovni. Nástrojem pro vyrovnání těchto rozdílů jsou strukturální fondy Evropské unie. Kromě strukturálních fondů poskytuje prostředky též fond soudržnosti, který se zaměřuje na hospodářsky slabší země. Strukturální fondy mají za cíl snižovat zaostalost venkovských regionů a zajišťovat, především pomocí individuálního přístupu k problému vyrovnaný a udržitelný rozvoj.

Základem pro podporu z těchto fondů jsou projektové a programové dokumenty, které musí být předkládány ve vysoké kvalitě.

V aktuálním programovém období jsou sledovány 3 cíle Evropské unie, na které bylo vyčleněno cca 347 miliard eur³⁸ ze strukturálních fondů a Fondu soudržnosti.

3.6.1 Cíle Evropské unie

První Cíl: Konvergence

Tento cíl je zaměřen na území, ve kterých HDP/obyvatele nepřekračuje 75% průměru Společenství. Tento cíl směřuje k urychlení sblížení daných regionů. Především se zaměřuje na zvýšení kvality lidského a hmotného kapitálu, kapacity pro schopnost adaptovat se na změny, ať již sociální, či hospodářské, klade důraz na znalostní a inovační společnost, v neposlední řadě se soustředí na environmentální přístup k projektům a efektivitu správy³⁹. Boučková definuje Cíl Konvergence takto: „*Cíl Konvergence se vztahuje na podporu hospodářského a sociálního rozvoje regionů na úrovni NUTS II s hrubým domácím produktem (HDP) na obyvatele nižším než 75% průměru tohoto ukazatele pro celou Evropskou unii. Dále jsou k čerpání z tohoto cíle způsobilé státy, jejichž hrubý národní důchod (HND) na obyvatele je nižší než 90% průměru tohoto ukazatele pro celou Evropskou unii. Tento cíl financují všechny strukturální fondy a fond kohezní.*“⁴⁰

³⁸ BOUČKOVÁ Bohuslava, Agrární a strukturální politika, s. 92

³⁹ TOMŠÍK Karel, Evropská integrace a environmentální ekonomika

⁴⁰ BOUČKOVÁ Bohuslava, Agrární a strukturální politika, s. 93

Z cíle Konvergence by mohl čerpat též mikroregion Železné hory díky tematickým a regionálním operačním programům. Tematické OP schválené v České republice jsou: OP Doprava, OP Životní prostředí, OP Podnikání a inovace, OP Výzkum a vývoj pro inovace, OP Lidské zdroje a zaměstnanost, OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost, Integrovaný operační program a OP technická pomoc. Regionální OP, ze kterého by mohl čerpat mikroregion Železné hory je ROP NUTS II Severovýchod, další, které jsou v ČR schváleny, jsou ROP NUTS II – Severozápad, Moravskoslezsko, Jihovýchod, Střední Morava, Jihozápad a Střední Čechy.

Druhý cíl: Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost

Politika soudržnosti tvoří základní rámec intervence do méně rozvinutých regionů a zemí. Existují oblasti a výzvy, kterým musí čelit i ostatní členské země bez ohledu na jejich hrubý domácí produkt či hrubý národní důchod. Bouřlivé sociální i ekonomické změny nutí i všechny země a regiony k restrukturalizacím a řešení problémů. Tyto problémy povětšinou vyplývají z růstu imigrantů, stárnutí populace, sociálního vylučování či zvyšování nezaměstnanosti. Evropská unie se v této souvislosti snaží mobilizovat politiky a zdroje na národní i regionální úrovni a směřovat je na cíle EU. Druhý cíl, Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost, je zaměřen na regiony mimo cíl Konvergence, podporuje regiony na úrovni NUTS II nebo NUTS I, ve kterých přesahuje HDP/obyvatele 75% průměru EU. V České republice toto kritérium splňuje pouze hlavní město Praha, ostatní regiony spadají do Cíle Konvergence.⁴¹

V druhém cíli jsou připraveny dva OP: Praha Konkurenceschopnost a Praha Adaptabilita.

Třetí cíl: Evropská územní spolupráce

Tento cíl zahrnuje regionální oblasti poblíž hranic a zaměřuje se na výměnu zkušeností a spolupráci. Výsledkem splnění tohoto cíle by měla být přeshraniční, nadnárodní a meziregionální spolupráce při řešení problémů, které jsou významné v rámci celé Evropské unie. Důraz je kladen na vzájemnou podporu ekonomických, kulturních a společenských vztahů, růst cestovního ruchu ve spolupracujících oblastech, či péče o přírodní bohatství. Specifickými cíli pro tento program je především rozvoj venkova a měst, ochrana životního prostředí, posilování infrastruktury z hlediska dopravy a ICT,

⁴¹ BOUČKOVÁ Bohuslava, Agrární a strukturální politika, s. 111

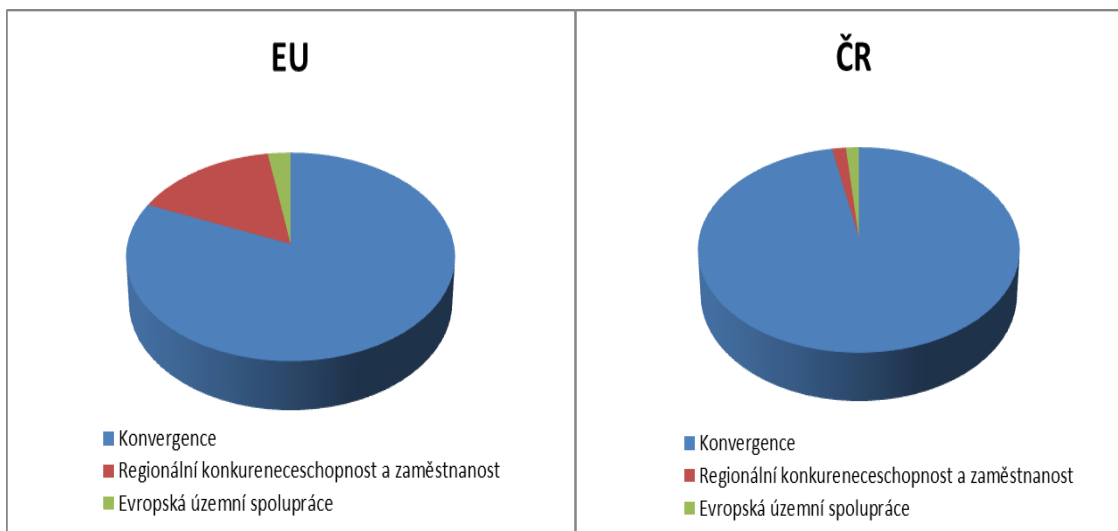
rozvoj cestovního ruchu, podpora obnovitelných zdrojů, podpora přeshraniční spolupráce v oblasti kultury, výzkumu a vývoje, podpora vzdělání, atd.⁴²

Třetí cíl zahrnuje OP Přeshraniční spolupráce ČR – Bavorsko, Polsko, Rakousko, Sasko, Slovensko, OP Mezuregionální spolupráce, OP Nadnárodní spolupráce, ESPON 2013 a INTERACT II.

Následující tabulka 6⁴³ ukazuje rozložení finančních prostředků na jednotlivé cíle jak celoevropsky, tak pouze z pohledu České republiky.

Cíl	Fondy pro EU27		Fondy pro ČR	
	Objem	Podíl (%)	Objem	Podíl (%)
Konvergence	7 082,80 mld. Kč	81,53%	730,00 mld. Kč	96,98%
Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost	1 385,40 mld. Kč	15,95%	11,73 mld. Kč	1,56%
Evropská územní spolupráce	218,55 mld. Kč	2,52%	10,97 mld. Kč	1,46%
Celkem	9 934,61 mld. eur	100,00%	752,70 mld. eur	100,00%

Tabulka 6 - Finanční rozdělení prostředků mezi cíle EU⁴³

Obr. 7 – Cíle Evropské unie – rozložení finančních prostředků⁴⁴

⁴² BOUČKOVÁ Bohuslava, Agrární a strukturální politika, s. 114

⁴³ Zdroj: <http://www.strukturalni-fondy.cz/getdoc/f35b30a8-c37b-44ec-abe4-ba01ec4294b6/Regionalni-politika-EU>

Zajímavý je procentuální rozdíl v objemu finančních prostředků v Evropské unii a České republice ve druhém cíli „Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost“. Je zřejmé, že je cíl Konvergence z pohledu celoevropského též dominantní, ale méně výrazně nežli je tomu v ČR. Graficky znázorněné rozložení finančních prostředků mezi tři cíle Evropské unie ukazuje obr. 7⁴⁴:

3.6.2 Fondy EU a financování operačních programů

Ke snižování sociálních, regionálních a ekonomických disparit mezi jednotlivými regiony Evropské unie a k naplňování cílů její politiky slouží, jako jeden z několika zdrojů, strukturální fondy. Finančním zdrojem jsou příspěvky členských států, které jsou nevratné. Projekty jsou financovány ze dvou strukturálních fondů Evropské unie plus Kohezního fondu. Hlavním nástrojem pro rozvíjení zaměstnanosti, snižování nezaměstnanosti a realizaci Evropské strategie zaměstnanosti je **Evropský sociální fond – ESF** (logo viz. obr. 8⁴⁵). Cílem tohoto fondu jsou rovné příležitosti na trhu práce, podpora nezaměstnaným, celoživotní vzdělávání, pomoc osobám, které jsou znevýhodněny, pomoc se vstupem žen na trh, podpora moderních stylů organizace podnikání a práce, boj s diskriminacemi a nerovnostmi⁴⁶. V programovém období 2007 – 2013 mohou z Evropského sociálního fondu čerpat tyto programy⁴⁷:

- OP Lidské zdroje a zaměstnanost
- OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost
- OP Praha – Adaptabilita

Obr. 8 – Loga související s fondy Evropské unie⁴⁵

⁴⁴ Zdroj: <http://www.strukturalni-fondy.cz/getdoc/f35b30a8-c37b-44ec-abe4-ba01ec4294b6/Regionalni-politika-EU>, autor

⁴⁵ Zdroj: <http://www.esfcr.cz/file/7312/>

⁴⁶ TOMŠÍK Karel, Evropská integrace a environmentální ekonomika

⁴⁷ BOUČKOVÁ Bohuslava, Agrární a strukturální politika

Projekty, které mohou být financovány z ESF, jsou například z oblastí: rekvalifikace, programy pro zdravotně postižené, znevýhodněné skupiny, podpory osobám začínající jako OSVČ, podpora využívání informačních technologií žáky a učiteli, programy pro distanční a kombinované formy studia, stáže a mnohé další.

Druhým evropským fondem, který je v současné době jeden z nejsilnějších a nejvýznamnějších patří **Evropský fond regionálního rozvoje (ERDF)**. Tento fond je možno dle Smlouvy z Nice, článku č. 160 a dále definovat takto: *„Evropský regionální rozvojový fond je určen k tomu, aby svou účastí na rozvoji a strukturálních změnách zaostávajících regionů a přeměně upadajících průmyslových oblastí pomáhal odstraňovat zásadní regionální rozdíly ve Společenství.“* Mezi další úkoly patří především: *„podporovat hospodářskou a sociální soudržnost nápravou hlavních regionálních rozdílů a účastí na rozvoji a přeměně regionů a rovněž přispívat na podporu trvale udržitelného rozvoje a vytváření trvale udržitelných pracovních příležitostí.“*⁴⁸

V aktuálním programovém období je možné prostřednictvím Evropského fondu regionálního rozvoje financovat tyto OP⁴⁹:

Regionální operační programy z Cíle Konvergence:

ROP Severozápad, ROP Severovýchod, ROP Střední Čechy, ROP Jihozápad, ROP Jihovýchod, ROP Moravskoslezsko, ROP Střední Morava,

Tematické operační programy z Cíle Konvergence:

OP Doprava, OP Životní prostředí, OP Podnikání a inovace, OP Výzkum a vývoj pro inovace, Integrovaný operační program, OP Technická pomoc

Cíl Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost:

OP Praha Konkurenceschopnost

Cíl Evropská územní spolupráce:

OP Přeshraniční spolupráce (Bavorsko, Polsko, Rakousko, Sasko, Slovensko), OP Mezinárodní spolupráce, OP Nadnárodní spolupráce, ESPON 2013, INTERACT II

⁴⁸ BOUČKOVÁ Bohuslava, Agrární a strukturální politika, s. 123

⁴⁹ WOKOUN René a kol., Regionální rozvoj

Projekty, které mohou být financovány z EFRD, jsou například z oblasti: modernizace a rozšiřování infrastruktury, ať již dopravní, energetické či telekomunikační, vytváření úzkých spojení mezi průmyslem a vědeckým světem, možnost přístupu k využívání informačních technologií, zlepšení podmínek výzkumu a vývoje, podpora projektů vedoucích k ochraně životního prostředí, rozvoji ekologického průmyslu, podpora obnovitelných zdrojů, a další.

Fond soudržnosti (Kohezní fond)

Tento fond nepatří mezi strukturální fondy. Finanční prostředky z tohoto fondu mohou čerpat členské státy EU s hrubým národním produktem na obyvatele nižším než 90% průměru Společenství. Platí pro ně však důležitá podmínka, a to že musí vyvíjet snahu k naplnění konvergenčních kritérií nutných pro členství v Evropské měnové unii. Cílem CF (Cohesion Fund) je sociální a hospodářská soudržnost, přesto však nepatří mezi strukturální fondy. Z fondu jsou financovány velké investiční projekty v oblastech životního prostředí a dopravy. Je z něj možné využít finanční prostředky v sektorech dopravy a energetiky, pokud jejich očividným přínosem bude zlepšení životního prostředí. Podle Wokouna jsou z Fondu soudržnosti financovány dva druhy projektů⁵⁰:

- *Projekty zaměřené na problematiku životního prostředí a trvale udržitelného rozvoje, to znamená projekty životního prostředí přispívající k dosažení cílů stanovených společnou politikou Unie v této oblasti*
- *Projekty společného zájmu ve sféře dopravní infrastruktury, které směřují k plnění priorit stanovených Rozhodnutím evropského Parlamentu a Rady č. 1692/96/EC 23. Července 1996 o rozvoji transevropských dopravních sítí.*

Jednotlivé cíle pro období 2007-2013 a jejich finanční nástroje jsou uvedeny v tabulce 7⁵¹.

CÍLE	FINANČNÍ NÁSTROJE
Cíl 1 – Konvergence	Fond soudržnosti ERDF, ESF
Cíl 2 – Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost – regionální/národní úroveň	ERDF, ESF
Cíl 3 – Evropská územní spolupráce	ERDF

Tabulka 7- Cíle EU a jejich finanční nástroje⁵¹

⁵⁰ WOKOUN René a kol., Regionální rozvoj, s. 350

⁵¹ WOKOUN René a kol., Regionální rozvoj, s. 366

3.6.3 Podpory poskytované na národní úrovni

Podpory na národní úrovni jsou směřovány přes podpurný a garanční rolnický a lesnický fond, přes Ministerstvo zemědělství a Státní zemědělský intervenční fond.

Podpurný a garanční rolnický a lesnický fond (PGRLF)

Jedná se o základní pilíř dotační politiky MZ ČR. Podpory z tohoto fondu jsou poskytovány na národní úrovni a jedná se o nejúčinnější prostředek v rámci state aid (národní pomoci). Hlavní činností podpurného a garančního rolnického a lesnického fondu je dotování části úroků z úvěrů, garance úvěrů a podpora zemědělského pojištění. Z tohoto fondu jsou poskytovány prostředky na investice, které nejsou považovány za přijatelné výdaje v rámci PRV. Programů, na které fond poskytuje finance, je pět:

- Zemědělec
- Podpora pojištění
- Podpora pojištění lesních školek
- Podpora obcím
- Povodňové půjčky

V rámci programu Zemědělec jsou podporovány především nákupy zemědělských strojů, vybavení nebo technologických celků, které povedou k zefektivnění výroby. Podpora je poskytována jako dotace části úroků z úvěrů plus podpora mladému zemědělci.

V rámci programu podpora pojištění je předmětem podpory vyrovnání části nákladů, které jsou evidentně vynaložené na pojistné plodin a hospodářských zvířat.

Program podpora obcím umožňuje čerpat finanční příspěvek na projektové záměry obcí (jejich svazků), které jsou realizované v rámci PRV. Cílem této podpory je zvýšení zajímavosti obcí, ochrana kulturního dědictví či posílení zázemí pro aktivity týkající se kultury a sportu. Do roku 2012 se výše podpory odvozuje z DPH příslušné ke způsobilým výdajům, ze kterých je stanovena dotace z PRV⁵².

Státní zemědělský intervenční fond (SZIF)

Státní zemědělský intervenční fond plní na národní úrovni roli akreditované platební agentury a administrátora dotačních titulů. Pilířem podpor jsou přímé platby, tj. platba přímo na hektar obhospodařované plochy.

⁵² PODPURNÝ A GARANČNÍ ROLNICKÝ A LESNICKÝ, *Podpora obcím*, [on-line], Podpurný a garanční rolnický a lesnický fond, [1. 9. 2012], dostupné na [www. http://www.pgrlf.cz/obce/obce_program.php](http://www.pgrlf.cz/obce/obce_program.php)

3.6.4 Program rozvoje venkova - PRV

PRV (logo⁵³ na obr. 8) je programový dokument, jehož cílem je formou dotace zvýšit konkurenceschopnost zemědělství a lesnictví, podpořit obnovu, rozvoj a růst venkovských obcí, zlepšovat životní prostředí, modernizovat zemědělské podniky, podpořit biodiverzitu v krajině, odborné vzdělávání a poradenství v zemědělství, diverzifikovat zemědělské aktivity, orientovat se na zlepšení kvality života na venkově, zhodnotit přírodní a kulturní dědictví, podpořit spojování subjektů a mnohé další.

PROGRAM ROZVOJE VENKOVA

Obr. 9 – Logo Programu rozvoje venkova⁵³

Problém venkova je v dnešní době především spatřován ve stabilizaci obyvatelstva na venkově. Změny, které je nutné udělat, jsou především v hospodářské struktuře, v atraktivitě prostředí jak pro podnikání, tak pro život. Podmínky pro podnikání je třeba podpořit diverzifikací činností mimo zemědělství. Z hlediska života je zapotřebí zejména zvýšit jeho kvalitu ve venkovských oblastech. Překážky, které brání rozvoji podnikání zakládáním nových mikropodniků, jsou dány především obavou o neúspěch a povětšinou malými finančními prostředky pro začátek. Problémem, ale na druhou stranu též výzvou pro Českou republiku je cestovní ruch, který je ve venkovských oblastech stále nedostatečný, ať již se týká propagace, reklamy, infrastruktury, či ubytování a stravování. Velkou příležitostí je využití přírodního a kulturního dědictví, které je v současné době nedostatečně využito a propagováno⁵⁴. Ve prospěch rozvoje venkova je v rámci Programu rozvoje venkova připraveno 94 mld. Kč⁵⁵.

Základní orientace venkova a rozvoje zemědělství pro aktuální období let 2007 – 2013 je vymezena ve čtyřech strategických rozvojových osách⁵⁶:

- OSA I: Zlepšení konkurenceschopnosti zemědělství a lesnictví
 - Priorita 1.1 Modernizace, inovace a kvalita
 - Priorita 1.2 Přenos znalostí

⁵³ Zdroj: <http://eagri.cz/public/web/mze/tiskovy-servis/loga-ke-stazeni/>

⁵⁴ BOUČKOVÁ Bohuslava, Agrární a strukturální politika, s. 65

⁵⁵ BOUČKOVÁ Bohuslava, Agrární a strukturální politika, s. 64

⁵⁶ KOLEKTIV AUTORU, *Dotační tituly EU pro obce, svazky obcí, organizace zřizované a zakládáné obcemi v programovacím období 2007-2013*, [on-line], Praha, Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, 2009, [5. 11. 2012], dostupné na [www: http://www.strukturalni-fondy.cz/Files/91/914baa85-804a-4af6-9bdd-f3b37a688d5e.pdf](http://www.strukturalni-fondy.cz/Files/91/914baa85-804a-4af6-9bdd-f3b37a688d5e.pdf)

- OSA II: Zlepšování životního prostředí a krajiny
 - Priorita 2.1 Biologická rozmanitost, zachování a rozvoj zemědělských a lesnických systémů s vysokou přidanou hodnotou a tradičních zemědělských krajin
 - Priorita 2.2 Ochrana vody a půdy
 - Priorita 2.3 Zmírňování klimatických změn
- OSA III: Kvalita života ve venkovských oblastech a diverzifikace hospodářství venkova
 - Priorita 3.1 Tvorba pracovních příležitostí a podpora využívání OZE
 - Priorita 3.2 Podmínky růstu a kvalita života na venkově
 - Priorita 3.3 Vzdělávání
- OSA IV: Leader
 - Priorita 4 Zlepšení řízení a mobilizace přirozeného vnitřního rozvojového potenciálu venkova
- OSA V: Technická pomoc – nejedná se o osu, přes kterou by byly poskytovány podpory, má povahu podpůrných, kontrolních a monitorovacích činností.⁵⁷

LFA⁵⁸ a Natura 2000⁵⁹

Fyzické nebo právnické osoby, které obhospodařují minimální výměru zemědělské půdy v oblastech LFA nebo Natura 2000, mohou požádat o speciální platbu v rámci Programu rozvoje venkova. Méně příznivé oblasti (LFA) zaujímají 50 % ZPF v ČR. Soustava Natura 2000 zaujímá 13,5 % rozlohy České republiky.

Platba LFA se vztahuje na travní porosty v oblastech:

- Horských – vzhledem k vyšší nadmořské výšce pozemků je příčina znevýhodnění kratší vegetační doba a vyšší náklady na obhospodaření.
- Ostatních méně příznivých – malá hustota obyvatelstva, nízká výnosnost půdy
- Se specifickým omezením – svažitost pozemku

Na území CHKO Železné hory je většina zemědělských subjektů zařazena do agro-environmentálních programů, dotací LFA a plateb SAPS.⁶⁰

⁵⁷ BOUČKOVÁ Bohuslava, Agrární a strukturální politika, s. 69

⁵⁸ Less Favoured Areas (méně příznivé oblasti)

⁵⁹ Soustava chráněných území – určena k ochraně nejohroženějších a nejvzácnějších rostlin a živočichů. Skládá se z 2 typů: Evropská významná lokalita a Ptačí oblast

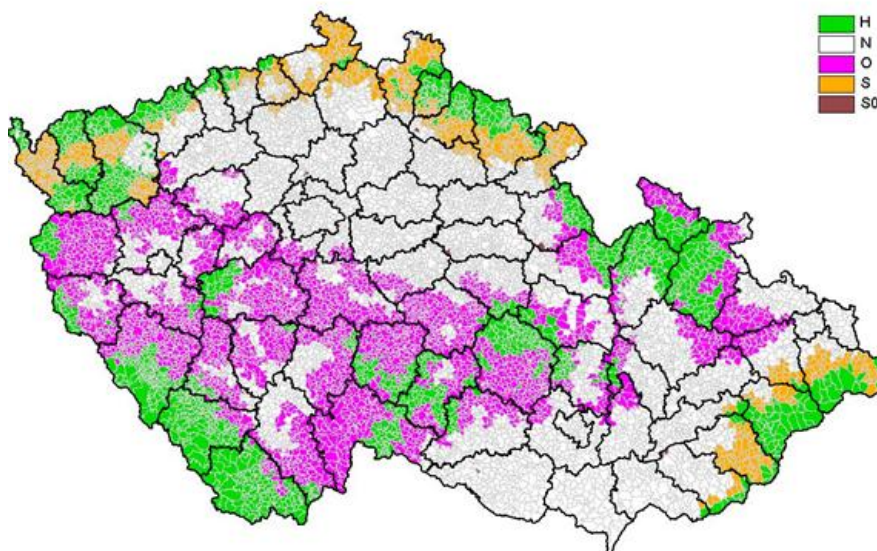
Platba Natura 2000 je poskytována na travní porosty na území:

- Ptačích oblastí⁶¹, na území 1. zóny národních parků nebo 1. zóny chráněných krajinných oblastí
- Evropsky významných lokalit zařazených do národního seznamu⁶² a na území 1. zóny národních parků a 1. zóny chráněných krajinných oblastí

Do národního seznamu bylo v CHKO Železné hory vymezeno 7 lokalit⁶³.

Žadatelé o podporu v oblastech LFA a Natura 2000 musí splnit velké množství podmínek. Mimo jiné např. obhospodařovat alespoň 1 ha travních porostů v LFA nebo v Natura 2000, v méně příznivé oblasti nebo v oblasti Natura 2000 hospodařit nejméně po dobu 5 kalendářních let, žadatel musí zajistit spasení či posečení travních porostů, specifickou podmínkou pro LFA

je intenzita chovu hospodářských zvířat a pro oblasti Natura 2000 je specifickou podmínkou maximální povolené množství dusíku⁶⁴. Na obr. 9⁶⁵ jsou zvýrazněny oblasti, které jsou méně příznivé.

Obr. 10 – Označení LFA oblastí⁶⁵

⁶⁰ AGENTURA OCHRANY PŘÍRODY A KRAJINY ČESKÉ REPUBLIKY, Správa Chráněné krajinné oblasti Železné hory, *Plán péče o Chráněnou krajinnou oblast Železné hory na období 2011-2020*, [on-line], [24. 9. 2012], dostupné na [www: http://www.urednidesky.cz/desky/stahnout_soubor.php?id=6920](http://www.urednidesky.cz/desky/stahnout_soubor.php?id=6920)

⁶¹ Dle §45e odst. 2 zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody, ve znění pozdějších předpisů

⁶² Dle §45a odst. 2 zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody, ve znění pozdějších předpisů

⁶³ AGENTURA OCHRANY PŘÍRODY A KRAJINY ČESKÉ REPUBLIKY, Správa Chráněné krajinné oblasti Železné hory, *Plán péče o Chráněnou krajinnou oblast Železné hory na období 2011-2020*, [on-line], [24. 9. 2012], dostupné na [www: http://www.urednidesky.cz/desky/stahnout_soubor.php?id=6920](http://www.urednidesky.cz/desky/stahnout_soubor.php?id=6920)

⁶⁴ STÁTNÍ ZEMĚDĚLSKÝ INTERVENČNÍ FOND, Příručka pro žadatele, [on-line], [12.10. 2012], dostupné na [www: http://eagri.cz/public/web/file/131489/Prirucka_pro_zadatele_2011.pdf](http://eagri.cz/public/web/file/131489/Prirucka_pro_zadatele_2011.pdf)

⁶⁵ Zdroj: <http://www.lfa.cz/aktuality/mapa%20%2021032003katasry.jpg>

3.6.5 Přímé platby a platby TOP-UP

Česká republika používá pro vyplácení přímých plateb systém jednotné platby na plochu – (Single area payment schema – SAPS). SAPS je základní dotací, která je podmíněna splněním základních předpokladů. Hlavním cílem SAPS je jistota stabilních příjmů pro zemědělce. Díky této jistotě mají zemědělci možnost svobodně se rozhodnout, co budou pěstovat a přizpůsobit se lépe poptávce po konkrétním zboží. Minimální rozloha, na kterou je poskytnuta podpora, musí být 1 ha zemědělské půdy. Další podmínkou je zápis v LPIS⁶⁶ nejméně od 31. srpna kalendářního roku, ve kterém se žádá o podporu. Půda musí být zemědělsky obhospodařována v souladu s podmínkami dobrého zemědělského a environmentálního stavu⁶⁷.

Dle aktuálních pokynů Státního zemědělského intervenčního fondu je možné podat žádost na následující zemědělské kultury a podkultury:

- Orná půda
- Travní porost stálá pastvina, ostatní
- Vinice
- Chmelnice – osázená, neosázená
- Ovocný sad – intenzivní, ostatní
- Školka
- Zelinářská zahrada
- Rychle rostoucí dřeviny⁶⁸

Nárokové jsou též národní doplňkové přímé platby (TOP-UP), podmínky podpory však již nejsou spojeny pouze s plochou zemědělské půdy. Jsou poskytovány k jednotným platbám

⁶⁶ LPIS je nezávislý referenční registr, geografický informační systém pro evidenci využití zemědělské půdy. Cílem je poskytovat aktuální a bezchybná data o zemědělské půdě České republiky, která je možno využít při administraci a kontrole žádostí o zemědělské dotace.

⁶⁷ Podle Boučkové (Boučková Bohuslava, Agrární a strukturální politika, s.77) to je:

- Nerušení krajinných prvků, kterými jsou meze, terasy, skupiny dřevin, stromořadí a travnaté údolnice
- Vyloučení pěstování kukuřice, brambor, řepy, bobu setého, sóji a slunečnice na půdních blocích, popřípadě dílech půdních bloků s průměrnou sklonitostí převyšující 12 stupňů
- Zapravování kejdy nebo močůvky do půdy nejdéle do 24 hodin po jejich aplikaci, s výjimkou řádkového přihnojování porostů hadicovými aplikátory na půdních blocích, popřípadě dílech půdních bloků, s evidovaným druhem zemědělské kultury orná půda a s průměrnou sklonitostí převyšující 3 stupně, pokud tuto aplikaci nevyklučuje zvláštní právní předpis
- Vyloučení změny zemědělské kultury travní porost na zemědělskou kulturu orná půda
- Nepálení bylinných zbytků na půdních blocích popřípadě dílech půdních bloků

⁶⁸ BOUČKOVÁ Bohuslava, Agrární a strukturální politika

na plochu. Státním zemědělským intervenčním fondem byly poskytovány TOP-UP dotace na následující:

- Platba za chmel
- Platba na přežvýkavce
- Platba na chov krav bez tržní produkce mléka
- Platba na brambory pro výrobu škrobu⁶⁹

3.6.6 Speciální metodika NUTS

Vzhledem k tomu, že Evropská unie nebyla přítomna při utváření samostatných územněsprávních celků jednotlivých členských států, bylo nutné sjednotit jejich stávající členění. V dnešní době existuje v EU 27 samostatných správních členění. Při tomto množství by nebylo možné vzájemného monitorování a srovnání, ať již statistického, či ekonomického. Dalším důvodem bylo zařazení regionů do různých úrovní jednotlivých cílů (dnes: Konvergence, Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost a Evropská územní spolupráce). Jednotná nomenklatura územních statistických jednotek (NUTS) byla zavedena v roce 1988 Statistickým úřadem Evropských společenství ve spolupráci s ostatními orgány EU. Od roku 1990 existuje též soustava LAU – Místní samosprávné jednotky, které se zabývají okresy a obcemi. Nyní tyto jednotky nahrazují dřívější NUTS 4 a NUTS 5. Jednotlivé úrovně NUTS jsou dány počtem obyvatel a rozlohou.

- NUTS I min.obyv. 3 000 000 max.obyv. 7 000 000
- NUTS II min. obyv. 800 000 max. obyv. 3 000 000
- NUTS III min. obyv. 150 000 max. obyv. 800 000

Na území ČR existuje jedna jednotka (stát) na úrovni NUTS I, osm jednotek (regiony soudržnosti) na úrovni NUTS II, čtrnáct jednotek (kraje) na úrovni NUTS III, sedmdesát šest jednotek (okresů) + 15 pražských obvodů na úrovni LAU I a 6 249 jednotek (obcí) na úrovni LAU II.⁷⁰

Dřívější krajské členění v České republice korespondovalo se členění NUTS II. Velikost krajů však byla výrazně menší než průměr NUTS II Evropské unie, ať již v počtu obyvatel, tak též v rozloze. Kraje byly tedy zařazeny mezi NUTS III a tím vznikla mezera, do které nebylo možné zařadit žádný celek. Vznikly tedy regiony soudržnosti, které patří do NUTS II a odpovídají požadavkům EU jak v počtu obyvatel, tak v samotné velikosti. Tato úprava

⁶⁹ BOUČKOVÁ Bohuslava, Agrární a strukturální politika

⁷⁰ BOUČKOVÁ Bohuslava, Regionální a strukturální politika

byla nutná především z finančních důvodů, protože čerpání z fondů EU je vázáno výhradně na regiony NUTS II. Mikroregion Železné hory patří tedy do regionu soudržnosti NUTS II Severovýchod. Na následujícím obr. 11⁷¹ jsou názorně naznačeny regiony soudržnosti.

Obr. 11 – Regiony soudržnosti a kraje v ČR⁷¹

3.7 Teorie regionálního strategického plánování

Strategický plán je dokument, který charakterizuje proces a představy o směřování regionu či mikroregionu a definuje jaké programy a služby nabízet svým občanům. Je to podklad, ze kterého vychází strategické řízení. Velmi úzce souvisí s územním plánem, který je definován zákonem, u strategického plánu není žádný legislativní základ⁷².

Důležité kritéria, která musí správný Strategický plán splňovat, jsou následující:

- Dlouhodobost – Časový výhled, na který je Strategický plán připraven, vychází především z možností a podmínek daného území. Obecný horizont je deset a více let.
- Komplexnost – podstatné v tomto kritériu je vzájemná provázanost a neopomenutí podstatných problémů a okolností, které by měly vliv na příslušné území. Komplexnost povětšinou chybí krátkodobým plánům, strategické plány by ji však neměly přehlédnout.

⁷¹ Zdroj: <http://www.strukturalni-fondy.cz/Informace-o-fondech-EU/Regionalni-politika-EU#cile>

⁷² REKTORÍK, a kol., Strategie rozvoje měst, obcí, regionů a jejich organizací, 1999

- Otevřenost – dalším kritériem, které je nutné respektovat, je otevřenost novým podnětům, nápadům, skutečnostem, které vzniknout jak při plánování samotném, tak i při realizaci. Větší váhu má strategický dokument, který nevzniká v malé izolované skupince, ale je připravován, diskutován a připomínkovan v širokém poli odborníků, občanů, subjektů veřejných i soukromých.
- Reálnost – strategický plán musí uspokojit zásadu uskutečnitelnosti stanovených cílů. Poté, co zhodnotíme, zda vytyčené cíle opravdu pomohly k regionálnímu rozvoji, můžeme prohlásit, že byl plán vypracován kvalitně.
- Náročnost – toto kritérium souvisí s předchozí zásadou. Strategický plán by měl být navržen ne příliš snadno, ale též ne příliš obtížně. Pokud by se stalo, že plán inklinuje k jednomu z pólů, výsledkem by mohla být nechuť realizace takové strategie.
- Srozumitelnost – opět tato zásada je navázána na předchozí náročnost. Pokud má být celý strategický plán rozvoje bez výhrad uskutečněn, musí být pochopitelný především pro ty složky, které jej budou realizovat. Nezbytné v této souvislosti je, aby se na tvorbě plánu podíleli odborníci, veřejné i soukromé subjekty, ale i široká veřejnost složená z občanů mikroregionu⁷³.

Při vypracovávání strategického plánu obcí, mikroregionů či regionů je možné využít dvou metod, a to expertní či komunitní – porovnání viz. tabulka 8⁷⁴. V praxi se tyto metody povětšinou prolínají, expertní metoda je vhodná především v první fázi strategického plánu, kdy je potřeba získat analytická data a s jejíž pomocí je snazší vystihnout podstatu problémů. Druhá metoda je vhodnější na další fázi strategického plánování, kdy se již jedná o konkrétnější témata a kroky a klade se důraz na místní specifika.

⁷³ LACINA Karel, „Regionální rozvoj a veřejná správa“, 2007, s. 51

⁷⁴ LACINA Karel, Regionální rozvoj a veřejná správa, s. 53

ZÁKLADNÍ ZNAKY	
EXPERTNÍ METODA	KOMUNITNÍ METODA
KDO ZPRACOVÁVÁ Na vzniku strategického plánu pracuje především skupina najatých odborníků, představitelé obcí připomínají strategický plán jen omezeně. Odborníci nepocházejí z řešeného území.	KDO ZPRACOVÁVÁ Externí odborník pouze moderuje a vede diskusi o strategickém plánu, která je výsledkem diskuse především představitelů obcí, mikroregionů či regionů.
KDO OBJASŇUJE Expertní tým interpretuje skutečnost místním představitelům.	KDO OBJASŇUJE Místní aktéři interpretují danou skutečnost.
JAK KOMPLEXNĚ Strategické plánování je zde zaměřeno na komplexní rozvoj	JAK KOMPLEXNĚ Orientuje se pouze na jednotlivé problémy, neřeší komplexní rozvoj území.
OBJEKTIVNOST Snaha o maximální věcné postižení skutečnosti.	OBJEKTIVNOST Zachycení skutečnosti, která je pro místní aktéry nejpříjemnější
ADRESÁT Velké regiony (NUTS II, NUTS III) v nichž existuje mnoho subjektů, druhým adresátem jsou venkovské mikroregiony, kde je naopak malé množství činitelů, které by se mohly zařadit.	ADRESÁT Velké mikroregiony, kde existuje velká a kvalitní základna, které se zapojují do procesu strategického plánování. Dalším adresátem jsou města a jejich zázemí.

Tabulka 8 – Expertní vs. komunitní metoda⁷⁴

Důležitou součástí při zpracování Strategického plánu regionálního rozvoje mikroregionu Železné hory bude jeden z nástrojů strategického managementu, což je SWOT analýza. Zkratka vznikla ze začátečních písmen anglických slov – strengths, weaknesses, opportunities a threats (silné stránky, slabé stránky, příležitosti a hrozby). Smyslem analýzy je rozbor jednotlivých složek z hlediska vnitřních faktorů (silné a slabé stránky) a z hlediska vnějších faktorů (příležitosti a hrozby). Obecně se lze soustředit na následující parametry⁷⁵:

Všeobecné silné stránky z pohledu regionálního:

Unikátnost (produktů), jedinečnost (obchodní značka), finanční síla, umístění, procesy a postupy (bio), kvalita prostředí, marketing, specializace anebo diverzifikace dle požadavků, infrastruktura, vzdělanost občanů, potenciál cestovního ruchu – přírodní,

⁷⁵ TICHÁ Ivana, HRON Jan, Strategické řízení

historický, kulturní, aktivní společenský život, fungující dopravní obslužnost, historie, zdraví krajiny, environmentální vzdělávání, výchova a péče, aktivita regionálních aktérů, tradice, dostatek pracovní síly pro zemědělské odvětví, tradice v zemědělství.

Všeobecné slabé stránky z pohledu regionálního:

Špatná kvalita (prostředí, produktů), neexistující marketing, nízká produktivita (nekvalitní zemědělská půda), nedostatečná efektivita, negativní historie (průmyslové oblasti), špatná ochrana přírodního bohatství, nefungující dopravní obslužnost, vysoké náklady na distribuci, pasivita regionálních aktérů, malé množství trvale žijících obyvatel, špatná infrastruktura, znečištěná krajina, neexistence podpory pro přilákání investorů, nízká míra sekundárního sektoru, malá aktivita obyvatel ke vzdělávání (rekvalifikacím), absence environmentální výchovy, nedostatečně rozvinuté služby, nedostatečná spolupráce soukromého a veřejného sektoru, nízké čerpání dotací z EU, zvyšující se věková struktura, nízká atraktivita zemědělství – nízké mzdy, pomalý přenos znalostí a inovací, nedostatek pracovních příležitostí, odchod mladých a kvalifikovaných pracovních sil, neaktivnost v inovačních procesech, neznalost marketingových praktik, nedůraz na finalizaci produktů.

Všeobecné příležitosti z pohledu regionálního:

Nové trhy (mimo daný region), nové distribuční cesty (internet), nová odvětví produktu (bio), strategická partnerství, blízkost měst (rekreace, odbyt produktů), růst zájmu o místní turistiku, existence strategických plánů a koncepcí, podpora obnovitelných zdrojů, podpůrné programy EU, plné využívání financí z EU fondů, snazší přístup ke vzdělávání, politická a ekonomická stabilita, migrace občanů do regionů, šetrné formy cestovního ruchu, podpora zakládání a rozvoje mikropodniků, zájem o trvale udržitelný rozvoj, podpora kvalitních produktů, částečná orientace na racionální výživu.

Všeobecné hrozby z pohledu regionálního:

Tržní bariéry, aktivita konkurence, znečištění prostředí, zvýšení republikové nezaměstnanosti, tlak developerů na výstavbu, náročnost právních norem, složitá daňová soustava, omezování zemědělské politiky státem a EU, nízká podpora podnikání, dopravní zatížení, emigrace mladých obyvatel z regionu, politická a ekonomická nestabilita, dovoz levné zemědělské produkce, změna klimatu, zvyšování cen půdy, obchodní řetězce, populační útlum.

4 Praktická část

Tato část diplomové práce vychází z analytických a teoretických východisek, které byly zmíněny výše. Bude zaměřena na konkrétní Strategický plán, který bude připraven pro mikroregion Železné hory. Vzhledem k tomu, že není zákonem stanoven přesný postup strategické analýzy, kterým by se mohly regiony a mikroregiony inspirovat, vycházím z nastudované literatury a doporučených postupů. Pomocí analýzy strategického rozvoje budou kriticky zhodnoceny nasbírané informace a zaujato stanovisko. Na základě teoretické SWOT analýzy budou určeny konkrétní závěry a formulovány klíčové oblasti, které naznačí orientaci na další vývoj. Podstatné bude stanovit klíčové problémy, které region řeší a které, pokud region začne řešit, mohou přispět k zlepšení situace z pohledu regionálního rozvoje. Následně budou naznačeny strategie, pomocí kterých bude možné dosáhnout cílového stavu. Jako poslední část strategického plánu budou stanoveny priority, programy a opatření, které vedou k naplnění strategie.

4.1 Strategický rozvoj

Mikroregion a jeho síla

V dnešní době je velice moderní seskupování do mikroregionů a to z mnoha důvodů. Finanční důvod bývá povětšinou na prvním místě a nejinak tomu bylo též v mikroregionu Železné hory. V mnoha případech hraje významnou roli síla, kterou mikroregiony mají z hlediska partnera při jednání. Oproti samotné obci sdružují mikroregiony více obyvatel, zastupují větší rozlohu a mají snazší vyjednávací pozici. V neposlední řadě je vhodné i to, že se stávají partnerem pro regionální, následně pak krajské a státní představitele, které již mohou výrazně ovlivnit např. finanční toky, které plynou do rozpočtů samotných obcí. Mikroregion Železné hory využívají obce především z pohledu společného plánování, při kterém jsou častěji a jasněji naznačeny problémy a vytyčeny směry rozvoje. Díky tomuto spojení je možné též zvýšit kvalitu života obyvatel. Pokud se občané ztotožní s mikroregionem a nebudou na sousední obce pohlížet jako na konkurenční obce, mohou začít společně využívat sociálního vybavení, objektů pro sport, kulturu, spolkovou činnost a zapojit se do dění mikroregionu. Toto vše vyjmenované je ale možné chápat i z druhé strany. Pokud se obyvatelé mikroregionu neztotožní s územním prostorem a budou

využívat pouze svou obec, bude zapotřebí více síly pro propagaci a seznámení občanů s výhodami, které z mikroregionu plynou. Jako nevýhoda se může jevit též fakt, že mikroregion zastupuje více obcí, které mají rozličné potřeby a přání. Aby se předešlo případným nedorozuměním a hlavně negativismu vůči mikroregionu, je nutné, aby byli obyvatelé maximálně informováni o dění v jednotlivých obcích a hlavně, aby představitelé obcí měli jasné strategické a taktické cíle. Jen na základě kvalitních dat a informací je možné plnohodnotně navrhnout strategii. Klade se zde velký důraz na lidský potenciál představitelů obcí, jejich schopnost naslouchat a vžít se do situace druhých.

Disparity v mikroregionech

V současnosti jsou více než dříve znát rozdíly mezi jednotlivými obcemi, mikroregiony, regiony i kraji. Vzhledem k tomu, že jejich činnost je decentralizovaná, je velmi snadné kvalitním přístupem některému mikroregionu pomoci k uspokojivému regionálnímu rozvoji, jinému ublížit, v lepším případě ponechat jej na své úrovni. Některá fakta jsou ale předem daná a určité území se s tím musí smířit, ba dokonce v některých případech z handicapu udělat přednost. Disparity se objevují též v mikroregionu Železné hory. Například geologická poloha, která se na jednu stranu může jevit jako výhoda z pohledu cestovního ruchu, může být pro zemědělce problém. Chráněné krajinné oblasti mají též specifické požadavky pro zemědělství, které je nutné dodržet. Pro mikroregion je i přes toto všechno zemědělství činností, která je tu historicky zakotvená. Otázka je, zda by nebylo vhodné využít dotačních titulů, které nabízí Program rozvoje venkova a zaměřuje se zvýšení konkurenceschopnosti zemědělství a lesnictví, na zlepšování stavu životního prostředí a krajiny. V prioritní ose II., „Zlepšení životního prostředí a krajiny“, jsou například zvýhodněny oblasti NATURA 2000, které se zde též nacházejí.

Velmi důležitý pro rozvoj mikroregionu je kvalitní lidský kapitál. Bez ochoty vzdělávat se, přijímat osvětu, uznávat naznačené strategie či čerpat vědomosti obyvatel, kteří již disponují kvalitními informacemi, se regionální rozvoj dělá velice těžko. Z pohledu vzdělanosti je mikroregion na nižším průměru České republiky, problém nastává při emigraci lidí s vysokoškolským vzděláním, kteří by, v případě setrvání, mohli do mikroregionu vnést své znalosti a myšlenky. Velkým úkolem nejen tohoto regionu je udržet si kvalitní obyvatelstvo.

Z hlediska cestovního ruchu je nutné dále rozvíjet dopravní infrastrukturu, včetně cyklostezek a turistických stezek se značením. Též kultura a tradice nejsou v mikroregionu nijak zvláště podporovány. Systematicky by se mělo pracovat na kulturních akcích, které nejsou finančně náročné, mají však významný dopad na kvalitu života na venkově a přilákání zájemců o venkovskou turistiku. Tradicemi je myšlena mimo jiné oslava masopustu, pálení čarodějnic, velikonoční svátky, atd.

Vzhledem k nádherné scenérii Železných hor a velkému množství zvláště chráněných krajinných oblastí by se mikroregion Železné hory neměl uzavírat pouze do svého území, ale podporovat a v některých případech i iniciovat spolupráci s ostatními mikroregiony v rámci Místní akční skupiny Železnohorský region. Opět zde platí vztah velikosti a síly. Pro více obcí je snazší, pokud mají stejný cíl, sehnat finanční prostředky pro jeho realizaci a především cenné jsou zkušenosti, které si mohou místní představitelé obcí navzájem předat.

Železné hory

Vzhledem k velice cennému území, které je přeplněné přírodním a krajinným bohatstvím, mají Železné hory potenciál růstu. Kromě chráněné krajinné oblasti Železné hory a Národního Geoparku, zde nalezneme řadu zvláště chráněných území, která jsou velice zajímavá z geologického hlediska a patří mezi nejzajímavější též z měřítka evropského. Potenciál Železných hor je především v kvalitním životním prostředí, zachovalé přírodě a spoustě zajímavých míst, které je možné navštívit. Kromě velkého množství jednotlivých přírodních památek a přírodních zajímavostí jsou zde nejcennější zvláště chráněná území a to: Lichnice-Kaňkovy hory, Habrov, Hluborý rybník, Hubský rybník, Choltická obora, Kamajka, Krkanka, Maršálka, Mokřadlo, Oheb, Polom, Strádovka, Strádovské Peklo, Údolí Doubravy, Vápenice, Zlatá louka, Zubří, Boušovka, Buchtovka, Farář, Hrobka, Chuchelská stráž, Kaštanka, Na Obůrce, Na Skalách, Písník u Sokolovce, Polánka, Ptačí ostrovy, Skalka u Sovulusk, Upolíny u Trhové Kamenice, V Koutech, Vršovská olšina, Přírodní park v Heřmanově Městci a Přírodní park Doubrava⁷⁶.

Z hlediska dopravy je zde železniční tah Pardubice – Chrudim – Havlíčkův Brod, Kolín – Týnec nad Labem – Pardubice, Přelouč – Prachovice či směr Žďárec u Skutče – Svitavy.

⁷⁶ DIBELKOVÁ Ivana, Železné hory, s. 26

Veřejná doprava je na úrovni obdobných regionů České republiky. Silničních tahů je zde také uspokojivé množství – z Prahy vede D11 do Poděbrad, poté místní komunikace, z Brna je možné využít D1 do Velké Bíteše a poté silnice nižší třídy na Žďár nad Sázavou, následně Hlinsko, z Ostravy přes několik silnic nižší třídy směr Nový Jičín, Olomouc, Svitavy přes Poličku do Hlinska.

Mikroregion Železné hory

Tento mikroregion sdružuje 11 obcí, patří též do Místní Akční Skupiny Železnohorský region společně s okolními mikroregiony.

Z hlediska demografického je možné vysledovat dlouhodobý úbytek obyvatel. Poslední sledování tento trend otočilo a představitelé regionu doufají, že tomu bude i nadále. Přírůstek obyvatel je totiž pro obce jednou z příležitostí, jak udržet svou aktivitu, čelit výzvám a celkově se snažit o kvalitní regionální rozvoj. Důležitá, z pohledu potenciálních obyvatel, je však kvalita života, kterou mikroregion nabízí. Vzhledem k pěkné přírodě, čistému životnímu prostředí je jedna ze základních podmínek splněna. Další činnosti obcí, které jsou schopny zvýšit hodnotu života, je udržování či budování různých spolků, výstavba nových zařízení, podpora kultury, poradenská pomoc při obnově zástavby či stavbách nových tak, aby zůstal hezký venkovský ráz mikroregionu.

Při průzkumu statistických dat tohoto regionu byla sledována převládající hospodářská činnost obyvatel mikroregionu. Výsledkem byl překvapující, největší zastoupení měl obor stavebnictví, poté následoval obchod. Pouze v jedné obci převládá ubytovací činnost nad ostatními hospodářskými aktivitami, což je jistě způsobeno nedostatečným využitím potenciálu cestovního ruchu. Pokud by se mikroregionu podařilo zvýšit návštěvnost a turisty zde udržet více dní, např. při tematických rodinných dovolených, či regionálních a kulturních festivalech, zajisté by se zvýšila poptávka po ubytovacích a stravovacích zařízeních. Moderní v poslední době začíná být ubytování na farmách či eko-statcích, kde vedle ubytování mohou podnikatelé nabídnout stravu, která pochází z čisté přírody Železných hor a též další aktivity, jako projížďky na koních, exkurze do zázemí statků, ukázka výroby místních produktů či zajištění průvodcovských či poradenských služeb po mikroregionu.

S přeměnou hospodářské činnosti souvisí též vzdělávání obyvatel, využívání rekvalifikačních kurzů, různých seminářů, praktických cvičení, snaha změnit své zaběhlé aktivity směrem k efektivnějším a žádanějším produktům.

Důležité je mít stále na mysli ochranu životního prostředí v mikroregionu. Vzhledem k cenné přírodní oblasti je potenciál cestovního ruchu velice velký, ale též hodně citlivý na zhoršující se podmínky především životního okolí.

Nezaměstnanost v mikroregionu byla ke sledovanému období 1. 1. 2012 lehce ve většině obcí mikroregionu kolem průměru České republiky. Výjimku tvořily Biskupice s 23,8% nezaměstnaných. V této obci žije 61 obyvatel, zajímavý je průměrný věk obyvatel v této vesnici, a to je 37,3 let. Tento výkyv v mikroregionu, který je patrný na první pohled, je způsoben nezaměstnáním mladých absolventů škol anebo návratem matek po mateřské dovolené, které v této složité životní situaci nenašly odpovídající zaměstnání. Na opačném pólu stojí Žlebské Chvalovice, které k výše uvedenému datu zaznamenaly velmi nízkou míru nezaměstnanosti, a to pouhých 5,9%. Oproti průměrnému věku obyvatel v obci Biskupice je zde, v Žlebských Chvalovicích, průměrný věk 50,2 let při počtu 92 obyvatel. Při spíše vyšším průměrném věku obyvatel již nehrozí mateřské dovolené, či umístění čerstvých absolventů, problém, který zde ale může nastat, je stárnutí obce a zvýšení nezaměstnanosti způsobené právě „důchodovým věkem“.

Oblast školství je na průměrné úrovni podobných mikroregionů. Nalezneme zde čtyři školky, tři základní školy a jednu střední školu. V případě, že by se potvrdil trend zvyšujícího se zájmu o venkovské destinace, přilákání mladých rodin, musely by obce uvažovat o rozšíření svých kapacit školských zařízení. V opačném případě, kdy nebudou školská zařízení plně využita, je možno v nich pořádat různé vzdělávací akce, rekvalifikační kurzy, či školení. Tím, že by školská zařízení otevřela své prostory dalších aktivitám, pomohla by místním představitelům se zvyšováním nabídky pro zkvalitnění života na venkově. Druhá věc, která se školstvím souvisí, je podpora dětských aktivit, festivalů, divadélek, která v dětech posílí zájem o region a v budoucnu pro ně bude těžší odchod z tohoto území.

Většina obcí, které se nachází v mikroregionu Železné hory, má kulturní a památkový potenciál. Na tomto území je velké množství zajímavých přírodních aktivit, jako např. Lichnice, Pařížská přehrada, Údolí řeky Doubravy a další. V oblasti kultury a památek by

měl mikroregion spolupracovat s ostatními územními sousedy, díky čemuž se jim společnými silami podaří připravit pro turisty okruhy, témata a akce, které je přilákají. Bezpodmínečnou součástí podpory kultury a památek jsou marketingové a propagační materiály. I na těchto aktivitách by se mělo spolupracovat s ostatními mikroregiony v okolí, protože pokud budou do Železných hor turisté přilákáni a bude se od nich očekávat delší pobyt, je nutné nabídnou jim co nejkvalitnější zdroje. Výjimečnosti kraje s ohledem na přírodní a kulturní bohatství je možné využít například ke kulturním akcím.

4.2 SWOT analýza mikroregionu Železné hory

Přehledné shrnutí silných a slabých stránek, příležitostí a hrozeb, je možné nalézt v následující tabulce ⁷⁷:

SILNÉ	SLABÉ
<ul style="list-style-type: none"> • Přírodní podmínky (nádherné prostředí Železných hor, CHKO Železné hory, blízkost přírodních památek, zachovalá krajina, cenné geologické podloží – Geopark Železné hory) • Existující naučné turistické stezky • Prostor pro nové naučné turistické stezky • Existence cyklistických stezek • Prostor pro nové cyklistické stezky • Bohatá městská architektura (kostely, náměstí) • Potenciál pro rekreační využití • Nízká cena pracovní síly • Společná značka – Železné hory • Existence hospodářských farem • Angažovanost v MAS Železnohorský region • Výhodná geografická poloha • Znovuobjevení a aktivita venkovských spolků – hasiči, fotbalisti, rybáři, zahrádkáři • Zvyšující se zájem obyvatel o vlastní region 	<ul style="list-style-type: none"> • Slabá spolupráce místních podnikatelů v oblasti propagace produktů (restaurace, obchody, ubytování, další služby) • Nedostatečná prezentace – webové stránky, materiály, regionální marketing • Nedostatek finančních prostředků • Vztah k půdě častokrát nájemní • Zastaralé technické a technologické vybavení • Poloha mimo hlavní dopravní tahy • Trend celkového úbytku obyvatel • V obcích chybí služby pro občany • Nedostatek pracovních příležitostí • Aktivní spolupráce s CzechTourism • Neprofesionalita v oblasti cestovního ruchu • Nedostatečná nabídka produktů cestovního ruchu, která by udržela turisty více než jeden den • Neuvědomování si přírodního bohatství, které jejich území má, místními obyvateli

⁷⁷ Zdroj: autor

PŘÍLEŽITOSTI	HROZBY
<ul style="list-style-type: none"> • Připravovat programy pro turisty zabývající se venkovskou turistikou • Podporovat drobné podnikatele nabízející bio všeho druhu • Expanze podnikatelů na farmářské trhy • Využití internetu k prodeji (fresh bedýnky) • Využívání evropských financí k podpoře zemědělců v LFA a NATURA 2000 • Udržovat a podporovat folklór a řemesla • Připravovat programy zdůrazňující tradice a produkty z venkova • Využití zvyšujícího se zájmu lidí o zážitky a poznání • Podchycení příležitosti rozvoje cestovního ruchu • Využívání dotací z fondů EU 	<ul style="list-style-type: none"> • Okolní mikroregiony, regiony • Jiná místa vhodná k rekreaci (Šumava, Krkonoše, Orlické hory, Vysočina...) • Atraktivnější možnosti zaměstnání mladých a vzdělaných lidí mimo mikroregion – jejich odchod • Zastavení dotací z EU • Náročnost požadavků EU • Nezájem lidí o regiony, regionální politiku • Nižší zájem o trávení dovolené způsobené zvyšující se nezaměstnaností (mají méně finančních prostředků, nižší motivace k relaxaci) • Vysoká finanční náročnost udržení kvalitních životních podmínek lidí na venkově

Tabulka 9 – SWOT analýza⁷⁷

Z analytické části byly vydedukovány konkrétní závěry, které jsou shrnuty ve výše uvedené SWOT analýze Železných hor. Vzhledem k přírodnímu bohatství, které se zde nachází, je velikým pozitivem právě místní příroda a prostředí, které by bylo možné více využít v oblasti turistiky. Pokud by zde byl podpořen turistický ruch, přineslo by to další pozitivní stránky též místním obyvatelům, ať již z hlediska zaměstnanosti, tak též z následného zvýšení kvality života v obcích a v neposlední řadě eventuálního zesílení hrdosti a sounáležitosti občanů s okolím, ve kterém žijí.

Slabé stránky lze jednoduše shrnout jako nízké sebevědomí, slabý pocit pýchy, chlouby (vzhledem k místu svého žití) obyvatel v tomto regionu. Zajisté by bylo potřeba více ujišťovat občany a místní podnikatele o jedinečnosti životního prostředí, ve kterém žijí, posilovat v nich lásku a vztah k vlastní obci tak, aby byli ochotni i ve svém volném čase či za své peníze zvelebovat svůj životní prostor a angažovat se ve zkvalitňování jejich vlastního života. Posílením vztahu k Železným horám jako takovým, podporou cestovního ruchu a zvýšením povědomí o regionálních produktech by slabá stránka mohla být

potlačena na úkor opačného pólu, tedy stránky silné. Zlepšením stavu v jedné oblasti, může dojít ke zvýšení atraktivity oblasti druhé a naopak.

Příležitostí se v dnešní době nabízí mnoho. Částečnou změnou životního stylu občanů celé České republiky, zvýšeným zájmem o své zdraví a zintenzivněním osvěty v oblasti zdravého stravování se v Železných horách otevírá prostor pro „bio život“ ve všech svých možných formách. Výhodou jsou relativně zdravé přírodní podmínky a zemědělská činnost farem, která zde má již svou tradici a historii. Zvyšující se zájem o kvalitní produkty racionální výživy toto vše ještě více podporuje. Velmi důležité je maximální využívání možností financování z fondů Evropské unie. V neposlední řadě se otevírají nové možnosti pro místní podnikatele prodeje zboží a služeb na internetu.

Ohrožením pro mikroregion Železné hory jsou samozřejmě okolní mikroregiony, které nabízejí podobné životní prostředí, víceméně shodné silné stránky a příležitosti. Pro utlumení hrozby v podobě sousedních oblastí je nutné zvýšit kvalitu zboží a služeb nabízených v této lokalitě, stále více ztraktivňovat prostředí místních obcí, kvalitně propagovat přírodní bohatství a památky, které se zde nacházejí a stále se snažit přicházet s novými nápady a pobídkami jak pro obyvatele Železných hor, tak i pro turisty. Z pohledu finančního je nepopíratelnou hrozbou zastavení možností financování z prostředků EU a vysoká finanční náročnost investic do obcí. Obecnou hrozbou celé České republiky je populační útlum a zvyšující se nezaměstnanost, jejímž výsledkem může být nezájem obyvatel ČR vydávat finanční prostředky za dovolenou.

Pomocí analýzy a studia mikroregionu Železné hory vyplynuly silné a slabé stránky, příležitosti a hrozby pro tuto oblast. Na základě SWOT analýzy byly následně vybrány zásadní rozvojové oblasti, které mají za cíl potlačit slabé stránky a hrozby a na druhé straně podpořit silné stránky a příležitosti.

4.3 Strategický plán

Zásadní rozvojové oblasti mikroregionu Železné hory:

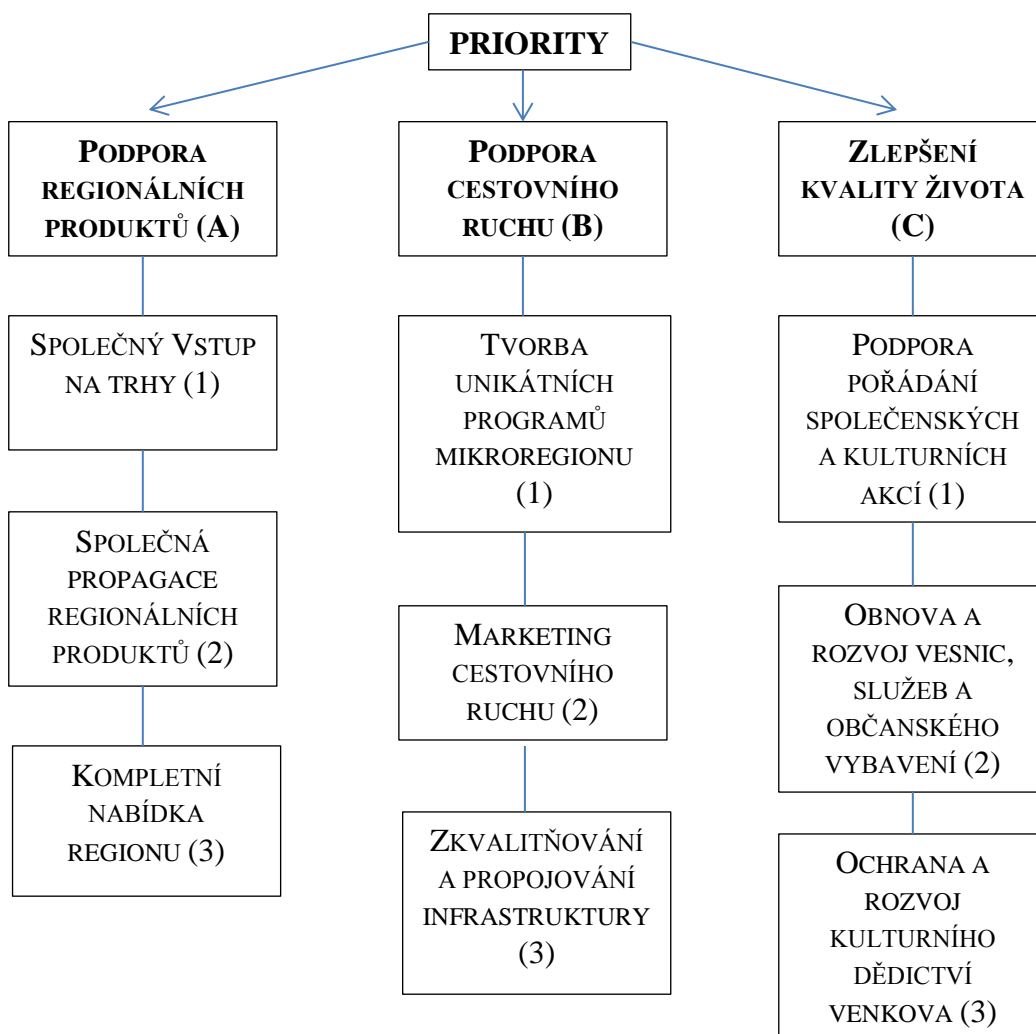
- Zvýšení povědomí o Železných horách v oblasti cestovního ruchu
- Využití přírodního potenciálu tohoto regionu
- Zkvalitnění prezentace mikroregionu
- Posílení koordinace a spolupráce mikroregionu s okolními regiony
- Podpora místních podnikatelů a regionálních produktů

- Zlepšení kvality života v obcích
- Pomoc v tvorbě nových pracovních míst
- Podpora tradic a řemesel
- Zvýšení spolupráce místních podnikatelů ve společné propagaci

Na základě stanovených rozvojových oblastí je určena strategická vize pro mikroregion:

Zajistit udržitelný rozvoj tohoto mikroregionu pomocí podpory hospodářské činnosti obyvatel, zlepšením kvality jejich života a využitím přírodních a kulturních podmínek pro rozkvět Železných hor.

Z výše uvedených zásadních oblastí rozvoje Železných hor a z jasně definované vize vyplývají prioritní programy (viz. obr. 12⁷⁸)

Obr. 12 – Strategický plán, schéma priorit⁷⁸

⁷⁸ Zdroj: autor

Každá z výše uvedených priorit bude v následujícím textu rozebrána a zanalyzována. Budou stanoveny opatření, která mají za cíl pomoci splnit dané prioritní okruhy.

Opatření A1:

- a) Pravidelné setkávání místních podnikatelů (společná témata, neformální vztahy, hromadný marketing, strategie, plány)
- b) Založení odbytového sdružení (značka, prodej, marketing, trhy)
- c) Společný objekt pro nabízení místních výrobků

Opatření A2:

- a) Výběr marketingové agentury pro pomoc v odvětví
- b) Využívání označení „Železné hory regionální produkt“
- c) Důraz na spolupráci všech podnikatelských i veřejných subjektů

Opatření A3:

- a) Poradenská a informační podpora včetně legislativy (hygienické normy, ...)
- b) Podpora B2C⁷⁹ a B2B⁸⁰ (propojení s opatřením A2c)
- c) Zvýšení nabídky regionálních služeb

Opatření B1:

- a) Příprava programů dle turistických cílů (CHKO, Geopark, PP)
- b) Jiné programy (agroturistika, relaxace, tradice)
- c) Příprava programů dle cílové skupiny (rodiny s dětmi, senioři, školy v přírodě)

Opatření B2:

- a) Kvalitní marketingové materiály (web, mapy, letáčky, pozvánky)
- b) Místní karty
- c) Zkvalitnění spolupráce na všech úrovních (MMR, Czech Tourism, orgány státní správy, okolní mikroregiony, kraj, ...)

Opatření B3:

- a) Rozvoj/údržba cyklostezek, turistických tras
- b) Zkvalitnění doprovodné infrastruktury (odpočívadla, lavičky, restaurace, informační tabule, obchody)

⁷⁹ Business-to-customer – obchodní spolupráce na základě vztahu obchodní společnost – koncový zákazník – důraz je kladen na získání zákazníka.

⁸⁰ Business-to-business – obchodní spolupráce na základě vztahu mezi obchodními společnostmi – důraz je kladen na zajištění obchodu a logistiku.

- c) Spolupráce a propojování infrastruktury s ostatními mikroregiony, tvorba okruhů, ...

Opatření C1:

- a) Pomoc s pořádáním společenských akcí především pro místní občany
- b) Podpora spolků (fotbalisté, hasiči, různá sdružení, ...)
- c) Zvýšení nabídky kulturních a vzdělávacích akcí nejen pro místní občany (festivaly, výstavy, školení, kurzy)

Opatření C2:

- a) Plán obnovy vesnic (vzhled vesnic, veřejná prostranství, odpočinkové zóny – poradenská činnost)
- b) Podpora sdílení služeb regionu (domovy důchodců, zdravotnictví, knihovny)
- c) Výstavba/rekonstrukce zařízení pro volný čas (obecní bazén, hřiště, Sokol)

Opatření C3:

- a) Čerpání finančních prostředků
- b) Získávání peněz od sponzorů
- c) Získávání podpory místních obyvatel

4.4 Priority A: Podpora regionálních produktů

Kraj Železných hor je specifický svým čistým životním prostředím, proto výrobky a suroviny odtud mají potenciál k prodeji hlavně občanům, kteří řeší své zdraví, sledují módní trendy a mají zájem o podporu produktů vyrobených (vypěstovaných) v České republice. Výsledkem podpory místních produktů by měl být podnícen vznik nových malých podnikatelských subjektů (firem), jejichž majitelé zajistí především svou zaměstnanost, v optimistické variantě zaměstnají ještě další obyvatele mikroregionu Železných hor. Podporou stávajících či rozvojem nových malých firem je tedy možné zvýšit zaměstnanost v regionu, následně se zvedá životní úroveň občanů. V neposlední řadě jsou malé firmy stabilizačním prvkem hospodářství a zajišťují hospodářský a společenský rozvoj mikroregionu.

4.4.1 Program A1 – Společný vstup na trhy

Vstoupit na trh je pro mnohé malé firmy velice náročné a již při myšlence podnikání v zemědělské, následně obchodní sféře raději ustoupí ze svých plánů. V případě, že by firmy měly možnost konzultovat své strategie, plány či marketing i s ostatními podnikatelskými subjekty regionu podobného odvětví, bylo by podnikání přinejmenším z psychologického hlediska snazší.

Opatření A1a – Pravidelné setkávání

Vzhledem k časovému vytížení téměř všech podnikatelských subjektů napříč celou Českou republikou je pravidelné setkávání těžko uchopitelné. Faktem však zůstává, že podporou a informovaností malých, nově začínajících firem je možné docílit společné synergie, pomoci v zacílení se či stanovení marketingových plánů. Nejenom nově začínající firmy mají problémy se strategií, ale též stávající společnosti často řeší stejná témata jako sousední firmy v mikroregionu. V neposlední řadě je možné navázat neformální vztahy, které mohou upevnit sílu místních podnikatelů. Setkání se mohou účastnit též zástupci z veřejného sektoru, které mohou místní podnikatele informovat o aktuálním dění a podpoře.

Opatření A1b – Založení odbytového sdružení

V dnešní době není velký problém vyrobit kvalitní potraviny či vypěstovat žádané produkty, velký úkol je najít odbytiště svých produktů. Založením jednotného odbytového sdružení pomůže místním podnikatelům s touto otázkou. Odbytové družstvo bude sdružovat místní podnikatele pod jednotnou značkou, bude ve vlastnictví podnikatelských subjektů v něm sdružených a cílem bude především stabilní a stále se zvyšující odbyt produkce mikroregionu Železné hory. V případě zájmu bude toto sdružení moci využívat podpory z fondů Evropské unie.

Opatření A1c – Společný objekt pro nabízení místních výrobků

V současné situaci není možné, především z finančních důvodů, aby si každý místní podnikatelský subjekt otevřel svou prodejnu. Nemalé prostředky by musely být vynaloženy již na samotné zprovoznění objektu, zaměstnání prodavače by též bylo téměř nemožné, v neposlední řadě vybrat strategické místo pro provozovnu není snadným úkolem. Toto opatření nabízí podnikatelům prostor u hlavního tahu na Prahu, ve kterém by bylo možno nabízet všechny regionální produkty bez ohledu na jejich povahu (sušené

bylinky, produkty z farem, truhlářské výrobky, originální mýdla, obrazy místních malířů, atd.) Inspirací k tomuto opatření byly krámký v jižní Francii – Provence, kde místní zemědělci nabízejí kvalitní regionální produkty. Zde je možné čerpat nespočetné množství nápadů. Výhodou společného objektu pro propagaci a prodej by byly samozřejmě nižší náklady na provoz a možnost seskupení všech místních produktů pro zájemce o koupi na jednom místě.

4.4.2 Program A2 – Společná propagace regionálních produktů

Tento program zaměřuje své cíle na marketing místních produktů. Dnešní svět není postaven pouze na kvalitě, o kterou by mělo jít všem podnikatelům, tedy i subjektům v mikroregionu Železné hory. Svůj podíl na úspěchu má též marketing produktů, který je častokrát velmi opomíjen. Vítězství v konkurenčním boji je v některých případech způsobeno právě účinkem marketingových kampaní a faktem je, že je někdy velmi těžké objevit svého odběratele, pokud je např. firma uzavřená na svém statku a nedá žádnými marketingovými nástroji vědět o své produkci. Byť je tato produkce sebekvalitnější, nenajde si své místo na trhu anebo firma musí skončit dříve, než její produkt nalezne své příjemce. Podstatné při propagaci regionálních produktů je společný postup, stanovení jednotné identifikace, snaha o pořádání regionálních venkovských trhů, podpora propojení podnikatelských subjektů (ubytování, prodejny, pořádání akcí, ...), zviditelňování se na akcích konaných v regionu, propagování pomocí map s označením jednotlivých lokálních podnikatelů, kteří mají co nabídnout, podpora tradičních řemesel a neposlední v řadě bezmezné udržování a chránění si kvalitního životního prostředí.

Opatření A2a – Výběr marketingové agentury pro pomoc v odvětví

Pokud se v mikroregionu Železné hory nenajdou vlastní lidské kapacity pro kvalitní marketing místních produktů, bude třeba oslovit marketingovou agenturu, která místním podnikatelským subjektům a zástupcům veřejné správy pomůže s vlastní propagací a reklamou. Tato činnost může probíhat ve spolupráci s okolními mikroregiony, aby se finanční náklady mohly rozpočítat na více subjektů. Součástí naznačení marketingové strategie by měl být též průzkum a analýza konkurence/podnikatelských subjektů/mikroregionů, vytvoření SWOT analýzy a na základě získaných informací stanovit marketingový plán mikroregionu.

Opatření A2b – Využívání označení „Železné hory regionální produkt“

Železné hory mají, jako již mnoho oblastí po celé České republice, svou značku⁸¹ – viz. obr. 13. O tento symbol se mohou ucházet výrobky a produkty, které pocházejí z oblasti Železných hor. Podstatou této značky je místní původ produktu, garance jeho kvality a ohleduplnost k životnímu prostředí při jejím pěstování či vyrábění. Podnikatelským subjektům, které tohoto marketingového nástroje využijí, může značka přinést konkurenční výhodu, reklamu, ale též zvýší sounáležitost místních podnikatelů s krajem Železných hor.

Obr. 13 – Logo regionálních produktů Železné hory⁸¹

Opatření A2c – Důraz na spolupráci podnikatelských i veřejných subjektů

Při podpoře regionálních produktů je velice důležitá souhra všech článků řetězce. Jeden podnikatel zmůže málo, ba co víc, energie, kterou do své propagace vloží, je vícenásobná oproti možnosti spolupráce. Pokud jeden podnikatel podpoří druhého a to stejné se stane i naopak, výsledný efekt se zdvojnásobí. Příkladem nám může být podpora místních produktů ve formě hotových jídel z nich v místních restauracích (borůvkové koláče, jablečné štrůdly, pochoutky z masa z místní produkce), v obchodech mít k dispozici produkty místních farmářů, naopak při nákupu ze dvora dostat informaci o výborné místní restauraci či jiné farmě nabízející odlišný typ výrobku. Samozřejmostí je propagace všech regionálních produktů v infocentru, na městských vývěskách a ve zpravodajích, které město/mikroregion vydává.

4.4.3 Program A3 – Podpora prodeje ze dvora

Zvýšený zájem o regionální produkty a zboží vysoké kvality s sebou přináší možnost podnikání v oblasti, která má v mikroregionu svou tradici a historii. Existuje zde relativně velké množství pracovní síly, která je ochotna pracovat v zemědělském sektoru a těmto lidem se otevírá možnost své produkty nabízet přímo ze dvora, aniž by museli mít

⁸¹ Zdroj: <http://www.regionalni-znacky.cz/zelezne-hory/cs/aktuality/detail/230/mistni-produkty-z-zeleznych-hor-ziskaly-regionalni-znacku>

samostatný krámkem či se snažili dostat do obchodních řetězců. Kromě odbytu svých výrobků pomocí společných prodejen, nebo hromadného nabízení zboží společně s ostatními místními producenty, se jim nabízí šance prodeje pouze vlastním přičiněním.

Opatření A3a – Poradenská a informační podpora včetně legislativy

Producenti, kteří chtějí své zboží prodávat ze dvora, musí splňovat normy dané právní legislativou České republiky. Orientace v těchto normách není zcela snadná, proto je možné poradit a informovat se o této problematice. Součástí tohoto opatření je kromě právního poradenství též možnost získat fakta týkající se samotného obchodního styku se zákazníkem, jakým způsobem zákazníka přimět vrátit se zpět a mnohé techniky komunikace, které je možné úspěšně uplatnit ve svém podnikání.

Opatření A3b – Podpora B2C a B2B

Toto opatření z části úzce souvisí s opatřením A2c. Obchodní spolupráce na úrovni B2C předpokládá vztah společnost – zákazník, ve kterém se podnikatelský subjekt snaží získat nové zákazníky a udržet si stávající. Jiný model vztahu mezi obchodními subjekty je úroveň B2B, což znamená spolupráci podnikatelského subjektu s jiným podnikatelským subjektem a jejich vzájemnou kooperaci. Tohoto modelu je možné v mikroregionu Železné hory využít právě pomocí opatření A2c, kdy navzájem spolupracují různí podnikatelé (např. v ubytovacím zařízení mají turisté připraveny informace o místních specialitách a regionálních produktech, v místních restauracích upozorňují na bezkonkurenční ubytování s možností vyjížděky na koni a ochutnání lokálních produktů mléčné farmy).

Opatření A3c – Zvýšení nabídky regionálních služeb

S rostoucím zájmem o turistický ruch v destinacích České republiky bude za marketingové podpory růst zájem i o mikroregion Železné hory. Poptávce však musí též odpovídat nabídka, která je za současných podmínek neuspokojivá. Toto opatření má za cíl zvýšení ubytovacích kapacit spojených se stravováním nejlépe alespoň částečně z regionálních produktů (nutno propagovat a upozorňovat na místní speciality). Další nabídka se může týkat doporučení místních zážitků, eventuálně průvodcovských služeb spojených se sportovní činností (nordic walking, cyklistika, pěší turistika, běh, hipoturistika, atd.) V neposlední řadě organizování zážitků pro turisty (Velikonoce, masopusty, máje, dětské dny, atd.) spojené s propagací místních produktů.

4.5 Priorita B – Podpora cestovního ruchu

Vzhledem k přírodnímu potenciálu Železných hor, (mikroregionu Železné hory), hodnotným historickým a architektonickým kvalitám, může cestovní ruch výrazně zvýšit úroveň tohoto regionu a pomoci řešit místním obyvatelům jejich nezaměstnanost či obtížnější životní situaci. Přilákáním turistů do těchto končin totiž podpoříme též výše zmiňované formy hospodaření, jak jsou např. prodeje ze dvora. Odbyt se zvýší místním podnikatelům, producentům lokálních výrobků či výpěstků. Turisté budou potřebovat ubytovací kapacity, tudíž se otevírá možnost podnikat v oblasti rekreace. S ubytováním souvisí též stravování a volnočasové aktivity. To vše je spojeno s návštěvností turistů v regionu, s nutností zajistit odpovídající infrastrukturu a s podporou cestovního ruchu.

V dnešní době se stává moderní trávení dovolené doma v České republice, na venkově, v prostředí, které je oproštěno o stres, špatné životní prostředí, hluk či spěch. Klidné, čisté a nerušené prostředí právě mikroregion Železné hory nabízí. Tato lokalita je ideální pro turistiku či cyklistiku, které jsou v současné době na předních místech v preferencích způsobu trávení dovolené.

4.5.1 Program B1 – Tvorba unikátních programů pro mikroregion

Konkurenční výhodou jednotlivých mikroregionů v oblasti cestovního ruchu je originalita nabídky programů. Některé regiony mají výhodu v přírodním bohatství svého území, jiné v nadmořské výšce či dostupnosti. Mikroregion Železných hor je výjimečný přírodními podmínkami, množstvím památných oblastí a pověstí zdravého a čistého životního prostředí. Díky těmto vlastnostem stačí málo a cestovní ruch a rozvoj turistiky může být jedním z hlavních hospodářských oblastí. Orientace tímto směrem povede k vytvoření a rozmachu celého souboru nových pracovních míst v regionu.

Opatření B1a – CHKO, Národní Geopark + zvláště chráněná území

Chráněná krajinná oblast Železné hory, Národní Geopark a přírodní památky, kupříkladu Lichnice-Kaňkovo hory, Polom, Údolí Doubravy či Oheb nabízí turistům poklady, které jsou unikátní. Díky této sadě přírodních pamětihodností se Železné hory řadí mezi nejkrásnější oblasti České republiky. Pomocí marketingové propagace, která se předpokládá i u sebedokonalejší oblasti, je možno poskytnout a rozvíjet turistický průmysl na velmi slušné úrovni.

Opatření B1b – Agroturistika

V dnešní uspěchané době se mnoho občanů při plánování své dovolené vrací k aktivitám, které byly provozovány v průběhu druhé poloviny 20. století a v posledních letech byly mírně opomíjeny. Někteří lidé opět začali toužit po českém venkově, po venkovské turistice. V mikroregionu Železné hory je několik lokalit, které by byly pro tyto služby vhodné. V rámci opatření B1b je poskytována podpora ve formě poradenského servisu (administrativní a legislativní požadavky, dotace, atd.). Se zvyšujícími se nároky na život stoupá zájem též o bio život. Dovolena na statku, který produkuje své zboží v bio kvalitě, dbá o životní prostředí a nabízí svým zákazníkům kvalitní služby v podobě stravování, ubytování a programu vesnického rázu, málo kdo odolá.

Opatření B1c – Zacílení

Z praktického života je možno posoudit, jaká klientela bude chtít strávit volný čas právě v mikroregionu Železné hory. V současné době, kdy není občanské vybavení na vysoké úrovni, budou tuto oblast nejspíše vyhledávat méně nároční klienti typu – dětské tábory, školy v přírodě. Pro tyto občany je třeba udržovat kempy, tábořiště, sportovní hřiště. Druhá část klientely budou tvořit rodiny s dětmi, které chtějí využít místního krásného životního prostředí, množství lesů, turistických a cyklistických stezek. Posledním typem klientů budou senioři, pro které nejsou Železné hory tak vysoké jako české hory v pohraničních oblastech (Krkonoše, Jizerské hory) a mohou je využívat k ozdravným či relaxačním pobytům.

4.5.2 Program B2 – Marketing cestovního ruchu

Při plánování rodinných dovolených je v dnešní době častokrát využíván internet jako zdroj inspirace a informací o daném území. Díky tomuto zjištění je nutné, aby měl mikroregion Železné hory výborný internetový marketing, který přiláká turisty na toto území. Marketingová činnost se prolíná celým odvětvím cestovního ruchu, důležitá je spolupráce napříč celým mikroregionem, ba dokonce i spolupráce s okolními mikroregiony. Aktuálně je povědomí o mikroregionu Železné hory spíše malé, materiálů, které by obyvatelé České republiky seznamovali s přírodním bohatstvím a vhodností rekreace na tomto území je málo. Další možností propagace mikroregionu je spolupráce se zahraničními partnery a budování si partnerských obcí či mikroregionů. Propagace by se

neměla orientovat pouze na budoucí turisty, nemělo by se zapomínat též na investory a podnikatele v oblasti cestovního ruchu.

Opatření B2a – Kvalitní marketingové materiály

Ač se může zdát marketing na první pohled činností, kterou zvládne každý, ve skutečnosti je tomu právě naopak. Kvalitní marketing přináší nové klienty, zvyšuje obraty a díky němu se firmy dostávají na nové trhy a objevují a využívají svých příležitostí. V regionální pojetí tomu není jinak a i zde je marketing nutnou podmínkou místního rozvoje. Možností marketingové prezentace je mnoho, od letáčků, které informují o vhodných přírodních podmínkách pro rekreaci, přes spolupráci s okolními mikroregiony v naplánování společných cyklo/turistických okruhů, až k navazování mezinárodních vztahů s podobnými regiony v zahraničí. Díky této iniciativě budou moci být realizovány například výměnné pobyty určitých skupin obyvatel (dětské jazykové pobyty, zájezdy seniorů, výměna zástupců samosprávy). Důležitým marketingovým materiálem je v současné době kvalitní webová prezentace, kterou je nutno pravidelně aktualizovat a snažit se přilákat návštěvníky k její opakované návštěvě. Pokud již turisté mikroregion navštíví, měli by mít možnost získat mapy, které je provedou všemi zajímavými místy oblasti či doporučí speciální aktivity (návštěva farmy, ochutnání specialit v místních restauracích, či nákup regionálních produktů ve specializovaném obchodě).

Opatření B2b – Regionální karta

Zajímavým marketingovým produktem je lokální karta. Jedná se o cenově zvýhodněné oprávnění navštívit určitá místa v mikroregionu Železných hor (eventuálně kartu nabízet ve spolupráci s okolními mikroregiony, čímž bude zvýšena nabídka míst a na území mikroregionu budou přilákáni další turisté z okolních oblastí). Je nutné vytipovat vhodná místa (Kostel Sv. Kříže, Galerie Antonína Chittussiho, Kaple sv. Jana Nepomuckého, Barokní zámek v Běstvině, atd.), která by mohl díky každému držiteli této karty za zvýhodněnou cenu navštívit. V ceně karty by mohly být zahrnuty slevy na občerstvení, možnost vyzvednout si drobný suvenýr v prodejně místních produktů či možnost navštívit akce, které se v mikroregionu právě konají (dle aktuálních informací, např. dětský den, hasičský ples, maškarní bál, ...)

Opatření B2c – Zkvalitnění spolupráce na všech úrovních

Pro jeden mikroregion, izolovaný od všech okolních, je velmi těžké dělat regionální marketing. Vzhledem k tomu, že mikroregion Železné hory zastřešuje 11 obcí, je nutné pro udržení turistů více dní spolupracovat s okolními mikroregiony, které mají též jak z hlediska architektonického, tak z hlediska přírodního bohatství, co nabídnout. Spolupráce a proaktivní činnost by měla probíhat též ve vztahu subjektů podnikatelských a veřejnoprávních – zastupitelé obcí musí podporovat drobné podnikatele a aktivně pomáhat s rozvojem turistického ruchu. Představitelé mikroregionu Železné hory se musí snažit kooperovat též se státními orgány, jako je např. Ministerstvo pro místní rozvoj. Z hlediska cestovního ruchu je vhodné spolupracovat s CzechTourism⁸², prezentovat se na celostátních veletrzích či výstavách. Se spoluprací obcí, popřípadě mikroregionů, souvisí též možnost snížení finančních prostředků díky společným projektům typu: policie, spolupráce na tvorbě a žádostech dotací z EU, poradenství a účetnictví pro malé obce.

4.5.3 Program B3 – Zkvalitňování a propojování infrastruktury

Přírodní podmínky napomáhají mikroregionu Železné hory v tvorbě cyklistických či turistických stezek. Jejich údržba je bezpodmínečně nutná, potřeba je však i jejich další rozvoj. Rozvojem není myšlen pouhé dobudování několika kilometrů nových stezek, je vhodné soustředit se též na dopravní infrastrukturu, která je s touto turistickou atrakcí spojena. Vzhledem k relativně malému území, které pokrývá mikroregion Železné hory, je vhodné spolupracovat jak na budování, tak i zatraktivňování infrastruktury s okolními mikroregiony, čímž snížíme náklady např. díky množstevním slevám a získáme potenciální zákazníky z území spadajícího mimo mikroregion Železné hory.

Opatření B3a – Rozvoj/údržba cyklistických a turistických tras

Cyklistické a turistické odvětví cestovního ruchu se v posledních letech stalo v České republice velice populární. Tento fakt je způsoben orientací lidí na své zdraví, které je bez diskuse utužováno lehkými sportovními výkony na kole či vhodnou pěší turistikou. Finančně je toto trávení volného času též přijatelné, proto si našlo tolik fanoušků napříč všech věkových kategorií. I z pohledu poskytovatelů tohoto vyžití nejsou finanční prostředky přepjaté, na rozvoj a údržbu je možné povětšinou využít regionální pracovní síly, což je též přínosné.

⁸² CzechTourism je příspěvková organizace České centrály cestovního ruchu a byla zřízena za účelem propagace České republiky jako zajímavé turistické destinace pro zahraniční, tak i domácí klientelu.

Opatření B3b – Zkvalitnění doprovodné infrastruktury

Je samozřejmé, že při snaze přilákat turisty do mikroregionu Železné hory na aktivní dovolenou strávenou na kolech či turistických stezkách, je nutné nabídnout též služby, které doprovodí a umocní zážitek z dovolené. Mikroregion Železné hory by se měl soustředit na zkvalitnění služeb poskytujících ubytování, stravování či jinou obchodní činnost. Nepochybně by měly být budovány nové informační tabule, které „provedou“ zájemce po celém území, samozřejmostí musí být dostatek parkovacích míst či odpočinkových zón včetně odpadkových košů.

Opatření B3c – Spolupráce a propojování infrastruktury

Výhodou mikroregionu Železné hory je jeho poloha. Chráněná krajinná oblast a Národní geopark přidávají jistě tomuto místu na atraktivitě. Podporou pouze jednoho mikroregionu by se přitažlivost vytrácela, proto je třeba spolupráce napříč celým regionem. Celá tato oblast je ideálním prostředím pro pěší turistiku a cykloturistiku, při níž omezování klientů pouze na určité území není možné. Spoluprací využije mikroregion velké příležitosti.

4.6 Priorita C – Zlepšení kvality života

Volnočasové aktivity jako kulturní společenské vzdělávací či sportovní akce přispívají, ve spolupráci s rozvojem bydlení, k zvyšování kvality života občanů na venkově a ke snížení imigrace občanů do velkých měst. Tyto činnosti jsou významným stabilizačním prvkem venkova. Díky nim se mají občané možnost sdružovat, utužovat sounáležitost s krajem, podporovat tradice a kulturu, v neposlední řadě však též posilovat rozvoj cestovního ruchu, který poskytuje nové hospodářské možnosti na daném území.

4.6.1 Program C1 – Podpora pořádání společenských a kulturních akcí

Dlouhodobě na vesnicích není k dispozici taková nabídka volnočasových aktivit, jako je tomu ve městech. Zástupci mikroregionu zaměří svou pozornost na podporu těchto činností, stanou se oporou místních spolků a zvýší svou aktivitu i v oblasti kulturních akcí, které nebudou připravovány primárně pro místní občany, ale jejichž cílem bude přilákat turisty do těchto území festivaly či jinými výstavami.

Opatření C1a – Pomoc s pořádáním společenských akcí pro místní občany

Zástupci jednotlivých obcí mikroregionu Železné hory by měli být nápomocni při pořádání volnočasových aktivit ať již z hlediska propagace (možnosti vyvěšení na obecní vývěsky, informování v lokálních tiskovinách, na webových stránkách či vyhlásováním rozhlasem), tak též uvolněním, pronájemem a poskytnutím obecních zařízení a pozemků, zapůjčením obecních nástrojů, techniky či samotnou výpomocí. Dle kalendáře je možno navrhnout vhodné akce typu: Myslivecký bál, Dětský den, Masopust, Dočesná, Mikuláš.

Opatření C1b – Podpora spolků

Se zlepšením kvality života úzce souvisí snaha lidí patřit do nějaké skupiny. Tento zájem se projevuje často spíše u dětí a mladších generací, proto je třeba, aby byl mikroregion schopný nabídnout odpovídající aktivity. V dnešní době se opět objevují spolky hasičů, fotbalistů, zahrádkářů, chalupářů, atd., což je velmi pozitivní.

Opatření C1c – Zvýšení nabídky společenských aktivit pro místní občany a turisty

Život na venkově získává v dnešní době zajímavý rozměr též pro turisty, proto je možno využít některých společenských událostí, které jsou mikroregionem pořádány pro své občany. Nabízí se masopustní veselice, Velikonoční tradice, posvícení, Martinské hody, jarmarky, poutě spojené vždy s prodejem regionálních produktů a využitím ubytovacích a stravovacích služeb místních občanů.

4.6.2 Program C2 – obnova a rozvoj vesnic

Program obnovy a rozvoje vesnic vychází z cílů, ke kterým směřuje rozvoj mikroregionu Železné hory. Vzhled, obnova a rozvoj vesnic je důležitou součástí charakteru obce, a pokud má mikroregion zájem o turisty a o rozvoj cestovního ruchu, je třeba, aby obce měly odpovídající podobu. S obnovou a rozvojem vesnic úzce souvisí Program C1, který též směřuje ke zkvalitnění života místních obyvatel. Je třeba přemýšlet o rekonstrukcích a vybavení lokálních vzdělávacích a školských zařízení, která se stávají jádrem obcí a bez nichž obce ztrácejí na charakteru. Mikroregion by se měl soustředit na revitalizaci veřejných prostranství a zlepšování vzhledu sídel.

Opatření C2a – Vytvoření koncepčního plánu obnovy vesnic

Mikroregion Železné hory se vyznačuje průměrnými vesnicemi v porovnání s okolím či vesnicemi v České republice. Přesto však by bylo vhodné, aby byly vesnice rekonstruovány a obnovovány na základě doporučení zpracovaných odborníky v problematice architektury. Ne každý občan je schopen navrhnout fasádu svého sídla, a ač by rád získal inspiraci či přímo doporučení např. jakou barvu svého domu zvolit, nemá se kam obrátit. Obcím v mikroregionu Železné hory je doporučeno zastřešovat rekonstrukce domu, poskytnout odpovídající pomoc a soustředit se především na estetiku celé vesnice. Důležitá je též revitalizace veřejných prostranství obcí.

Opatření C2b – Podpora sdílení služeb regionu

Kvalitu života je možné hodnotit z několika pohledů. Jedním z nich může být kvalita služeb, které jsou v dané oblasti nabízeny. Bylo by nemoudré požadovat na každé obci mikroregionu Železné hory, aby investovala a vlastnila všechny sociální služby, výrazně efektivnější je sdílení služeb mikroregionu všemi obcemi. Příkladem nám může být domov pro seniory, který je provozován v jedné obci, ale jeho služby mohou využívat i ostatní vesnice. Vhodné je používání terénních služeb, jako je lékařské ošetření, dovoz obědů či půjčování knih a časopisů v mobilní knihovně.

Opatření C2c – Výstavba/rekonstrukce zařízení pro volný čas

V mikroregionu Železné hory je třeba zacílit svou pozornost na obnovu, rekonstrukci a eventuálně výstavbu nových zařízení pro volnočasovou aktivitu, která poslouží jak místním občanům, tak ji budou moci využít též turisté, kteří sem přijedou strávit dovolenou. Inspirací nám byla Francie, ve které má každá větší ves svůj obecní bazén (ne ve smyslu českých aquaparků), který může za určitý poplatek využít kdokoliv. Představitelé mikroregionu by se měli zaměřit na rekonstrukci stávajících společensko-kulturních zařízení.

4.6.3 Program C3 – Ochrana a rozvoj kulturního dědictví

S rozvoje a zlepšením kvality života obyvatel mikroregionu souvisí též péče a rozvoj kulturního dědictví kraje. Železné hory jsou cenným územím z hlediska kulturního, ve většině obcí je možné najít kostel či jiné pamětihodnosti.

Opatření C3a – Čerpání finančních prostředků

Představitelé obcí mikroregionu by měli zvážit možnost financovat své kulturní dědictví (kulturní památky, PR, památkové zóny, historické zahrady a parky) pomocí evropských fondů. Například v PRV Osy III jsou podporovány investice spojené s udržováním, obnovou či zhodnocováním tohoto dědictví. Cílem je zvýšit atraktivitu mikroregionu, zlepšit kvalitu života a v neposlední řadě diverzifikovat hospodářské aktivity.

Opatření C3b – Získávání peněz od sponzorů

Aktivitou, kterou je možné pokusit se zafinancovat podporu kvality života, je získání peněz od právnických, ale i fyzických osob. Tento způsob financování není běžný, může se však nalézt sponzor, který je s krajem spjatý a chce nabídnout svou pomoc prostřednictvím finančních prostředků.

Opatření C3c – Získávání podpory místních obyvatel

Některé úpravy a opravy je možno uskutečnit za podpory občanů, kteří žijí v mikroregionu Železné hory. Tímto se ušetří finanční prostředky obcí a obyvatelé, kteří se potenciálně podílí na zvelebování svého životního prostředí, získávají k území výrazně větší vztah nežli v případě, že všechno přijímá pouze pasivně. Samozřejmostí je podpora zpět, směrem k obyvatelům, které naznačuje Opatření C1a, b, c. Tyto vztahy výrazně podporují sounáležitost s regionem.

Na základě vypracovaného Strategického plánu byli osloveni představitelé vybraných obcí s dotazy týkající se preference jednotlivých opatření. Pro jednodušší vyjádření preferencí jednotlivých opatření je uvedena následující tabulka. 8⁸³. Naznačuje a usnadňuje představitelům mikroregionu rozhodnutí, na jakou aktivitu se zaměřit, kterému projektu dát přednost.

⁸³ Zdroj: autor

Program	Předkladatel plánu	Ronov: Mgr. M. Žitek	Třemošnice: Stanislav Peca	Prachovice: Mgr. B. Čepová	Kružice: Jiří Ronovský
Společný vstup na trhy	A1b	A1b	A1b	A1c	A1c
Společná propagace	A2b	A2b	A2c	A2a	A2c
Kompletní nabídka regionu	A3c	A3a	A3c	A3a	A3c
Tvorba unikátních programů	B1a	B1a	B1a	B1a	B1a
Marketing cestovního ruchu	B2a	B2c	B2a	B2b	B2c
Zkvalitňování a propojování infrastruktury	B3c	B3b	B3b	B3b	B3a
Podpora pořádání spol. a kult. akcí	C1b	C1b	C1a	C1a	C1b
Obnova a rozvoj vesnic, služeb a obč. vybavenosti	C2b	C2c	C2c	C2c	C2b
Ochrana a rozvoj kul. dědictví	C3a	C3a	C3a	C3c	C3a

Tabulka 10 – Preference opatření⁸³

Priority, programy i opatření, které byly uvedeny ve strategickém plánu, charakterizují možnosti uskutečnění a uspokojení vize, která byla vytyčena v úvodu tohoto plánu a má v úmyslu zajistit udržitelný rozvoj mikroregionu Železné hory. Strategický plán je plánem dlouhodobým a uspěje pouze v případě, pokud bude přijat napříč širokou veřejností, představiteli a zástupci jednotlivých obcí mikroregionů.

4.7 Financování projektů z evropských a jiných zdrojů

Stanovení Strategického plánu společně s definováním jednotlivých priorit, programů a opatření je jednou z činností, které by se měli představitelé mikroregionu Železné hory zabývat. Druhým úkolem je sehnat peněžní prostředky na financování stanovených cílů.

Jednou z možností, jak financovat obec, mikroregion či MAS je čerpání zdrojů z Evropských fondů. Vhodné prioritní osy jsou nabízeny jak v tematických operačních programech, tak i v regionálních operačních programech (ROP NUTS II Severovýchod), velké množství vhodných priorit nabízí Program rozvoje venkova (PRV), speciálně pro místní akční skupiny (MAS) je určena osa IV. Další možností je čerpání prostředků z grantů Pardubického kraje.

Na základě výše uvedeného Strategického plánu mikroregionu Železné hory a debat se starosty jednotlivých obcí jsou uvedeny možnosti čerpání finančních prostředků na projekty, které se shodují s již navřenými opatřeními a s vizemi zástupců obcí. Tento výčet jednotlivých projektů může sloužit všem subjektům v regionu jako inspirace pro čerpání finančních prostředků. Projekty jsou následně rozděleny podle priorit Strategického plánu.

4.7.1 Priorita A: Podpora regionálních produktů:

- **Projekt: Objekt regionálních produktů**
 - Opatření A1c - Společný objekt pro nabízení místních výrobků
 - Stručná charakteristika: Cílem projektu je vybudování objektu-prodejn, ve kterém budou k dispozici regionální produkty všeho druhu od místních producentů, nejlépe garantované označením „Železné hory – regionální produkt“.
 - Financování: PRV, OSA III., 1.2 – Podpora zakládání podniků a jejich rozvoje
 - Odhad nákladů: 1 500 000 Kč
- **Projekt: Podpora v prolínání služeb**
 - Opatření A3c – Zvýšení nabídky služeb
 - Stručná charakteristika: Cílem projektu je zvýšení ubytovacích a stravovacích služeb a s tím propojené další nabídkové činnosti v Prachovicích, které následně podpoří cestovní ruch v tomto mikroregionu.
 - Financování:
 - ROP Severovýchod, OSA 3 – rekonstrukce stravovacích a ubytovacích zařízení, projekty hipoturistiky, venkovské turistiky.
 - Odhad nákladů: 1 000 000 Kč

- **Projekt: Ubytování v Žlebských Chvalovicích**

Opatření A3c – Výstavba ubytovací kapacity

- Stručná charakteristika: Cílem tohoto projektu je částečně uspokojit zájem o turistiku v tomto mikroregionu přeměnou stodoly v Žlebských Chvalovicích na 4 samostatné jednotky se sociálním zařízením.
- Financování:
 - PRV, OSA III., 1.3 Podpora cestovního ruchu
- Odhad nákladů: 1 300 000 Kč

4.7.2 Priorita B: Podpora cestovního ruchu

- **Projekt: Prodloužení cyklostezky 4233**

Opatření B3a – Rozvoj/údržba cyklostezek, turistických tras

- Stručná charakteristika: Cílem projektu je prodloužení stávající cyklostezky 4233 z Třemošnice do Pařížova. Stezka bude mít nezpevněný povrch a bude pokračovat až do obce Spačice, kde se napojí na již existující trasu 4153.
- Financování:
 - ROP Severovýchod, OSA 3, Cestovní ruch – budování cyklotras, turistických tras, venkovské turistiky
- Odhad nákladů: 2 500 000 Kč

- **Projekt: Poznejte mikroregion Železné hory!**

Opatření B2a – Kvalitní marketingové materiály

- Stručná charakteristika: Cílem projektu je sjednocení marketingových materiálů, včetně webové prezentace. Realizace tištěných propagačních materiálů s návrhy trávení volného času (mapy s vytyčenými cíli včetně popisu těchto lokalit, návrhy a následná výroba informačních letáků týkajících se společné navzájem propojené propagace)
- Financování:
 - ROP Severovýchod, OSA 3, Cestovní ruch – Marketingové a koordinační aktivity v oblasti cestovního ruchu
- Odhad nákladů: 450 000 Kč

4.7.3 Priorita C: Zlepšení kvality života

- **Projekt: Zastřešení plaveckého bazénu Třemošnice**
 - Opatření C2c – Výstavba/rekonstrukce zařízení pro volný čas
 - Stručná charakteristika: Cílem je zefektivnit a zpřístupnit obyvatelům mikroregionu Železné hory plavecký bazén tím, že bude zastřešen a bude v provozu více měsíců v roce, než je tomu nyní.
 - Financování:
 - ROP Severovýchod, OSA 2 – Výstavba a modernizace infrastruktury pro sportovní a volnočasové aktivity.
 - Odhad nákladů: 3 200 000 Kč
- **Projekt: Výstavba minigolfového hřiště v Běstvině**
 - Opatření C2c Výstavba/rekonstrukce zařízení pro volný čas
 - Stručná charakteristika: Další prvek, který zpříjemní a zvýší kvalitu života obyvatel mikroregionu Železné hory, je nové minigolfové hřiště v Běstvině. Díky tomuto hřišti přibude další sportovní aktivita v jižní části mikroregionu.
 - Financování:
 - PRV, OSA III., 2.1 Občanské vybavení a služby
nebo
 - Grantový program ⁸⁴PK zaměřený na výkonnostní sport, sport pro všechny a na výstavbu, opravu a rekonstrukce sportovních zařízení
 - Odhad nákladů: 410 000 Kč
- **Projekt: Chráníme životní prostředí**
 - Opatření C1c – Zvýšení nabídky kulturních a vzdělávacích akcí
 - Stručná charakteristika: Cílem tohoto projektu je osvěta z pohledu ochrany životního prostředí. Součástí je též edukace místních obyvatel o bohatství a nutnosti chránění jejich kraje (CHKO Železné hory, Národní Geoparku, chráněné památky)

⁸⁴ PARDUBICKÝ KRAJ, *Grantové programy Pardubického kraje na období 2010-2012*, [on-line], Pardubice, [16. 9. 2012], dostupné na [www: http://www.pardubickykraj.cz/krajske-programy-a-dotace](http://www.pardubickykraj.cz/krajske-programy-a-dotace)

- Financování:
 - Grantový program PK – Vzdělávání, výchova a osvěta v oblasti životního prostředí – přímé akce pro veřejnost
- Odhad nákladů: 70 000 Kč
- **Projekt: Úprava veřejného prostranství kolem autobusové zastávky - Podhořany**

Opatření C2a – Plán obnovy vesnic

 - Stručná charakteristika: Cílem projektu je úprava odpočinkové zóny v obci Podhořany. Součástí bude především úprava zeleně, vysazení nových keřů, a vybudování nových laviček.
 - Financování:
 - PRV, OSA III, 2.1 Obnova a rozvoj vesnic
 - Odhad nákladů: 60 000 Kč
- **Projekt: Dětské hřiště - Lipovec**

Opatření C2c – Výstavba/rekonstrukce zařízení pro volný čas

 - Stručná charakteristika: Cílem projektu je vybudovat malé hřiště s herními prvky. Hřiště bude vhodné pro místní děti i děti návštěvníků mikroregionu ve věku 1-10 let.
 - Financování:
 - PRV, OSA III., 2.1 Občanské vybavení a služby
 - Odhad nákladů 600 000 Kč
- **Projekt: Vzdělávání místních podnikatelů v cestovním ruchu**

Opatření C1c – Zvýšení nabídky kulturních a vzdělávacích akcí

 - Stručná charakteristika: Tento projekt má za cíl proškolit a poradit regionálním subjektům se zákonitostmi cestovního ruchu, pomoci jim v oblasti legislativní, marketingové, programové, atd.
 - Financování:
 - OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost, OSA 3 Další vzdělávání (vzdělávání podnikatelů v cestovním ruchu/vzdělávání pro udržitelný rozvoj)
 - Odhad nákladů: 75 000 Kč

Dalších možností financování z Evropských fondů je mnoho. Mimo prioritní opatření Strategického plánu mikroregionu Železné hory je možné z Programu rozvoje venkova např. z osy I financovat modernizaci zemědělských podniků, lesnickou infrastrukturu, podporu mladých zemědělců, odborné vzdělávání, či poradenské služby. Z osy II je v některých oblastech možno čerpat dotace poskytované v znevýhodněných oblastech, či platby v rámci oblastí NATURA 2000. Další možností je čerpání dotací z osy IV: Leader, která je určena k rozvoji a spolupráci místních partnerství. Mikroregion Železné hory je členem MAS Železnohorský region a tudíž je potřeba plánovat a vypracovávat a realizovat projekty společně.

V rámci cíle Konvergence jsou nabízeny tematické OP, viz. kapitola 3.6.1, ze kterých je též možné čerpat finanční prostředky. Příkladem může být 3 osa OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost, v rámci něhož by bylo možné podpořit projekty vzdělávání obecných kompetencí (jazykové a IT dovednosti, environmentální oblastí), vzdělávání pro udržitelný rozvoj.

Mimo projekty je možno žádat o přímé podpory. Podpora SAPS je základní dotací, kterou obdrží zemědělci pouze za splnění základních podmínek. Platba je nároková stejně jako národní doplňkové přímé platby (Top-Up) – viz. kapitola 3.6.6.

4.8 Evropský venkov po roce 2014

Trend podpory zemědělců a dalších subjektů a projektů ve venkovských oblastech bude pokračovat i po roce 2014. Důležité je využívání synergických efektů, snižování nákladů a celkové zjednodušení byrokracie. Návrh rozvoje venkova představila Evropská komise, nyní probíhají vyjednávací procesy, které budou uzavřeny v první polovině roku 2013. Výsledek bude kompromis mezi členskými státy v Radě ministrů, Evropským parlamentem a Evropskou komisí. Součástí Společného strategického rámce, který nastaví společné prvky a podmínky, bude PRV a další fondy (strukturální, kohezní, rybářský).

Nový Program rozvoje venkova již nebude, na rozdíl od současného, rozdělen do prioritních os. Nově bude nutné ke konkrétním opatřením doložit podrobnou analýzu a reálné zdůvodnění potřeb, včetně závazků k plnění cílů a stanovení hodnot, které budou dosaženy. Opatření PRV budou obdobná jako v současné době, nově se zde objeví

projekty na podporu zmírňování klimatických změn, podporu pojištění nebo podporu inovativních projektů.

Šest priorit EU:

- Podpora přenosu znalostí v zemědělství a lesnictví
- Zlepšení konkurenceschopnosti zemědělství a životaschopnosti zemědělských hospodářství a lesnictví
- Podpora pro organizace potravinového řetězce a řízení rizik
- Obnova, ochrana a udržení ekosystémů závislých a zemědělství a lesnictví
- Podpora efektivního využívání zdrojů a přechod na nízkouhlíkové hospodaření v oblasti zemědělsko-potravinářském odvětví a lesnictví
- Podpora sociálního začleňování, redukce chudoby a ekonomický rozvoj venkovských oblastí⁸⁵.

Ač není v současné době možné jasně stanovit témata a operační programy, které budou v následujícím období podporovány z fondů Evropské unie, dle návrhů a procesů projednávání je možno pro obce a města odhadovat několik témat, která jsou pro Českou republiku podstatná. Je to mimo jiné udržitelný rozvoj území, evropská územní spolupráce, princip partnerství, spolufinancování a další specifika nařízení pro samosprávy⁸⁶.

Pro regiony soudržnosti bude programové období 2014-2020 možné definovat jako posun od doplňování infrastruktury a vybavenosti obcí, závislosti na dotacích EU a absolutní převahy dotačního financování k ekonomickému růstu, podpoře inovací, efektivnosti, využívání vlastních zdrojů a kombinaci dotací s revolvingovými nástroji⁸⁷.

⁸⁵ JÍLEK JIŘÍ, *Co čeká evropský venkov po roce 2014?*, [on-line], Brusel, Stálé zastoupení České republiky při Evropské unii, 10. 2. 2012, [5. 10. 2012], dostupné na [www: http://www.mzv.cz/representation_brussels/cz/udalosti_a_media/co_ceka_evropsky_venkov_po_roce_2014.html](http://www.mzv.cz/representation_brussels/cz/udalosti_a_media/co_ceka_evropsky_venkov_po_roce_2014.html)

⁸⁶ VLASÁK Oldřich, *Zájmy obcí a měst v budoucí politice soudržnosti*, [on-line], Štrasburg, [10. 10. 2012], dostupné na [www: http://www.vlasak.net/public/pool/prezentace/Zajmy-obci-a-mest-v-budouci-politice-soudrznosti.pdf](http://www.vlasak.net/public/pool/prezentace/Zajmy-obci-a-mest-v-budouci-politice-soudrznosti.pdf)

⁸⁷ REGIONÁLNÍ RADA REGIONU SOUDRŽNOSTI JIHOVÝCHOD, *EU 2014+*, [on-line], [11. 10.2012], dostupné na: <http://www.jihovychod.cz/eu-2014/eu-2014>

5 Výsledky a diskuse

Na základě analýzy prostředí, zkoumání vhodných faktů a debat s představiteli obcí patřících do mikroregionu Železné hory byla stanovena SWOT analýza, která reprezentuje silné a slabé stránky mikroregionu, příležitosti a hrozby. Mezi nejvýznamnější silné stránky patří bezesporu cenné přírodní podmínky, které se tu nachází. Mimo jiné stojí za pozornost Chráněná krajinná oblast Železné hory, která skýtá mnoho využití především v oblasti turistického ruchu. V sousedních regionech je možno nalézt velké množství přírodních památek a nově též Národní Geopark Železné hory. Toto místo se stalo unikátním i v celoevropském rozměru. Velkou výhodou je geografická poloha v jádru České republiky a aktivní přístup místních zastupitelů k mikroregionu, či MAS Železnohorský region. Slabou stránkou je nedostatečné občanské vybavení pro místní obyvatele, nedostatek pracovních příležitostí a neprofesionální, slabá prezentace mikroregionu v oblasti cestovního ruchu. Z hlediska příležitostí je nutno jmenovat možnosti propagace výrobků a služeb na nově vznikajících trzích (farmářské trhy) nebo využívání internetu jako média pro nabízení a prodej. Velkou šancí jsou fondy Evropské unie, jichž je možno využít v mnoha rovinách. Z Programu rozvoje venkova je možno čerpat podporu např. při tvorbě pracovních příležitostí nebo obnově a zkvalitňování života na venkově. Při budování nových cyklistických a turistických tras je šance využít finanční prostředky z ROP Severovýchod. Ohrožení je nutno spatřovat v nabídce okolních regionů jak z hlediska kvality života místních občanů, tak turistických programů pro návštěvníky žijící mimo mikroregion Železné hory. Další hrozbou je zastavení dotací z Evropské unie, které by způsobilo, u většiny projektů, zpomalení procesů, protože obce by takové kapitálové zatížení neufinancovaly.

5.1 Strategický plán

Na základě dlouhodobého studia mikroregionu Železné hory a analýzy tohoto prostředí byl stanoven Strategický plán. Pro další práci byly vybrány zásadní rozvojové oblasti. Mimo jiné je možné jmenovat „Podporu místních podnikatelů a regionálních produktů“, „Zlepšení kvality života obyvatel v obcích“, „Pomoc v tvorbě nových pracovních míst“, či „Zvýšení povědomí o Železných horách v oblasti cestovního ruchu“ a „Podpora tradic a řemesel“.

Pomocí definovaných oblastí byla určena strategická vize pro mikroregion Železné hory a ta zní: „Zajistit udržitelný rozvoj tohoto mikroregionu pomocí podpory hospodářské činnosti, zvýšení povědomí o tomto regionu v oblasti cestovního ruchu, zlepšení kvality života místních obyvatel a využití přírodních a kulturních podmínek pro rozkvět Železných hor.“

Následně byly definovány tři priority, které se týkají: „Podpory regionálních produktů“, „Podpory cestovního ruchu“ a „Zlepšení kvality života“. Všechny tyto priority odpovídají stanoveným zásadním rozvojovým oblastem mikroregionu Železné hory a korespondují též se SWOT analýzou.

Každá z uvedených priorit byla rozčleněna do programů, které mají společný cíl podpořit dané priority. Na první prioritu, „Podporu regionálních produktů“ je navázán program: „Společný vstup na trh“, „Společná propagace regionálních produktů“ a „Kompletní nabídka regionu“. Druhá priorita, „Podpora cestovního ruchu“ je podpořena následujícími programy: „Tvorba unikátních programů mikroregionu“, „Marketing cestovního ruchu“ a „Zkvalitňování a propojování infrastruktury“. Poslední, třetí priorita, „Zlepšení kvality života“ je rozdělena na programy: „Podpora pořádání společenských a kulturních akcí“, „Obnova a rozvoj vesnic, služeb a občanského vybavení“ a „Ochrana a rozvoj kulturního dědictví venkova“. Po definování jednotlivých priorit a programů byly stanoveny opatření, která mají za cíl pomoci splnit dané prioritní okruhy.

Pro samotnou práci byl přínosný i pohled z vnitřku mikroregionu. Na základě stanovených priorit, programů a opatření byli osloveni čtyři představitelé mikroregionu a určili preference jednotlivým programům. Mezi nejzajímavější opatření bylo zařazeno například „Zvýšení nabídky regionálních služeb“, což je bezpodmínečně nutné, pokud se chce mikroregion zařadit mezi turisticky vyhledávané oblasti. Současná nabídka je nedostatečná, je nutné zvýšit ubytovací kapacity, spojit je se službami stravování, s nabídkou místních produktů a zážitkovou turistikou. Celkové zkvalitnění služeb je nutné propojit s marketingovou propagací celého mikroregionu. Dalším vítězným opatřením bylo „Zkvalitnění doprovodné infrastruktury“. Představitelé obcí si jsou vědomi růstu zájmu turistů o aktivní trávení dovolené, proto by bylo vhodné soustředit se na rozvoj a údržbu cyklistických a turistických tras a s tím spojit budování a péči o odpočívadla, informační tabule, lavičky a odpadkové koše k trasám náležící.

5.2 Současný stav

Do mikroregionu Železné hory spadá 11 obcí. Na základě odborné literatury a statistických dat byly jednotlivé obce, v některých případech celý mikroregion, charakterizovány z hlediska demografického. Z dlouhodobého hlediska je možné sledovat úbytek počtu obyvatel. Poslední rok ale tento trend vyvrátil a představitelé obcí věří, že pomocí stanovených programů strategického plánu a jejich realizací bude tento směr vývoje pokračovat. Z hlediska hospodářských činností by bylo třeba více podpořit drobné podnikatele v aktivitě v oblasti cestovního ruchu, zvýšit nabídku kapacit jak ubytovacích, tak stravovacích či dalších doplňkových. S podporou malých a středních podniků souvisí též nezaměstnanost, která se v průměru drží nad hranicí celé České republiky. Z pohledu školství patří mikroregion do průměru České republiky, jsou zde k dispozici čtyři školky, tři základní a jedna střední škola. V největších obcích mikroregionu, konkrétně v Třemošnici, Ronově nad Doubravou a v Prachovicích je poměrně dobrá vybavenost knihovnami, středisky pro volný čas, kiny, nachází se zde též koupaliště, stadiony, hřiště a tělocvičny. Ve třech obcích z mikroregionu je možné nalézt dům s pečovatelskou službou a přítomnost praktických lékařů, stomatologů a gynekologů. V diplomové práci byly stanoveny klíčové kulturní a přírodní památky, které jsou v České republice ojedinělé a rozhodně je na jejich základě možno postavit podnikání. Mezi nejvýznamnější patří CHKO Železné hory, Lichnice – Kaňkovy hory, Pařížovská přehrada nebo Údolí řeky Doubravy. Podstatné pro tento mikroregion je též to, že v její blízkosti je možné nalézt řadu dalších významných lokalit, za všechny je možné zmínit unikátní Národní Geopark Železné hory.

5.3 Návrhy projektů

Do této fáze byl Strategický plán mikroregionu Železné hory vypracováván převážně expertní metodou, bez větších zásahů zastupitelů místních obcí. Na základě stanovených a popsanych priorit, programů a opatření byli osloveni představitelé mikroregionu. Ti měli možnost zasáhnout do další části, dílčího cíle diplomové práce tím, že určili ze svého pohledu prioritní oblasti. Na základě jejich preferencí byly navrženy projekty, které by se eventuálně mohly v mikroregionu Železné hory realizovat a financovat z prostředků Evropské unie. Návrhy projektů financované z evropských peněz opět vycházejí z priorit

vypracovaného Strategického plánu. Příkladem může být projekt „Objekt regionálních produktů“, jehož cílem bude vybudování prodejny, ve které budou k dispozici regionální výrobky všeho druhu vyprodukované místními podnikatelskými subjekty. Tento projekt by bylo možné financovat z Programu rozvoje venkova, osy III, 1.2 – Podpora zakládání podniků a jejich rozvoje. Z pohledu strategického plánu projekt spadá do priority A. Pokud by byla vybrána priorita B, návrh projektu by byl např.: „Prodloužení cyklostezky 4233“. Cílem tohoto projektu je prodloužení stávající cyklostezky směřující z Třemošnice do Pařížova. Finanční prostředky by mohly být čerpány z ROP Severovýchod, osa 3, Cestovní ruch – budování cyklotras, turistických tras a venkovské turistiky. Třetí priorita, která byla uvedena ve strategickém plánu, je „Zlepšení kvality života“. V této oblasti by bylo možné čerpat finanční prostředky například z Programu rozvoje venkova, osa III, 2.1 Obnova a rozvoj vesnic např. na projekt „Úprava veřejného prostranství kolem autobusové zastávky Podhořany“. Cílem tohoto projektu je úprava odpočinkové zóny v obci, především úprava zeleně, vysazení nových keřů nebo vybudování pohodlných laviček.

Diplomová práce je přínosná především pro představitele mikroregionu Železné hory. V úvodní části jsou vystiženy a charakterizovány podstatné prvky, na základě kterých je stanoven Strategický plán. Jasný, otevřený, reálný a přitom náročný plán by mělo mít každé uskupení obcí, protože až na základě předložených faktů je schopno vnímat problémy daného regionu. Vhodný by byl stejný postup tvorby strategického plánu, jaký byl použit v diplomové práci, tedy nejdříve expertní a následně komunitní metoda.

6 Závěr

V teoretické části diplomové práce byla zpracována a charakterizována témata, která úzce souvisí s regionálním rozvojem a s mikroregionem Železné hory. Zabývala se v obecné rovině regiony, jejich dnešním postavením a funkcemi, které plní a nerovnostmi mezi nimi. Byla zde detailně provedena analýza současného stavu, ve které se mikroregion nachází z pohledu demografického, hospodářského, občanského, kulturního, bylo pohlíženo též na školství, zdravotnictví či sportovní vybavení. Bylo jasně vymezeno popisované území. Vzhledem ke stanovenému cíli diplomové práce bylo nutné definovat pojmy regionální politiky Evropské unie, zaměřit se na její současné cíle, ze kterých plynou některé operační programy vhodné pro daný mikroregion. Dále byly nastíněny fondy EU a financování z operačních programů či Programu rozvoje venkova.

Hlavním cílem práce bylo vypracování strategického plánu mikroregionu, který bude směřovat zkoumané území k efektivním procesům a splnění představ zastupitelů. Pomocí detailního seznámení se s mikroregionem a studia odborné literatury bylo možné sestavit SWOT analýzu. Na základě zjištěných skutečností a výsledků analýzy bylo provedeno stanovení zásadních rozvojových oblastí mikroregionu Železné hory a poté určena vize mikroregionu. Ze zásadních rozvojových oblastí a z jasně definované vize byly stanoveny 3 priority, kterým je nutno se věnovat. Tato navržená témata se týkají podpory regionálních produktů, podpory cestovního ruchu a zlepšení kvality života. Pro každou prioritu byly dále stanoveny programy a opatření, která mají za společný cíl splnění vize a priorit daných předkladatelem návrhu. Po vypracování strategického plánu byli osloveni zastupitelé místních obcí a proběhla diskuse týkající se stanovených a popsanych opatření. Zde se potvrdila zjištěná fakta z teoretické části, která tvrdila, že je při vypracování strategického plánu vhodné prolínat dvě metody (expertní a komunitní).

Posledním dílčím cílem bylo zpracování návrhů možností financování projektů pomocí Evropských fondů. Tento úkol úzce souvisel s hlavním cílem a vycházel z poznatků stanovených právě Strategickým plánem. Ve spolupráci s představiteli obcí bylo stanoveno několik projektů, které se shodují s navrženými opatřeními Strategického plánu a vizemi zástupců mikroregionu. Projekty jsou v návrhu financování rozděleny dle daných priorit, aby bylo všem subjektům, které by se chtěli tímto výčtem inspirovat, jasné, kde je možné čerpat finanční prostředky.

7 Seznam použitých zdrojů

Tištěné dokumenty:

1. BALÁK, Ivan, BALATKA Břetislav, HAVRLANT Miroslav, HLÁSEK Josef a kolektiv. *Národní parky a chráněné krajinné oblasti*. 1. vydání. 2003. 208 s. ISBN 80-7033-808-3
2. BOUČKOVÁ Bohuslava, HOMOLKA Jaroslav, MALÝ Michal, ŠKUBNA Ondřej. *Agrární a strukturální politika*. 1. vydání, 1. dotisk. 2012. 141 s. ISBN 978-80-213-2067-3
3. ČADIL JAN. *Regionální ekonomie*. 1. vydání. 2010. 152 s. ISBN 978-80-7400-191-8
4. DIBELKOVÁ Irena. *Železné hory*. 1. vydání. 2004. 96 s. ISBN 80-7033-835-0.
5. JENÍČEK Vladimír a kol. *Vyvážený rozvoj: na globální a regionální úrovni*. 1. vydání. 2010. 132 s. ISBN 978-80-7400-195-6.
6. LACINA Karel. *Regionální rozvoj a veřejná správa*. 1. vydání. 2007. 70 s. ISBN 978-80-86754-74-1.
7. LAŠKOVÁ Veronika. *Mikroregiony Pardubického kraje*. 1. vydání. 2004. ISBN 80-903403-1-8.
8. PODHORSKÝ Marek. *Pardubický kraj – průvodce na cesty*. 1. vydání. 2004. ISBN 80-7316-077-3.
9. REKTOŘÍK Jaroslav, ŠELEŠOVSKÝ Jan a kolektiv. *Strategie rozvoje měst, obcí, regionů a jejich organizací*. 1. vydání. 1999. ISBN 80-210-2126-8.
10. RYDVALOVÁ Petra, ZBRÁNKOVÁ Magdalena, ŽIŽKA Miroslav. *Regionální disparity a jejich řešení*. 1. vydání. 2009. 112 s. ISBN 978-80-87184-0.
11. TICHÁ Ivana, HRON Jan. *Strategické řízení*. 1. vydání. 10. dotisk. 2011. 238 s. ISBN 978-80-213-0922-7.
12. TOMŠÍK Karel. *Evropská integrace a environmentální ekonomika*. 3. vydání. 2009. 119 s. ISBN 978-80-213-1977-6.
13. VITURKA Milan a kol. *Kvalita podnikatelského prostředí, regionální konkurenceschopnost a strategie regionálního rozvoje České republiky*. 1. vydání. 2010. 227 s. ISBN 978-80-247-3638-9.

14. WOKOUN René, MALINOVSKÝ Jan, DAMBORSKÝ Milan, BLAŽEK Jiří a kolektiv autorů. *Regionální rozvoj*. 1. vydání. 2008. 480 s. ISBN 978-80-7201-699-0.

Elektronické dokumenty:

- Kutscherauer Alois. a kol., *Dlouhodobý vývoj regionálních disparit mezi kraji České republiky*, [on-line] Ostrava, VŠB – Technická univerzita Ostrava, Ekonomická fakulta, [cit. 24.10.2012], dostupný z www: http://disparity.vsb.cz/vysledky/17_PS3_vyvoj_disparit_v_cr.pdf
- Tajani Antonio, *Cestovní ruch: Evropa musí zůstat přední světovou destinací*, [on-line], [cit. 28. 10. 2012], dostupné z www: http://ec.europa.eu/commission_2010-2014/tajani/hot-topics/tourism/index_cs.htm
- GaREP, spol. s r. o., *Program rozvoje Pardubického kraje*, [on-line], Pardubice, Krajský úřad Pardubického kraje, [1. 11. 2012], dostupný z www. <http://www.pardubickykraj.cz/rozvoj-kraje>
- Český statistický úřad, *Charakteristika okresu Chrudim*, [on-line], Český statistický úřad, 16. 5. 2012, [15. 10. 2012], dostupný na www: http://www.czso.cz/x/redakce.nsf/i/charakteristika_okresu_chrudim
- Český statistický úřad, *Městská a obecní statistika*, [on-line], Český statistický úřad, [18. 8. 2012], dostupný na www: http://www.czso.cz/lexikon/mos_vdb.nsf/okresy/CZ0531/
- Město Hlinsko, *Hlinecko – krajina tradic*, [on-line], Město Hlinsko, [15. 10. 2012], dostupné na www: <http://www.hlinsko.cz/mesto/cestovni-ruch-turistika-pamatky/hlinecko>
- Mikroregion Železné hory, *Železné hory*, [on-line], [21. 9. 2012], dostupné na www: <http://www.mzh.cz/>
- Vokáč, *Úvodem*, [on-line], Fakulta jaderná a fyzikálně inženýrská, 9. 4. 2012, [21. 10. 2012], dostupné na www: <http://bimbo.fjfi.cvut.cz/~horsky/prehrady/parizov/uvod.htm>
- Podpůrný a garanční rolnický a lesnický fond, *Program Zemědělec*, [on-line], Podpůrný a garanční rolnický a lesnický fond, [1. 9. 2012], dostupné na www: http://www.pgrlf.cz/zemedelec/prg_zemedelec.php

- Kolektiv autorů, *Dotační tituly EU pro obce, svazky obcí, organizace zřizované a zakládáné obcemi v programovacím období 2007-2013*, [on-line], Praha, Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, 2009, [5. 11. 2012], dostupné na [www: http://www.strukturalni-fondy.cz/Files/91/914baa85-804a-4af6-9bdd-f3b37a688d5e.pdf](http://www.strukturalni-fondy.cz/Files/91/914baa85-804a-4af6-9bdd-f3b37a688d5e.pdf)
- Agentura ochrany přírody a krajiny České republiky, Správa Chráněné krajinné oblasti Železné hory, *Plán péče o Chráněnou krajinnou oblast Železné hory na období 2011-2020*, [on-line], [24. 9. 2012], dostupné na [www: http://www.urednidesky.cz/desky/stahnout_soubor.php?id=6920](http://www.urednidesky.cz/desky/stahnout_soubor.php?id=6920)
- Pardubický kraj, *Grantové programy Pardubického kraje na období 2010-2012*, [on-line], Pardubice, [16. 9. 2012], dostupné na [www: http://www.pardubickykraj.cz/krajske-programy-a-dotace](http://www.pardubickykraj.cz/krajske-programy-a-dotace)
- Jílek Jiří, *Co čeká evropský venkov po roce 2014?*, [on-line], Brusel, Stálé zastoupení České republiky při Evropské unii, 10. 2. 2012, [5. 10. 2012], dostupné na [www: http://www.mzv.cz/representation_brussels/cz/udalosti_a_media/co_cek_a_evropsky_venkov_po_roce_2014.html](http://www.mzv.cz/representation_brussels/cz/udalosti_a_media/co_cek_a_evropsky_venkov_po_roce_2014.html)
- Vlasák Oldřich, *Zájmy obcí a měst v budoucí politice soudržnosti*, [on-line], Štrasburk, [10. 10. 2012], dostupné na [www: http://www.vlasak.net/public/pool/prezentace/Zajmy-obci-a-mest-v-budouci-politice-soudrznosti.pdf](http://www.vlasak.net/public/pool/prezentace/Zajmy-obci-a-mest-v-budouci-politice-soudrznosti.pdf)
- Regionální rada regionu soudržnosti Jihovýchod, *EU 2014+*, [on-line], [11. 10. 2012], dostupné na [www: http://www.jihovychod.cz/eu-2014/eu-2014](http://www.jihovychod.cz/eu-2014/eu-2014)

8 Přílohy

Seznam tabulek použitých jako zdroj dat. Bylo využito údajů Českého statistického úřadu:

8.1 Příloha 1 – Statistická data - obec Běstvina⁸⁸:

		Údaj	
Kód obce		571 181	
Druhy pozemků	Celková výměra pozemku (ha)	1 408	
	Orná půda (ha)	726	
	Chmelnice (ha)	-	
	Vinice (ha)	-	
	Zahrady (ha)	36	
	Ovocné sady (ha)	8	
	Trvalé travní porosty (ha)	112	
	Zemědělská půda (ha)	881	
	Lesní půda (ha)	379	
	Vodní plochy (ha)	46	
	Zastavěné plochy (ha)	20	
	Ostatní plochy (ha)	81	
	Hospodářská č.	Počet podnikatelských subjektů celkem	
podle převažující činnosti		Zemědělství, lesnictví, rybářství	13
		Průmysl celkem	11
		Stavebnictví	19
		Velkoobchod a maloobchod; opravy a údržba motorových vozidel	18
		Doprava a skladování	5
		Ubytování, stravování a pohostinství	3
		Informační a komunikační činnosti	-
		Peněžnictví a pojišťovnictví	1
		Činnosti v oblasti nemovitostí	-
		Profesní, vědecké a technické činnosti	11
		Administrativní a podpůrné činnosti	-
		Veřejná správa a obrana; povinné sociální zabezpečení	3
		Vzdělávání	2
		Zdravotní a sociální péče	-
		Kulturní, zábavní a rekreační činnosti	-
		Ostatní činnosti	4
		Činnosti domácností jako zaměstnavatelů;	-
		Činnosti exteritoriálních organizací a orgánů	-
		Nezjištěno	1
		podle právní formy	Státní organizace
Akciové společnosti			-
Obchodní společnosti			2
Družstevní organizace			-
Finanční podniky			-
Živnostníci			74

⁸⁸ Zdroj: http://vdb.czso.cz/vdbvo/tabdetail.jsp?kapitola_id=5&pro_1_154=571181&cislotab=MOS+ZV01

		Samostatně hospodařící rolníci	-
		Svobodná povolání	4
		Zemědělství podnikatelé	4
		Ostatní právní formy	6
Kultura		Veřejná knihovna vč. poboček	.
		Stálá kina	.
		Multikino	.
		Divadlo	.
		Muzeum (včetně poboček a samostatných památníků)	.
		Galerie (vč. poboček a výstavních sání)	.
		Kulturní zařízení ostatní	.
		Středisko pro volný čas dětí a mládeže	.
		Zoologická zahrada	.
		Sakrální stavba	2
		Hřbitov	2
		Krematorium	.
		Smuteční síň	.
Lázně		Lázeňské léčebny	-
Obecná data		Katastrální plocha (ha)	1 408
		Počet katastrů	4
		Počet územně technických jednotek	4
		Počet částí obce	5
Obyva- telstvo		Živě narození celkem	3
		muži	2
		ženy	1
		Zemřelí celkem	6
		muži	5
		ženy	3
		Přirozený přírůstek celkem	-3
		muži	-2
		ženy	-1
		Přistěhovalí celkem	10
		muži	4
		ženy	6
		Vystěhovalí celkem	8
		muži	2
		ženy	6
		Saldo migrace celkem	2
		muži	2
		ženy	-
		Přírůstek/úbytek celkem	-1
		muži	-
		ženy	-1
		Počet bydlících obyvatel k 31.12.	520
		muži	274
		ženy	246
		Počet obyvatel ve věku 0-14 let celkem	83
		muži	48
		ženy	35
	Počet obyvatel ve věku 15-64 let celkem	327	

muži	177
ženy	150
Počet obyvatel ve věku 65 a více let celkem	110
muži	49
ženy	61

Tabulka I – Statistická data – Běstvína

8.2 Příloha 2 – Statistická data - Biskupice⁸⁹

		Údaj	
Kód obce		573 949	
Druhy pozemků	Celková výměra pozemku (ha)	274	
	Orná půda (ha)	200	
	Chmelnice (ha)	-	
	Vinice (ha)	-	
	Zahrady (ha)	6	
	Ovocné sady (ha)	7	
	Trvalé travní porosty (ha)	24	
	Zemědělská půda (ha)	238	
	Lesní půda (ha)	17	
	Vodní plochy (ha)	4	
	Zastavěné plochy (ha)	4	
	Ostatní plochy (ha)	11	
	Hospo-dářská činnost	Počet podnikatelských subjektů celkem	
podle převažující činnosti		Zemědělství, lesnictví, rybářství	2
		Průmysl celkem	-
		Stavebnictví	5
		Velkoobchod a maloobchod; opravy a údržba motorových vozidel	2
		Doprava a skladování	-
		Ubytování, stravování a pohostinství	-
		Informační a komunikační činnosti	-
		Peněžnictví a pojišťovnictví	-
		Činnosti v oblasti nemovitostí	-
		Profesní, vědecké a technické činnosti	1
		Administrativní a podpůrné činnosti	-
		Veřejná správa a obrana; povinné sociální zabezpečení	1
		Vzdělávání	-
		Zdravotní a sociální péče	-
		Kulturní, zábavní a rekreační činnosti	-
		Ostatní činnosti	2
		Činnosti domácností jako zaměstnavatelů; činnosti domácností produkujících blíže neurčené výrobky a služby pro vlastní potřebu	-
		Činnosti exterritoriálních organizací a orgánů	-
		Nezjištěno	-
podle právní formy	Státní organizace	-	
	Akciové společnosti	-	

⁸⁹ http://vdb.czso.cz/vdbvo/tabdetail.jsp?kapitola_id=5&pro_1_154=573949&cislotab=MOS+ZV01

	Obchodní společnosti	-
	Družstevní organizace	-
	Finanční podniky	-
	Živnostníci	9
	Samostatně hospodařící rolníci	-
	Svobodná povolání	-
	Zemědělství podnikatelé	1
	Ostatní právní formy	3
Kultura	Veřejná knihovna vč. poboček	1
	Stálá kina	.
	Multikino	.
	Divadlo	.
	Muzeum (včetně poboček a samostatních památníků)	.
	Galerie (vč. poboček a výstavních sání)	.
	Kulturní zařízení ostatní	.
	Středisko pro volný čas dětí a mládeže	.
	Zoologická zahrada	.
	Sakrální stavba	.
	Hřbitov	.
	Krematorium	.
	Smuteční síň	.
Lázně	Lázeňské léčebny	-
Obecná charakteristika	Katastrální plocha (ha)	274
	Počet katastrů	1
	Počet územně technických jednotek	1
	Počet částí obce	1
Obyvatelstvo	Živě narození celkem	-
	muži	-
	ženy	-
	Zemřelí celkem	2
	muži	1
	ženy	1
	Přirozený přírůstek celkem	-2
	muži	-
	ženy	-2
	Přistěhovalí celkem	4
	muži	2
	ženy	2
	Vystěhovalí celkem	-
	muži	-
	ženy	-
	Saldo migrace celkem	4
	muži	2
	ženy	2
	Přírůstek/úbytek celkem	2
	muži	2
	ženy	-
	Počet bydlících obyvatel k 31.12.	61
	muži	27
ženy	34	

Počet obyvatel ve věku 0-14 let celkem	9
muži	1
ženy	8
Počet obyvatel ve věku 15-64 let celkem	45
muži	22
ženy	23
Počet obyvatel ve věku 65 a více let celkem	7
muži	4
ženy	3

Tabulka II – Statistická data – Běstvína

8.3 Příloha 3 – Statistická data – Bousov⁹⁰

		Údaj	
Kód obce		571 237	
Druhy pozemků	Celková výměra pozemku (ha)	380	
	Orná půda (ha)	293	
	Chmelnice (ha)	-	
	Vinice (ha)	-	
	Zahrady (ha)	9	
	Ovocné sady (ha)	3	
	Trvalé travní porosty (ha)	28	
	Zemědělská půda (ha)	333	
	Lesní půda (ha)	6	
	Vodní plochy (ha)	3	
	Zastavěné plochy (ha)	8	
	Ostatní plochy (ha)	30	
	Hospodářská činnost	Počet podnikatelských subjektů celkem	37
podle převažující činnosti		Zemědělství, lesnictví, rybářství	7
		Průmysl celkem	5
		Stavebnictví	3
		Velkoobchod a maloobchod; opravy a údržba motorových vozidel	8
		Doprava a skladování	3
		Ubytování, stravování a pohostinství	1
		Informační a komunikační činnosti	-
		Peněžnictví a pojišťovnictví	-
		Činnosti v oblasti nemovitostí	-
		Profesní, vědecké a technické činnosti	3
		Administrativní a podpůrné činnosti	-
		Veřejná správa a obrana; povinné sociální zabezpečení	2
		Vzdělávání	-
		Zdravotní a sociální péče	-
		Kulturní, zábavní a rekreační činnosti	-
		Ostatní činnosti	3
Činnosti domácností jako zaměstnavatelů; činnosti domácností produkujících blíže neurčené výrobky a služby pro vlastní potřebu	-		

⁹⁰ http://vdb.czso.cz/vdbvo/tabdetail.jsp?kapitola_id=5&pro_1_154=571237&cislotab=MOS+ZV01

		Činnosti exteritoriálních organizací a orgánů	-
		Nezjištěno	2
	podle právní formy	Státní organizace	-
		Akciové společnosti	-
		Obchodní společnosti	1
		Družstevní organizace	-
		Finanční podniky	-
		Živnostníci	30
		Samostatně hospodařící rolníci	-
		Svobodná povolání	-
		Zemědělští podnikatelé	3
		Ostatní právní formy	3
Kultura		Veřejná knihovna vč. poboček	.
		Stálá kina	.
		Multikino	.
		Divadlo	.
		Muzeum (včetně poboček a samostatných památníků)	.
		Galerie (vč. poboček a výstavních sání)	.
		Kulturní zařízení ostatní	.
		Středisko pro volný čas dětí a mládeže	.
		Zoologická zahrada	.
		Sakrální stavba	.
		Hřbitov	1
		Krematorium	.
		Smuteční síň	.
Lázně		Lázeňské léčebny	-
Obecná charakteristika		Katastrální plocha (ha)	380
		Počet katastrů	1
		Počet územně technických jednotek	1
		Počet částí obce	2
Obyvatelstvo		Živě narození celkem	4
		muži	1
		ženy	3
		Zemřelí celkem	3
		muži	-
		ženy	1
		Přirozený přírůstek celkem	1
		muži	-
		ženy	1
		Přistěhovalí celkem	-
		muži	-
		ženy	-
		Vystěhovalí celkem	3
		muži	2
		ženy	1
		Saldo migrace celkem	-3
		muži	-2
		ženy	-1
		Přírůstek/úbytek celkem	-2
		muži	-2

ženy	-
Počet bydlících obyvatel k 31.12.	218
muži	109
ženy	109
Počet obyvatel ve věku 0-14 let celkem	32
muži	15
ženy	17
Počet obyvatel ve věku 15-64 let celkem	155
muži	81
ženy	74
Počet obyvatel ve věku 65 a více let celkem	31
muži	13
ženy	18

Tabulka III – Statistická data - Bousov

8.4 Příloha 4 – Statistická data - Kněžice⁹¹

		Údaj	
Kód obce		574 007	
Druhy pozemků	Celková výměra pozemku (ha)	460	
	Orná půda (ha)	382	
	Chmelnice (ha)	-	
	Vinice (ha)	-	
	Zahrady (ha)	9	
	Ovocné sady (ha)	1	
	Trvalé travní porosty (ha)	23	
	Zemědělská půda (ha)	416	
	Lesní půda (ha)	21	
	Vodní plochy (ha)	1	
	Zastavěné plochy (ha)	6	
	Ostatní plochy (ha)	16	
	Hospo-dářská činnost	Počet podnikatelských subjektů celkem	27
podle převažující činnosti		Zemědělství, lesnictví, rybářství	2
		Průmysl celkem	7
		Stavebnictví	5
		Velkoobchod a maloobchod; opravy a údržba motorových vozidel	6
		Doprava a skladování	-
		Ubytování, stravování a pohostinství	1
		Informační a komunikační činnosti	-
		Peněžnictví a pojišťovnictví	-
		Činnosti v oblasti nemovitostí	1
		Profesní, vědecké a technické činnosti	-
		Administrativní a podpůrné činnosti	1
		Veřejná správa a obrana; povinné sociální zabezpečení	2
		Vzdělávání	-
		Zdravotní a sociální péče	-
Kulturní, zábavní a rekreační činnosti	-		

⁹¹ http://vdb.czso.cz/vdbvo/tabdetail.jsp?kapitola_id=5&pro_1_154=574007&cislotab=MOS+ZV01

		Ostatní činnosti	2
		Činnosti domácností jako zaměstnavatelů; činnosti domácností produkujících blíže neurčené výrobky a služby pro vlastní potřebu	-
		Činnosti exteritoriálních organizací a orgánů	-
		Nezjištěno	-
	podle právní formy	Státní organizace	-
		Akciové společnosti	-
		Obchodní společnosti	2
		Družstevní organizace	-
		Finanční podniky	-
		Živnostníci	20
		Samostatně hospodařící rolníci	-
		Svobodná povolání	-
		Zemědělství podnikatelé	-
		Ostatní právní formy	5
Kultura		Veřejná knihovna vč. poboček	1
		Stálá kina	.
		Multikino	.
		Divadlo	.
		Muzeum (včetně poboček a samostatních památníků)	.
		Galerie (vč. poboček a výstavních sání)	.
		Kulturní zařízení ostatní	.
		Středisko pro volný čas dětí a mládeže	.
		Zoologická zahrada	.
		Sakrální stavba	.
		Hřbitov	1
		Krematorium	.
		Smuteční síň	.
Lázně		Lázeňské léčebny	-
Obecná charakteristika		Katastrální plocha (ha)	460
		Počet katastrů	1
		Počet územně technických jednotek	1
		Počet částí obce	1
Obyvatelstvo		Živě narození celkem	-
		muži	-
		ženy	-
		Zemřelí celkem	-
		muži	-
		ženy	1
		Přirozený přírůstek celkem	-
		muži	-
		ženy	-
		Přistěhovalí celkem	3
		muži	2
		ženy	1
		Vystěhovalí celkem	8
		muži	5
		ženy	3
		Saldo migrace celkem	-5
		muži	-3

	ženy	-2
	Přírůstek/úbytek celkem	-5
	muži	-3
	ženy	-2
	Počet bydlících obyvatel k 31.12.	149
	muži	79
	ženy	70
	Počet obyvatel ve věku 0-14 let celkem	21
	muži	14
	ženy	7
	Počet obyvatel ve věku 15-64 let celkem	95
	muži	52
	ženy	43
	Počet obyvatel ve věku 65 a více let celkem	33
	muži	13
	ženy	20
Sport	Koupaliště a bazény	.
	- z toho kryté bazény	.
	Hřiště (s provozovatelem nebo správcem)	1

Tabulka IV – Statistická data - Kněžice

8.5 Příloha 5 – Statistická data – Lipovec⁹²

		Údaj		
Kód obce		547 875		
Druhy pozemků	Celková výměra pozemku (ha)		538	
	Orná půda (ha)		307	
	Chmelnice (ha)		-	
	Vinice (ha)		-	
	Zahrady (ha)		16	
	Ovocné sady (ha)		13	
	Trvalé travní porosty (ha)		20	
	Zemědělská půda (ha)		355	
	Lesní půda (ha)		151	
	Vodní plochy (ha)		5	
	Zastavěné plochy (ha)		8	
	Ostatní plochy (ha)		20	
	Hospo-dářská činnost	Počet podnikatelských subjektů celkem		41
podle převažující činnosti		Zemědělství, lesnictví, rybářství		4
		Průmysl celkem		5
		Stavebnictví		12
		Velkoobchod a maloobchod; opravy a údržba motorových vozidel		9
		Doprava a skladování		1
		Ubytování, stravování a pohostinství		1
		Informační a komunikační činnosti		-
		Peněžnictví a pojišťovnictví		2
Činnosti v oblasti nemovitostí		-		

⁹² http://vdb.czso.cz/vdbvo/tabdetail.jsp?kapitola_id=5&pro_1_154=547875&cislotab=MOS+ZV01

		Profesní, vědecké a technické činnosti	-
		Administrativní a podpůrné činnosti	-
		Veřejná správa a obrana; povinné sociální zabezpečení	3
		Vzdělávání	-
		Zdravotní a sociální péče	-
		Kulturní, zábavní a rekreační činnosti	-
		Ostatní činnosti	2
		Činnosti domácností jako zaměstnavatelů; činnosti domácností produkujících blíže neurčené výrobky a služby pro vlastní potřebu	-
		Činnosti exteritoriálních organizací a orgánů	-
		Nezjištěno	2
	podle právní formy	Státní organizace	-
		Akciové společnosti	-
		Obchodní společnosti	-
		Družstevní organizace	-
		Finanční podniky	-
		Živnostníci	33
		Samostatně hospodařící rolníci	-
		Svobodná povolání	3
		Zemědělství podnikatelé	2
		Ostatní právní formy	3
Kultura		Veřejná knihovna vč. poboček	.
		Stálá kina	.
		Multikino	.
		Divadlo	.
		Muzeum (včetně poboček a samostatných památníků)	.
		Galerie (vč. poboček a výstavních sání)	.
		Kulturní zařízení ostatní	.
		Středisko pro volný čas dětí a mládeže	.
		Zoologická zahrada	.
		Sakrální stavba	1
		Hřbitov	1
		Krematorium	.
		Smuteční síň	.
Lázně		Lázeňské léčebny	-
Obecná charakteristika		Katastrální plocha (ha)	538
		Počet katastrů	2
		Počet územně technických jednotek	2
		Počet částí obce	2
Obyvatelstvo		Živě narození celkem	6
		muži	1
		ženy	5
		Zemřelí celkem	1
		muži	1
		ženy	2
		Přirozený přírůstek celkem	5
		muži	1
		ženy	4
		Přistěhovalí celkem	4

	muži	2
	ženy	2
	Vystěhovalí celkem	6
	muži	1
	ženy	5
	Saldo migrace celkem	-2
	muži	1
	ženy	-3
	Přírůstek/úbytek celkem	3
	muži	2
	ženy	1
	Počet bydlících obyvatel k 31.12.	247
	muži	111
	ženy	136
	Počet obyvatel ve věku 0-14 let celkem	31
	muži	14
	ženy	17
	Počet obyvatel ve věku 15-64 let celkem	164
	muži	74
	ženy	90
	Počet obyvatel ve věku 65 a více let celkem	52
	muži	23
	ženy	29
Sport	Koupaliště a bazény	.
	- z toho kryté bazény	.
	Hřiště (s provozovatelem nebo správcem)	1

Tabulka V – Statistická data – Lipovec

8.6 Příloha 6 – Statistická data – Míčov/Sušice⁹³

		Údaj	
Kód obce		571 822	
Druhy pozemků	Celková výměra pozemku (ha)		1 237
	Orná půda (ha)		223
	Chmelnice (ha)		-
	Vinice (ha)		-
	Zahrady (ha)		15
	Ovocné sady (ha)		1
	Trvalé travní porosty (ha)		70
	Zemědělská půda (ha)		309
	Lesní půda (ha)		878
	Vodní plochy (ha)		5
	Zastavěné plochy (ha)		10
	Ostatní plochy (ha)		35
	Hospo-dářská činnost	Počet podnikatelských subjektů celkem	
podle převažující činnosti		Zemědělství, lesnictví, rybnářství	4
		Průmysl celkem	7
		Stavebnictví	4

⁹³ http://vdb.czso.cz/vdbvo/tabdetail.jsp?kapitola_id=5&pro_1_154=571822&cislotab=MOS+ZV01

		Velkoobchod a maloobchod; opravy a údržba motorových vozidel	5
		Doprava a skladování	3
		Ubytování, stravování a pohostinství	8
		Informační a komunikační činnosti	-
		Peněžnictví a pojišťovnictví	1
		Činnosti v oblasti nemovitostí	-
		Profesní, vědecké a technické činnosti	2
		Administrativní a podpůrné činnosti	-
		Veřejná správa a obrana; povinné sociální zabezpečení	2
		Vzdělávání	-
		Zdravotní a sociální péče	-
		Kulturní, zábavní a rekreační činnosti	3
		Ostatní činnosti	2
		Činnosti domácností jako zaměstnavatelů; činnosti domácností produkujících blíže neurčené výrobky a služby pro vlastní potřebu	-
		Činnosti exteritoriálních organizací a orgánů	-
		Nezjištěno	1
	podle právní formy	Státní organizace	-
		Akciové společnosti	-
		Obchodní společnosti	1
		Družstevní organizace	-
		Finanční podniky	-
		Živnostníci	34
		Samostatně hospodařící rolníci	-
		Svobodná povolání	1
		Zemědělní podnikatelé	2
		Ostatní právní formy	4
Kultura		Veřejná knihovna vč. poboček	.
		Stálá kina	.
		Multikino	.
		Divadlo	.
		Muzeum (včetně poboček a samostatných památníků)	.
		Galerie (vč. poboček a výstavních sání)	.
		Kulturní zařízení ostatní	1
		Středisko pro volný čas dětí a mládeže	.
		Zoologická zahrada	.
		Sakrální stavba	1
		Hřbitov	1
		Krematorium	.
		Smuteční síň	.
Lázně		Lázeňské léčebny	-
Obecná charakteristika		Katastrální plocha (ha)	1 237
		Počet katastrů	5
		Počet územně technických jednotek	5
		Počet částí obce	5
Obyvatelstvo		Živě narození celkem	1
		muži	-
		ženy	1

	Zemřelí celkem	2
	muži	2
	ženy	-
	Přirozený přírůstek celkem	-1
	muži	-2
	ženy	1
	Přistěhovalí celkem	4
	muži	2
	ženy	2
	Vystěhovalí celkem	5
	muži	2
	ženy	3
	Saldo migrace celkem	-1
	muži	-
	ženy	-1
	Přírůstek/úbytek celkem	-2
	muži	-2
	ženy	-
	Počet bydlících obyvatel k 31.12.	262
	muži	144
	ženy	118
	Počet obyvatel ve věku 0-14 let celkem	27
	muži	16
	ženy	11
	Počet obyvatel ve věku 15-64 let celkem	178
	muži	99
	ženy	79
	Počet obyvatel ve věku 65 a více let celkem	57
	muži	29
	ženy	28
Sport	Koupaliště a bazény	.
	- z toho kryté bazény	.
	Hřiště (s provozovatelem nebo správcem)	1

Tabulka VI – Statistická data – Mičov/Sušice

8.7 Příloha 7 – Statistická data – Podhořany⁹⁴

		Údaj
Kód obce		572 039
Druhy pozemků	Celková výměra pozemku (ha)	534
	Orná půda (ha)	323
	Chmelnice (ha)	-
	Vinice (ha)	-
	Zahrady (ha)	20
	Ovocné sady (ha)	38
	Trvalé travní porosty (ha)	54
	Zemědělská půda (ha)	435
	Lesní půda (ha)	24

⁹⁴ http://vdb.czso.cz/vdbvo/tabdetail.jsp?kapitola_id=5&pro_1_154=572039&cislotab=MOS+ZV01

	Vodní plochy (ha)	2	
	Zastavěné plochy (ha)	10	
	Ostatní plochy (ha)	63	
Hospodářská činnost	Počet podnikatelských subjektů celkem	55	
	podle převažující činnosti	Zemědělství, lesnictví, rybářství	1
		Průmysl celkem	13
		Stavebnictví	8
		Velkoobchod a maloobchod; opravy a údržba motorových vozidel	9
		Doprava a skladování	4
		Ubytování, stravování a pohostinství	4
		Informační a komunikační činnosti	-
		Peněžnictví a pojišťovnictví	1
		Činnosti v oblasti nemovitostí	1
		Profesní, vědecké a technické činnosti	3
		Administrativní a podpůrné činnosti	-
		Veřejná správa a obrana; povinné sociální zabezpečení	3
		Vzdělávání	1
		Zdravotní a sociální péče	-
		Kulturní, zábavní a rekreační činnosti	1
		Ostatní činnosti	6
		Činnosti domácností jako zaměstnavatelů; činnosti domácností produkcí blíže neurčené výrobky a služby pro vlastní potřebu	-
		Činnosti exterritoriálních organizací a orgánů	-
		Nezjištěno	-
	podle právní formy	Státní organizace	-
		Akciové společnosti	1
		Obchodní společnosti	1
Družstevní organizace		-	
Finanční podniky		-	
Živnostníci		45	
Samostatně hospodařící rolníci		-	
Svobodná povolání		-	
Zemědělští podnikatelé		1	
Ostatní právní formy	7		
Kultura	Veřejná knihovna vč. poboček	1	
	Stálá kina	.	
	Multikino	.	
	Divadlo	.	
	Muzeum (včetně poboček a samostatních památníků)	.	
	Galerie (vč. poboček a výstavních sání)	.	
	Kulturní zařízení ostatní	.	
	Středisko pro volný čas dětí a mládeže	.	
	Zoologická zahrada	.	
	Sakrální stavba	.	
	Hřbitov	.	
	Krematorium	.	
	Smuteční síň	.	
Lázně	Lázeňské léčebny	-	

Obecná charakteristika	Katastrální plocha (ha)	534
	Počet katastrů	1
	Počet územně technických jednotek	1
	Počet částí obce	3
Obyvatelstvo	Živě narození celkem	4
	muži	1
	ženy	3
	Zemřelí celkem	5
	muži	3
	ženy	2
	Přirozený přírůstek celkem	-1
	muži	-
	ženy	-1
	Přistěhovalí celkem	7
	muži	3
	ženy	4
	Vystěhovalí celkem	6
	muži	2
	ženy	4
	Saldo migrace celkem	1
	muži	1
	ženy	-
	Přírůstek/úbytek celkem	-
	muži	1
	ženy	-1
	Počet bydlících obyvatel k 31.12.	262
	muži	130
	ženy	132
	Počet obyvatel ve věku 0-14 let celkem	29
	muži	8
	ženy	21
	Počet obyvatel ve věku 15-64 let celkem	175
muži	101	
ženy	74	
Počet obyvatel ve věku 65 a více let celkem	58	
muži	21	
ženy	37	

Tabulka VII – Statistická data - Podhořany

8.8 Příloha 8 – Statistická data – Prachovice⁹⁵

		Údaj
Kód obce		572 071
Druhy pozemků	Celková výměra pozemku (ha)	532
	Orná půda (ha)	165
	Chmelnice (ha)	-
	Vinice (ha)	-
	Zahrady (ha)	11

⁹⁵ http://vdb.czso.cz/vdbvo/tabdetail.jsp?kapitola_id=5&pro_1_154=572071&cislotab=MOS+ZV01

	Ovocné sady (ha)	4		
	Trvalé travní porosty (ha)	29		
	Zemědělská půda (ha)	208		
	Lesní půda (ha)	154		
	Vodní plochy (ha)	2		
	Zastavěné plochy (ha)	20		
	Ostatní plochy (ha)	149		
Hospo-dářská činnost	Počet podnikatelských subjektů celkem	306		
	podle převažující činnosti	Zemědělství, lesnictví, rybářství	16	
		Průmysl celkem	41	
		Stavebnictví	93	
		Velkoobchod a maloobchod; opravy a údržba motorových vozidel	48	
		Doprava a skladování	11	
		Ubytování, stravování a pohostinství	10	
		Informační a komunikační činnosti	2	
		Peněžnictví a pojišťovnictví	5	
		Činnosti v oblasti nemovitostí	26	
		Profesní, vědecké a technické činnosti	12	
		Administrativní a podpůrné činnosti	4	
		Veřejná správa a obrana; povinné sociální zabezpečení	2	
		Vzdělávání	6	
		Zdravotní a sociální péče	5	
		Kulturní, zábavní a rekreační činnosti	3	
		Ostatní činnosti	15	
		Činnosti domácností jako zaměstnavatelů; činnosti domácností produkujících blíže neurčené výrobky a služby pro vlastní potřebu	-	
		Činnosti exteriorních organizací a orgánů	-	
		Nezjištěno	7	
		podle právní formy	Státní organizace	2
			Akciové společnosti	2
			Obchodní společnosti	20
		Družstevní organizace	-	
		Finanční podniky	-	
		Živnostníci	183	
		Samostatně hospodařící rolníci	-	
		Svobodná povolání	7	
		Zemědělští podnikatelé	1	
		Ostatní právní formy	91	
Kultura	Veřejná knihovna vč. poboček	1		
	Stálá kina	1		
	Multikino	.		
	Divadlo	.		
	Muzeum (včetně poboček a samostatných památníků)	.		
	Galerie (vč. poboček a výstavních sání)	.		
	Kulturní zařízení ostatní	1		
	Středisko pro volný čas dětí a mládeže	1		
	Zoologická zahrada	.		
	Sakrální stavba	1		

	Hřbitov	1
	Krematorium	.
	Smuteční síň	.
Lázně	Lázeňské léčebny	-
Obecná charakteristika	Katastrální plocha (ha)	532
	Počet katastrů	1
	Počet územně technických jednotek	1
	Počet částí obce	1
Obyvatelstvo	Živě narození celkem	16
	muži	6
	ženy	10
	Zemřelí celkem	12
	muži	9
	ženy	6
	Přirozený přírůstek celkem	4
	muži	1
	ženy	3
	Přistěhovalí celkem	32
	muži	17
	ženy	15
	Vystěhovalí celkem	35
	muži	15
	ženy	20
	Saldo migrace celkem	-3
	muži	2
	ženy	-5
	Přírůstek/úbytek celkem	1
	muži	3
	ženy	-2
	Počet bydlících obyvatel k 31.12.	1 462
	muži	745
	ženy	717
	Počet obyvatel ve věku 0-14 let celkem	233
	muži	111
	ženy	122
	Počet obyvatel ve věku 15-64 let celkem	1 067
	muži	575
	ženy	492
	Počet obyvatel ve věku 65 a více let celkem	162
	muži	59
ženy	103	
Školství	Mateřská škola	1
	Základní škola - nižší stupeň (1 - 5. ročník)	-
	Základní škola - vyšší stupeň (1.-9. ročník)	1
	Domy s pečovatelskou službou	1
Sport	Koupaliště a bazény	1
	- z toho kryté bazény	.
	Hřiště (s provozovatelem nebo správcem)	1
	Tělocvičny (vč. školních)	2
	Stadiony otevřené	1

Samostatná ordinace praktického lékaře pro dospělé	1
Detašované pracoviště samostatné ordinace praktického lékaře pro děti a dorost	1
Samostatná ordinace praktického lékaře - stomatologa	1
Detašované pracoviště samostatné ordinace praktického lékaře - gynekologa	1
Detašované pracoviště zařízení lékárenské péče	1

Tabulka VIII – Statistická data - Prachovice

8.9 Příloha 9 – Statistická data – Ronov nad Doubravou⁹⁶

		Údaj		
Kód obce		572 161		
Druhy pozemků	Celková výměra pozemku (ha)		1 701	
	Orná půda (ha)		1 065	
	Chmelnice (ha)		-	
	Vinice (ha)		-	
	Zahrady (ha)		45	
	Ovocné sady (ha)		22	
	Trvalé travní porosty (ha)		109	
	Zemědělská půda (ha)		1 240	
	Lesní půda (ha)		269	
	Vodní plochy (ha)		44	
	Zastavěné plochy (ha)		35	
	Ostatní plochy (ha)		113	
Hospo-dářská činnost	Počet podnikatelských subjektů celkem		307	
	podle převažující činnosti	Zemědělství, lesnictví, rybářství		25
		Průmysl celkem		42
		Stavebnictví		44
		Velkoobchod a maloobchod; opravy a údržba motorových vozidel		72
		Doprava a skladování		15
		Ubytování, stravování a pohostinství		14
		Informační a komunikační činnosti		7
		Peněžnictví a pojišťovnictví		4
		Činnosti v oblasti nemovitostí		9
		Profesní, vědecké a technické činnosti		19
		Administrativní a podpůrné činnosti		1
		Veřejná správa a obrana; povinné sociální zabezpečení		5
		Vzdělávání		2
		Zdravotní a sociální péče		2
		Kulturní, zábavní a rekreační činnosti		9
Ostatní činnosti		28		
Činnosti domácností jako zaměstnavatelů; činnosti domácností produkujících blíže neurčené výrobky a služby pro vlastní potřebu		-		
Činnosti exteritoriálních organizací a orgánů		-		
Nezjištěno		9		

⁹⁶ http://vdb.czso.cz/vdbvo/tabdetail.jsp?kapitola_id=5&pro_1_154=572161&cislotab=MOS+ZV01

	podle právní formy	Státní organizace	2
		Akciové společnosti	-
		Obchodní společnosti	18
		Družstevní organizace	1
		Finanční podniky	-
		Živnostníci	231
		Samostatně hospodařící rolníci	-
		Svobodná povolání	8
		Zemědělství podnikatelé	6
		Ostatní právní formy	41
Kultura		Veřejná knihovna vč. poboček	1
		Stálá kina	.
		Multikino	.
		Divadlo	.
		Muzeum (včetně poboček a samostatných památníků)	.
		Galerie (vč. poboček a výstavních sání)	1
		Kulturní zařízení ostatní	.
		Středisko pro volný čas dětí a mládeže	1
		Zoologická zahrada	.
		Sakrální stavba	3
		Hřbitov	2
		Krematorium	.
		Smuteční síň	.
Lázně		Lázeňské léčebny	-
Obecná charakteristika		Katastrální plocha (ha)	1 701
		Počet katastrů	3
		Počet územně technických jednotek	3
		Počet částí obce	3
Obyvatelstvo		Živě narození celkem	14
		muži	7
		ženy	7
		Zemřelí celkem	21
		muži	13
		ženy	7
		Přirozený přírůstek celkem	-7
		muži	-4
		ženy	-3
		Přistěhovalí celkem	29
		muži	14
		ženy	15
		Vystěhovalí celkem	37
		muži	17
		ženy	20
		Saldo migrace celkem	-8
		muži	-3
		ženy	-5
		Přírůstek/úbytek celkem	-15
		muži	-7
		ženy	-8
		Počet bydlících obyvatel k 31.12.	1 716

	muži	828
	ženy	888
	Počet obyvatel ve věku 0-14 let celkem	265
	muži	139
	ženy	126
	Počet obyvatel ve věku 15-64 let celkem	1 159
	muži	571
	ženy	588
	Počet obyvatel ve věku 65 a více let celkem	292
	muži	118
	ženy	174
Školství	Mateřská škola	1
	Základní škola - vyšší stupeň (1.-9. ročník)	1
	Domy s pečovatelskou službou	1
Sport	Koupaliště a bazény	.
	- z toho kryté bazény	.
	Hřiště (s provozovatelem nebo správcem)	1
	Tělocvičny (vč. školních)	1
	Stadiony otevřené	1
	Detašované pracoviště samostatné ordinace praktického lékaře pro dospělé	1
	Detašované pracoviště samostatné ordinace praktického lékaře pro děti a dorost	1
	Samostatná ordinace praktického lékaře - stomatologa	1
	Detašované pracoviště samostatné ordinace praktického lékaře - gynekologa	1
	Zařízení lékárenské péče	1

Tabulka IX – Statistická data – Ronov nad Doubravou

8.10 Příloha 10 – Statistická data - Třemošnice⁹⁷

		Údaj	
Kód obce		572 411	
Druhy pozemků	Celková výměra pozemku (ha)	1 900	
	Orná půda (ha)	681	
	Chmelnice (ha)	-	
	Vinice (ha)	-	
	Zahrady (ha)	50	
	Ovocné sady (ha)	19	
	Trvalé travní porosty (ha)	180	
	Zemědělská půda (ha)	930	
	Lesní půda (ha)	766	
	Vodní plochy (ha)	22	
	Zastavěné plochy (ha)	41	
	Ostatní plochy (ha)	142	
	Hospo-dářská činnost	Počet podnikatelských subjektů celkem	563
podle převládající činnosti		Zemědělství, lesnictví, rybářství	18
		Průmysl celkem	85
		Stavebnictví	78

97

		Velkoobchod a maloobchod; opravy a údržba motorových vozidel	134
		Doprava a skladování	21
		Ubytování, stravování a pohostinství	40
		Informační a komunikační činnosti	15
		Peněžnictví a pojišťovnictví	8
		Činnosti v oblasti nemovitostí	31
		Profesní, vědecké a technické činnosti	40
		Administrativní a podpůrné činnosti	6
		Veřejná správa a obrana; povinné sociální zabezpečení	3
		Vzdělávání	6
		Zdravotní a sociální péče	5
		Kulturní, zábavní a rekreační činnosti	10
		Ostatní činnosti	40
		Činnosti domácností jako zaměstnavatelů; činnosti domácností produkujících blíže neurčené výrobky a služby pro vlastní potřebu	-
		Činnosti exteritoriálních organizací a orgánů	-
		Nezjištěno	23
	podle právní formy	Státní organizace	5
		Akciové společnosti	2
		Obchodní společnosti	36
		Družstevní organizace	2
		Finanční podniky	-
		Živnostníci	442
		Samostatně hospodařící rolníci	-
		Svobodná povolání	14
		Zemědělství podnikatelé	5
		Ostatní právní formy	57
Kultura		Veřejná knihovna vč. poboček	1
		Stálá kina	1
		Multikino	.
		Divadlo	1
		Muzeum (včetně poboček a samostatních památníků)	.
		Galerie (vč. poboček a výstavních sání)	1
		Kulturní zařízení ostatní	1
		Středisko pro volný čas dětí a mládeže	.
		Zoologická zahrada	.
		Sakrální stavba	.
		Hřbitov	1
		Krematorium	.
		Smuteční síň	.
Lázně		Lázeňské léčebny	-
Obecná charakteristika		Katastrální plocha (ha)	1 900
		Počet katastrů	7
		Počet územně technických jednotek	7
		Počet částí obce	8
Obyvatelstvo		Živě narození celkem	30
		muži	13
		ženy	17
		Zemřelí celkem	38

	muži	17	
	ženy	13	
	Přirozený přírůstek celkem	-8	
	muži	-2	
	ženy	-6	
	Přistěhovalí celkem	105	
	muži	57	
	ženy	48	
	Vystěhovalí celkem	64	
	muži	29	
	ženy	35	
	Saldo migrace celkem	41	
	muži	28	
	ženy	13	
	Přírůstek/úbytek celkem	33	
	muži	26	
	ženy	7	
	Počet bydlících obyvatel k 31.12.	3 179	
	muži	1 621	
	ženy	1 558	
	Počet obyvatel ve věku 0-14 let celkem	415	
	muži	229	
	ženy	186	
	Počet obyvatel ve věku 15-64 let celkem	2 268	
	muži	1 187	
	ženy	1 081	
	Počet obyvatel ve věku 65 a více let celkem	496	
	muži	205	
	ženy	291	
Školství	Mateřská škola	1	
	Základní škola - nižší stupeň (1 - 5. ročník)	-	
	Základní škola - vyšší stupeň (1.-9. ročník)	1	
	Střední školy	obory gymnázií	-
		obory středních odborných škol a praktických škol	1
obory středních odborných učilišť a odborných učilišť		1	
	Domy s pečovatelskou službou	1	
Sport	Koupaliště a bazény	1	
	- z toho kryté bazény	.	
	Hřiště (s provozovatelem nebo správcem)	4	
	Tělocvičny (vč. školních)	2	
	Stadiony otevřené	1	
	Stadiony kryté	.	
	Zimní stadiony kryté i otevřené	.	
	Ostatní zařízení pro tělovýchovu (s provozovatelem nebo správcem)	2	
	Samostatná ordinace praktického lékaře pro dospělé	2	
Detašované pracoviště samostatné ordinace praktického lékaře pro dospělé	-		
Samostatná ordinace praktického lékaře pro děti a dorost	2		
Detašované pracoviště samostatné ordinace praktického lékaře pro děti a dorost	-		
Samostatná ordinace praktického lékaře - stomatologa	2		

Detašované pracoviště samostatné ordinace praktického lékaře - stomatologa	-
Samostatná ordinace praktického lékaře - gynekologa	1
Detašované pracoviště samostatné ordinace praktického lékaře - gynekologa	-
Samostatná ordinace lékaře specialisty	1
Zařízení lékařské péče	1

Tabulka X – Statistická data - Třemošnice

8.11 Příloha 11 – Statistická data – Žlebské Chvalovice⁹⁸

		Údaj	
Kód obce		574 091	
Druhy pozemků	Celková výměra pozemku (ha)	359	
	Orná půda (ha)	115	
	Chmelnice (ha)	-	
	Vinice (ha)	-	
	Zahrady (ha)	10	
	Ovocné sady (ha)	6	
	Trvalé travní porosty (ha)	45	
	Zemědělská půda (ha)	177	
	Lesní půda (ha)	155	
	Vodní plochy (ha)	1	
	Zastavěné plochy (ha)	6	
	Ostatní plochy (ha)	21	
Hospodářská činnost	Počet podnikatelských subjektů celkem		15
	podle převažující činnosti	Zemědělství, lesnictví, rybářství	1
		Průmysl celkem	-
		Stavebnictví	1
		Velkoobchod a maloobchod; opravy a údržba motorových vozidel	3
		Doprava a skladování	2
		Ubytování, stravování a pohostinství	1
		Informační a komunikační činnosti	-
		Peněžnictví a pojišťovnictví	-
		Činnosti v oblasti nemovitostí	-
		Profesní, vědecké a technické činnosti	3
		Administrativní a podpůrné činnosti	-
		Veřejná správa a obrana; povinné sociální zabezpečení	2
		Vzdělávání	-
		Zdravotní a sociální péče	-
		Kulturní, zábavní a rekreační činnosti	-
		Ostatní činnosti	2
		Činnosti domácností jako zaměstnavatelů; činnosti domácností produkujících blíže neurčené výrobky a služby pro vlastní potřebu	-
		Činnosti exteritoriálních organizací a orgánů	-
		Nezjištěno	-
podle	Státní organizace	-	

⁹⁸ http://vdb.czso.cz/vdbvo/tabdetail.jsp?kapitola_id=5&pro_1_154=574091&cislotab=MOS+ZV01

	právní formy	Akciové společnosti	-
		Obchodní společnosti	1
		Družstevní organizace	-
		Finanční podniky	-
		Živnostníci	12
		Samostatně hospodařící rolníci	-
		Svobodná povolání	-
		Zemědělství podnikatelé	-
		Ostatní právní formy	2
Kultura		Veřejná knihovna vč. poboček	.
		Stálá kina	.
		Multikino	.
		Divadlo	.
		Muzeum (včetně poboček a samostatních památníků)	.
		Galerie (vč. poboček a výstavních sání)	.
		Kulturní zařízení ostatní	.
		Středisko pro volný čas dětí a mládeže	.
		Zoologická zahrada	.
		Sakrální stavba	.
		Hřbitov	1
		Krematorium	.
		Smuteční síň	.
Lázně		Lázeňské léčebny	-
Obecná charakteristika		Katastrální plocha (ha)	359
		Počet katastrů	1
		Počet územně technických jednotek	1
		Počet částí obce	2
Obyvatelstvo		Živě narození celkem	2
		muži	1
		ženy	1
		Zemřelí celkem	4
		muži	1
		ženy	-
		Přirozený přírůstek celkem	-2
		muži	-1
		ženy	-1
		Přistěhovalí celkem	5
		muži	3
		ženy	2
		Vystěhovalí celkem	2
		muži	1
		ženy	1
		Saldo migrace celkem	3
		muži	2
		ženy	1
		Přírůstek/úbytek celkem	1
		muži	1
		ženy	-
		Počet bydlících obyvatel k 31.12.	92
		muži	43

	ženy	49
	Počet obyvatel ve věku 0-14 let celkem	10
	muži	3
	ženy	7
	Počet obyvatel ve věku 15-64 let celkem	49
	muži	29
	ženy	20
	Počet obyvatel ve věku 65 a více let celkem	33
	muži	11
	ženy	22
Sport	Koupaliště a bazény	.
	- z toho kryté bazény	.
	Hřiště (s provozovatelem nebo správcem)	1

Tabulka XI – Statistická data – Žlebské Chvalovice